

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică

RAPORT la proiectul de lege cu privire la veterani nr. 194 din 25.06.2024, lec. II

În conformitate cu prevederile Regulamentului Parlamentului, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a fost sesizată spre dezbatere în fond cu proiectul de lege cu privire la veterani, înregistrat în Parlament cu nr. 194 din 25 iunie 2024.

Întru asigurarea executării prevederilor art. 49¹ din Regulamentul Parlamentului pe 3 iulie 2024 au fost organizate consultări publice pe marginea acestui proiect la care au participat reprezentanții ai diferitor asociații ale veteranilor, reprezentanți ai societății civile, precum și reprezentanți ai Ministerului Apărării, Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Muncii și Protecției Sociale. De asemenea, în scopul asigurării transparenței în procesul decizional, anunțul despre aceste consultări a fost publicat pe pagina web a Parlamentului.

Pe parcursul timpului, autorii proiectului au organizat mai multe consultări cu părțile interesate, precum și au fost organizate ședințe în grupuri de lucru pentru definitivarea acestuia.

În cadrul pregătirii acestuia pentru dezbatere în a doua lectură, la ședința Comisiei au fost examinate amendamentele, propunerile și obiecțiile înaintate de comisiile parlamentare, Guvern, Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, Centrul Național Anticorupție (*conform Raportului de expertiză anticorupție*), rezultatele cărora sânt expuse în sinteză care este parte componentă a prezentului raport.

De asemenea, recomandările parvenite de la societatea civilă și părțile interesate au fost examinate și sunt anexate la raport.

Proiectul a fost redactat conform tehnicii legislative și rigorilor redacționale în corespundere cu amendamentele, propunerile și obiecțiile acceptate și se anexează la prezentul raport.

În concluzie, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, în ședința sa din 24 decembrie 2024, a propus cu votul majorității membrilor comisiei aprobarea proiectului de către Parlament în lectura a doua.

Lilian CARP
Președintele Comisiei

LEGE

cu privire la veteranii de război

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul legii

Prezenta lege stabilește statutul juridic al veteranilor de război cetățeni ai Republicii Moldova, categoriile de veterani de război, reglementează drepturile și garanțiile sociale ale acestora.

Articolul 2. Scopul legii

Scopul legii este de a consacra drepturile și garanțiile sociale ale veteranilor de război în semn de recunoștință pentru meritele, sacrificiul și devotamentul lor. Legea urmărește susținerea veteranilor de război, a membrilor familiilor acestora și asociațiilor veteranilor de război în vederea încurajării participării lor active în viața publică și a implicării acestora la educarea tinerei generații în spiritul patriotismului și devotamentului față de Republica Moldova.

Articolul 3. Legislația cu privire la veteranii de război

(1) Legislația cu privire la veteranii de război are la bază Constituția Republicii Moldova și se constituie din prezenta lege și alte acte normative.

(2) În cazul în care prevederile prezentei legi contravin prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, se aplică prevederile tratatelor internaționale.

Articolul 4. Politica statului cu privire la veteranii de război

(1) Statul recunoaște și apreciază eroismul și sacrificiul tuturor categoriilor de veterani de război prevăzute de prezenta lege.

- (2) Politica statului cu privire la veteranii de război este orientată spre:
- a) integrarea pleneră a veteranilor de război în societate și în viața publică;
 - b) cinstirea memoriei veteranilor de război căzuți la datorie și omagierea sacrificiului și devotamentului lor față de Republica Moldova;
 - c) asigurarea drepturilor privind sănătatea și bunăstarea, asistența medicală și socială;
 - d) acordarea serviciilor și prestațiilor sociale.
- (3) Protecția socială a tuturor categoriilor de veterani de război este o prioritate a statului.

Articolul 5. Noțiuni

- (1) În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

veteran de război – cetățean al Republicii Moldova care a participat la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova sau la alte acțiuni de luptă și se încadrează în una dintre categoriile stabilite de prezenta lege;

persoană cu dizabilitate de pe urma războiului – veteran de război a cărui dizabilitate este cauzată de rănire, contuzie, schilodire sau de o afecțiune contractată în perioada participării la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova sau la alte acțiuni de luptă.

- (2) În sensul prezentei legi, membri ai familiilor veteranilor de război se consideră:

- a) soții supraviețuitori ai veteranilor de război căzuți la datorie sau ai persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului decedate;
- b) părinții supraviețuitori ai veteranilor de război căzuți la datorie;
- c) copiii persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului decedate – până la atingerea vârstei de 18 ani, iar în cazul în care aceștia își continuă studiile cu frecvență în instituțiile de învățământ – până la absolvirea instituției respective, însă cel mult până la atingerea vârstei de 23 de ani.

Articolul 6. Neadmiterea discriminării veteranilor de război

La aplicarea prevederilor prezentei legi se interzice orice discriminare a veteranilor de război pe criterii de rasă, origine națională, etnică și socială, limbă, religie sau convingeri, vârstă, sex, dizabilitate, opinie, apartenență politică, avere, pe criteriul participării la acțiuni de luptă sau pe orice alt criteriu.

Articolul 7. Competențe și responsabilități în domeniul protejării drepturilor veteranilor de război

(1) Ministerul Apărării este responsabil de realizarea funcției de elaborare și promovare a politicilor publice în domeniul protejării drepturilor veteranilor de război. În acest sens, Ministerul Apărării:

a) elaborează și prezintă Guvernului proiecte de acte normative ce reglementează promovarea și respectarea drepturilor veteranilor de război, cu excepția celor din domeniul social și al sănătății;

b) cooperează cu Ministerul Educației și Cercetării și cu asociațiile veteranilor de război în scopul realizării proiectelor de educare a tinerilor în spiritul patriotismului și devotamentului față de Republica Moldova;

c) elaborează și aprobă modelul legitimației de veteran de război și ține evidența legitimațiilor respective;

d) cooperează cu asociațiile veteranilor de război în scopul asigurării participării acestora la evenimentele de comemorare a veteranilor de război căzuți la datorie;

e) cooperează cu asociațiile veteranilor de război și asigură sprijinirea acestora la organizarea funeraliilor veteranilor de război;

f) informează cu privire la drepturile și garanțiile veteranilor de război.

(2) Ministerul Muncii și Protecției Sociale este responsabil de realizarea funcției de elaborare și promovare a politicilor publice și/sau a actelor normative în domeniul social, pe segmentul măsurilor de protecție socială pentru veteranii de război.

(3) Ministerul Sănătății este responsabil de realizarea funcției de elaborare și promovare a politicilor publice și/sau a actelor normative în domeniul sănătății, pe segmentul măsurilor de protecție în domeniul ocrotirii sănătății pentru veteranii de război.

(4) Autoritățile administrației publice locale și agenții economici care își desfășoară activitatea în raza teritoriului administrat de acestea pot coopera și acorda sprijin veteranilor de război și asociațiilor acestora în vederea realizării acțiunilor prevăzute de prezenta lege, în limitele mijloacelor financiare disponibile.

(5) Informarea cu privire la drepturile și garanțiile veteranilor de război ține de competența Ministerului Apărării și a autorităților publice responsabile de implementarea politicilor statului în domeniul dat.

Articolul 8. Coordonarea și implementarea politicilor pentru veteranii de război

(1) Coordonarea politicii de stat, a programelor, planurilor și acțiunilor de protecție socială a veteranilor de război, precum și asigurarea acestora cu posibilități egale de realizare a drepturilor și libertăților constituționale se realizează de Consiliul național pentru problemele veteranilor de război, instituit de Guvern.

(2) Consiliul național pentru problemele veteranilor de război este un organ colegial consultativ de coordonare a activităților autorităților publice cu competențe în domeniul realizării drepturilor veteranilor de război și ale membrilor familiilor acestora.

Capitolul II

CATEGORIILE VETERANILOR DE RĂZBOI ȘI STATUTUL DE VETERAN DE RĂZBOI

Articolul 9. Categoriile veteranilor de război

Veterani de război sunt recunoscuți cetățenii Republicii Moldova care:

- a) au participat la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova în perioada 2 martie – 13 august 1992;
- b) au participat la acțiunile de luptă din Afganistan în perioada aprilie 1979 – 15 februarie 1989, precum și pe teritoriul altor state. Lista teritoriilor și a perioadelor acțiunilor de luptă la care au participat cetățenii Republicii Moldova se aprobă de Guvern;
- c) au participat la colectarea munițiilor și a tehnicii militare, la deminarea teritoriului și a obiectelor în perioada de după acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova;
- d) au participat la Cel de-al Doilea Război Mondial.

Articolul 10. Statutul de veteran de război

(1) Statutul de veteran de război se atribuie în temeiul prezentei legi și se confirmă prin legitimația de veteran de război eliberată de Ministerul Apărării.

(2) Modul de atribuire a statutului de veteran de război și de eliberare a legitimațiilor de veteran de război se stabilește de Guvern.

(3) Statutul de veteran de război nu poate fi dobândit de persoana care:

- a) a comis acte de trădare de Patrie ori a acceptat să fie folosită de inamic ca spion sau ca agent de diversiune pe teritoriul țării, fapte constatate printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă;
- b) a luptat împotriva orânduirii constituționale a Republicii Moldova în grupări/structuri separatiste;
- c) a luptat ca voluntar în armate străine împotriva statului Republica Moldova;

d) a dezertat în timpul acțiunilor de luptă.

(4) Statutul de veteran de război se retrage în cazul persoanei care a comis faptele prevăzute la alin. (3), precum și în cazul persoanei care a obținut statutul de veteran de război în mod fraudulos, prin declarații false, prin ascunderea unor date pertinente sau în lipsa temeiurilor prevăzute de prezenta lege.

(5) Faptele prevăzute la alin. (3) și (4) se constată de organul competent în atribuirea statutului de veteran de război sau, după caz, prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă.

(6) În cazul în care faptele prevăzute la alin. (3) și (4) au fost constatate după stabilirea statutului de veteran de război, persoana în cauză pierde acest statut și este obligată, potrivit legii, să restituie sumele încasate necuvenit, precum și contravaloarea facilităților de care a beneficiat ca veteran de război.

(7) Statutul de veteran de război, drepturile și garanțiile sociale ale acestuia sunt individuale, nu sunt transmisibile și încetează odată cu decesul titularului, dacă prezenta lege nu prevede altfel.

(8) Evidența veteranilor de război și a membrilor familiilor acestora este ținută de Ministerul Apărării.

Articolul 11. Asociațiile veteranilor de război

(1) Asociațiile veteranilor de război se constituie pentru apărarea drepturilor și garanțiilor sociale ale veteranilor de război, pentru promovarea intereselor acestora, precum și pentru încurajarea participării lor active în viața publică și implicarea la educarea tinerei generații în spiritul patriotismului și devotamentului față de Republica Moldova. În acest scop, asociațiile veteranilor de război cooperează cu autoritățile administrației publice centrale de specialitate și cu autoritățile administrației publice locale în vederea realizării programelor comune orientate spre promovarea politicii de stat privind veteranii de război.

(2) Asociațiile veteranilor de război mobilizează veteranii de război pentru organizarea evenimentelor de onorare și comemorare a veteranilor de război și contribuie, cu susținerea autorităților administrației publice centrale de specialitate și a autorităților administrației publice locale, la organizarea funeraliilor veteranilor de război.

(3) Asociațiile veteranilor de război contribuie la soluționarea problemelor veteranilor de război și pot să îi reprezinte în fața autorităților publice.

(4) Asociațiile veteranilor de război sunt în drept să solicite, să primească și să folosească mijloace financiare și materiale, din țară sau de peste hotare, în vederea realizării scopurilor statutare.

(5) Asociațiile veteranilor de război nu au dreptul să acorde veteranilor de război ordine, medalii, grade militare, cu excepția insinelor și însemnelor distinctive ale asociației.

(6) Asociațiile veteranilor de război cooperează cu autoritățile administrației publice locale în vederea asigurării transportului veteranilor de război la evenimentele organizate pentru comemorarea veteranilor de război căzuți la datorie.

(7) Statul acordă asociațiilor veteranilor de război sprijin financiar și material pentru dezvoltarea organizațională a acestora și implementarea proiectelor conform priorităților de dezvoltare stabilite. Resursele alocate în acest scop sunt prevăzute în bugetul de stat, în bugetele ministerelor și în bugetele unităților administrativ-teritoriale.

Articolul 12. Portul uniformei militare

Veteranii de război au dreptul de a purta uniforma militară sau specială a unității, conform apartenenței departamentale, la evenimentele publice, la realizarea proiectelor educaționale și la alte evenimente organizate de asociațiile veteranilor de război și autoritățile publice, precum și la funeraliile veteranilor de război.

Capitolul III PROTECȚIA SOCIALĂ A VETERANILOR DE RĂZBOI

Articolul 13. Includerea în stagiul de cotizare a perioadei de participare la acțiunile de luptă

(1) La stabilirea dreptului la pensie de asigurări sociale, perioada de participare a veteranilor de război la acțiunile de luptă se include în stagiul de cotizare în mărime triplă.

(2) În perioada de participare la acțiunile de luptă se includ zilele de spitalizare și tratament în urma rănilor, contuziilor, precum și perioada aflării în prizonierat.

Articolul 14. Alocația lunară de stat pentru veteranii de război și membrii familiilor acestora

(1) Se stabilește, în semn de omagiu și recunoștință pentru sacrificiu și devotament, o alocație lunară de stat pentru veteranii de război în cuantum de 10%

din salariul mediu lunar pe economie prognozat, iar pentru persoanele cu dizabilități de pe urma războiului – în cuantum de 14% din salariul mediu lunar pe economie prognozat.

(2) Se stabilește o alocație lunară de stat pentru membrii familiilor veteranilor de război căzuți la datorie și pentru membrii familiilor persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului decedate după cum urmează:

a) pentru soțul/soția sau pentru unul dintre părinții veteranului de război căzut la datorie – în cuantum de 10% din salariul mediu lunar pe economie prognozat;

b) pentru soțul/soția persoanei cu dizabilități de pe urma războiului decedate – în cuantum de 9% din salariul mediu lunar pe economie prognozat;

c) pentru copiii persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului decedate – în cuantum de 9% din salariul mediu lunar pe economie prognozat.

(3) Dreptul la alocația lunară de stat prevăzută la alin. (2) se acordă:

a) soțului/soției care s-a aflat în relație de căsătorie cu persoana căzută la datorie sau cu persoana cu dizabilități de pe urma războiului decedată, la data decesului acesteia;

b) copiilor persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului decedate, până la atingerea vârstei de 18 ani, iar în cazul în care aceștia își continuă studiile cu frecvență la zi în instituțiile de învățământ – până la absolvirea instituției respective, însă cel mult până la atingerea vârstei de 23 de ani;

c) unuia dintre părinții veteranului de război căzut la datorie. În cazul părinților aflați în divorț, cuantumul stabilit se împarte, la cerere, între ei în părți egale.

(4) Pentru veteranii de război care se încadrează în două sau mai multe categorii de veterani de război prevăzute la art. 9, valoarea procentuală stabilită la alin. (1) se majorează cu 4%.

(5) Mărimea alocațiilor lunare de stat prevăzute la alin. (1), (2) și (4) se actualizează la fiecare majorare a salariului mediu lunar pe economie prognozat.

(6) Alocațiile lunare de stat prevăzute la alin. (1), (2) și (4) se indexează anual, la 1 aprilie, în condițiile art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii.

(7) Cheltuielile legate de acordarea alocațiilor lunare de stat pentru veteranii de război și membrii familiilor acestora se suportă de la bugetul de stat.

(8) Alocația lunară de stat se stabilește la cererea depusă, personal sau prin intermediul reprezentantului desemnat prin procură ori prin împuternicire de reprezentare în baza semnăturii electronice, consemnată în Registrul împuternicirilor

de reprezentare în baza semnăturii electronice (MPower), la organele de asigurări sociale de stat împreună cu actele ce confirmă dreptul la alocație.

(9) Acordarea alocației lunare de stat în mărimea prevăzută la alin. (4) se efectuează începând cu data de 1 a lunii următoare celei în care a fost depusă cererea la organele de asigurări sociale de stat împreună cu actele ce confirmă dreptul la alocație.

(10) Modul de stabilire și cel de plată a alocațiilor lunare de stat pentru veteranii de război și membrii familiilor acestora, precum și modalitatea de confirmare a dreptului la alocație se stabilesc de Guvern.

(11) Alocația lunară de stat se acordă indiferent de faptul dacă veteranul de război este angajat sau beneficiază de un alt tip de prestație socială și dacă are sau nu domiciliul în Republica Moldova.

Articolul 15. Măsuri de protecție socială pentru veteranii de război

(1) Protecția socială a veteranilor de război determină asigurarea unui sistem de măsuri necesare pentru recunoașterea meritelor față de țară, care ar garanta un trai decent și ar acorda drepturi și facilități suplimentare.

(2) Veteranii de război au dreptul la:

- a) bilete de tratament gratuit o dată la trei ani în centrele de reabilitare ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale;
- b) asigurare în mod prioritar cu locuință socială;
- c) plasare în centre de plasament temporar, în cazul veteranilor de război expuși riscului social, fără adăpost ori abandonați de familie, sau la îngrijire socială la domiciliu acordată în mod prioritar;
- d) protezare ortopedică și asigurare cu articole protetico-ortopedice și aparate auditive;
- e) ajutor de deces în mărime de 50% din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul de gestiune, acordat prin derogare de la art. 21 alin. (5) din Legea nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale și de la art. 18 din Legea nr. 499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni.

(3) Persoanele cu dizabilități de pe urma războiului au dreptul la:

- a) ajutoare materiale anuale în conformitate cu prevederile Legii nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație;
- b) bilete de tratament sanatorial gratuit o dată la doi ani în centrele de reabilitare ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale și în alte instituții de acest tip, în ordinea și mărimea stabilite de Casa Națională de Asigurări Sociale;

c) asigurare gratuită cu proteze, cârje, ghete ortopedice, cărucioare, aparate auditive și implanturi cardiace;

d) ajutor de deces în mărime de 50% din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul de gestiune, acordat prin derogare de la art. 21 alin. (5) din Legea nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale și de la art. 18 din Legea nr. 499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni.

(4) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor prevăzute la alin. (2) lit. a)–d) și la alin. (3) lit. a)–c) se suportă de la bugetul de stat.

(5) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor prevăzute la alin. (2) lit. e) și la alin. (3) lit. d) se suportă după cum urmează:

a) în cazul decesului veteranului de război, inclusiv al persoanei cu dizabilități de pe urma războiului, persoane asigurate în sistemul public de asigurări sociale, ajutorul de deces în mărimea prevăzută în legea bugetului asigurărilor sociale de stat se achită de la bugetul asigurărilor sociale de stat, iar diferența dintre această mărime și mărimea ajutorului de deces stabilită conform alin. (2) lit. e) și alin. (3) lit. d) se achită de la bugetul de stat;

b) în cazul decesului veteranului de război, inclusiv al persoanei cu dizabilități de pe urma războiului, persoane neasigurate în sistemul public de asigurări sociale, ajutorul de deces în mărimea stabilită conform alin. (2) lit. e) și alin. (3) lit. d) se achită de la bugetul de stat.

(6) Modul de acordare a măsurilor de protecție socială a veteranilor de război prevăzute de prezenta lege se stabilește de Guvern.

Articolul 16. Măsuri de protecție în domeniul ocrotirii sănătății pentru veteranii de război

(1) Statul garantează veteranilor de război apărarea intereselor acestora în domeniul ocrotirii sănătății prin sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, conform legii, și prin programele naționale în domeniul sănătății.

(2) Asistența medicală pentru veteranii de război se exprimă prin:

a) acordarea asistenței medicale în volumul și spectrul prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală și în programele naționale și speciale din domeniu;

b) asigurarea gratuită, din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, a întregului spectru de medicamente și dispozitive medicale compensate;

c) acordarea serviciilor gratuite de protezare dentară în limitele mijloacelor prevăzute în bugetul de stat, în mărimea și în modul stabilite de Ministerul Sănătății.

Articolul 17. Facilități suplimentare acordate veteranilor de război

Pe lângă măsurile de protecție socială și cele de protecție în domeniul ocrotirii sănătății stabilite de prezenta lege, veteranii de război au dreptul la facilități suplimentare, precum:

- a) formare profesională, perfecționare și recalificare gratuită în sistemul de stat prin intermediul subdiviziunilor teritoriale pentru ocuparea forței de muncă;
- b) facilități fiscale în conformitate cu prevederile Codului fiscal;
- c) asigurare, în mod gratuit, cu locuri de înhumare în cimitire.

Articolul 18. Facilități acordate veteranilor de război de către autoritățile administrației publice locale

(1) La solicitarea asociațiilor veteranilor de război, autoritățile administrației publice locale pot acorda cu titlu gratuit, prin contract de comodat, un sediu în vederea realizării activităților asociației conform scopurilor statutare.

(2) Autoritățile administrației publice locale au dreptul să stabilească, în conformitate cu legislația, din contul mijloacelor unităților administrativ-teritoriale, facilități suplimentare pentru veteranii de război, inclusiv compensarea cheltuielilor pentru transport și pentru serviciile comunale.

(3) Autoritățile administrației publice locale sunt în drept să prevadă înlesniri la plata impozitelor și taxelor locale pentru veteranii de război.

(4) Agenții economici care desfășoară activitate de filantropie sau de sponsorizare pentru veteranii de război sau asociațiile de veterani de război pot beneficia de facilități fiscale în conformitate cu legislația.

Articolul 19. Măsuri de protecție socială pentru alte categorii de persoane care cad sub incidența prezentei legi

- (1) Soții supraviețuitori ai veteranilor de război căzuți la datorie au dreptul la:
- a) facilități fiscale în conformitate cu prevederile Codului fiscal;
 - b) plasare prioritară în instituțiile sociale sau la îngrijire socială la domiciliu.

(2) Drepturile membrilor familiilor veteranilor de război căzuți la datorie (soț/soție, părinți, copii născuți cu dizabilități) se realizează la prezentarea de către aceștia a certificatului eliberat de centrele militare în modul stabilit de Ministerul Apărării.

**Capitolul IV
ALOCAȚII DE STAT PENTRU MERITE**

DEOSEBITE FAȚĂ DE STAT

Articolul 20. Alocații de stat pentru merite deosebite față de stat

(1) Se instituie alocații lunare de stat pentru merite deosebite față de stat după cum urmează:

a) alocație lunară nominală de stat pentru persoanele cu merite deosebite față de stat (în continuare – *alocație nominală*);

b) alocație lunară pentru merite deosebite față de stat pentru soția/soțul sau mama/tatăl persoanelor decorate post-mortem cu „Ordinul Republicii” sau cu ordinul „Ștefan cel Mare” (în continuare – *alocație pentru merite deosebite*).

(2) Au dreptul la alocație nominală:

a) veteranii de război decorați cu distincții de stat în temeiul Legii nr. 1123/1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova;

b) veteranii de război decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S. echivalate cu distincțiile de stat ale Republicii Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 533/1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S.

(3) Alocațiile lunare de stat pentru merite deosebite față de stat se stabilesc în următoarele mărimi:

a) veteranilor de război cărora li s-au conferit titluri onorifice (inclusiv titluri asimilate lor) – 50 de lei;

b) veteranilor de război decorați cu cruci și medalii (inclusiv cu medalii asimilate lor) – 50 de lei;

c) veteranilor de război decorați cu medaliile „Meritul Militar”, „Pentru Vitejie” (inclusiv cu medalii asimilate lor) – 150 de lei;

d) veteranilor de război decorați cu ordinul „Credință Patriei”, clasele I, II sau III – 300 de lei;

e) veteranilor de război decorați cu ordine (inclusiv cu ordine asimilate lor) – 100 de lei;

f) veteranilor de război decorați cu ordinele „Drapelul Roșu”, „Războiul pentru Apărarea Patriei” clasele I sau II ori „Steaua Roșie” – 500 de lei;

g) veteranilor de război decorați cu ordinul „Ștefan cel Mare” – 700 de lei;

h) veteranilor de război decorați cu „Ordinul Republicii” (inclusiv cu ordine asimilate lui) – 500 de lei;

i) veteranilor de război decorați cu „Ordinul Republicii” pentru participare la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova – 700 de lei;

j) soției/soțului sau mamei/tatălui veteranului de război decorat post-mortem cu „Ordinul Republicii” sau cu ordinul „Ștefan cel Mare” – 700 de lei. Alocația nominală se plătește soției ori soțului, după caz, iar în lipsa acestora – mamei

persoanei decorate post-mortem. În lipsa soției/soțului și a mamei, alocația pentru merite deosebite se plătește tatălui.

(4) Veteranilor de război care se încadrează în două categorii de beneficiari specificate la alin. (3) li se stabilește o singură alocație nominală, la alegere.

(5) Veteranii de război prevăzuți la alin. (3) beneficiază de alocație lunară de stat pentru merite deosebite față de stat indiferent de faptul dacă sunt sau nu angajați sau beneficiari de pensii ori alocații sociale de stat și dacă au sau nu domiciliul în Republica Moldova.

(6) Veteranii de război nu cad sub incidența Legii nr. 190/2003 cu privire la veterani.

Articolul 21. Modul de stabilire și de plată a alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat

(1) Alocațiile de stat pentru merite deosebite față de stat pentru veteranii de război se stabilesc în baza cererii depuse, personal sau prin intermediul reprezentantului desemnat prin procură ori prin împuternicire de reprezentare în baza semnăturii electronice, consemnată în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice (MPower), la organele de asigurări sociale de stat împreună cu actele ce confirmă dreptul la alocație.

(2) Modul de stabilire și cel de plată a alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat, precum și modalitatea de confirmare a dreptului la alocație se stabilesc de Guvern.

(3) Alocațiile de stat pentru merite deosebite față de stat pentru veteranii de război se stabilesc de la data depunerii cererii împreună cu actele ce confirmă dreptul la alocație.

(4) Cheltuielile legate de acordarea alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat stabilite în conformitate cu prezenta lege se suportă de la bugetul de stat.

Capitolul IV DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 22. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2025.

(2) Începând cu 1 ianuarie 2026:

a) alocația lunară de stat prevăzută la art. 14 alin. (1) se stabilește pentru veteranii de război în cuantum de 11% din salariul mediu lunar pe economie prognozat, iar pentru persoanele cu dizabilități de pe urma războiului – în cuantum de 16% din salariul mediu lunar pe economie prognozat;

b) alocația lunară de stat prevăzută pentru persoanele menționate la art. 14 alin. (2) lit. a) se stabilește în cuantum de 11% din salariul mediu lunar pe economie prognozat, iar pentru persoanele menționate la art. 14 alin. (2) lit. b) și c) – în cuantum de 10% din salariul mediu lunar pe economie prognozat.

(3) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă art. 6 alin. (2) lit. a), art. 7, 8, 14, 15, 18, art. 21 alin. (5) și art. 22 alin. (1) lit. d), f) și i) din Legea nr. 190/2003 cu privire la veterani, precum și art. 2 alin. (1) pct. 1²), 3), 7) și 8) din Legea nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație.

(4) Veteranii de război și persoanele cu dizabilități de pe urma războiului cad sub incidența prezentei legi fără a fi supuși reînregistrării.

(5) Alocațiile lunare de stat stabilite pentru categoriile de persoane prevăzute de prezenta lege până la 1 ianuarie 2025 în condițiile Legii nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație vor fi reexaminat din oficiu de Casa Națională de Asigurări Sociale și achitate în conformitate cu prevederile prezentei legi.

(6) Alocațiile lunare pentru merite deosebite față de stat stabilite pentru categoriile de persoane prevăzute de prezenta lege până la 1 ianuarie 2025 în condițiile Legii nr. 190/2003 cu privire la veterani vor fi transferate și achitate în conformitate cu prevederile prezentei legi.

(7) Guvernul, în termen de 3 luni de la data adoptării prezentei legi:

a) va prezenta Parlamentului propuneri de modificare a legislației în conformitate cu prevederile prezentei legi;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

SINTEZA AMENDAMENTELOR, PROPUNERILOR ȘI OBIECȚIILOR
la proiectul de lege cu privire la veterani
Nr. 194 din 25.06.2024

Nr. crt.	Autorul și conținutul amendamentului/propunerii/obiecției	Note (poziția autorului)	Rezultatul examinării de către comisia sesizată în fond
1.	2.	3.	4.
	AVIZUL GUVERNUL RM		
1.	<p>La articolul 5, noțiunea propusă de autor necesită a fi ajustată în conformitate cu articolul 9 din proiect, care reglementează categoriile de veterani de război. Or, potrivit normei propuse la articolul 5, „veteran de război se consideră cetățeanul Republicii Moldova care a participat la acțiuni de luptă pentru apărarea Patriei și care se încadrează în una din categoriile stabilite de prezenta lege”. Prin urmare, norma conține două elemente cumulative care sunt obligatorii pentru stabilirea statutului de veteran de război: „care a participat la acțiuni de luptă pentru apărarea Patriei” și „care se încadrează în una din categoriile stabilite de prezenta lege”. Astfel, normele propuse la articolul 9 alineatul (1) literele b), c) și e) nu întrunesc principala condiție prescrisă în articolul 5 din proiect „care a participat la acțiuni de luptă pentru apărarea Patriei” (Republica Moldova).</p> <p>Prin urmare, se propune modificarea articolului 5 după cum urmează: „veteran de război – cetățean al Republicii Moldova care a participat la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova sau la alte acțiuni de luptă și se încadrează în una dintre categoriile stabilite de prezenta lege; persoană cu dizabilitate de pe urma războiului – veteran de război a cărei dizabilitate este cauzată de rănire, contuzie, schilodire sau de o afecțiune contractată în perioada acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova sau la alte acțiuni de luptă”.</p>	<p>Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus și potrivit următoarei redacții: <i>(2) În sensul prezentei legi, membri ai familiilor veteranilor de război se consideră:</i></p> <p><i>a) soții supraviețuitori ai veteranilor de război căzuți la datorie sau ai persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului decedate;</i></p> <p><i>b) părinții supraviețuitori ai veteranilor de război căzuți la datorie;</i></p> <p><i>c) copiii persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului decedate – până la atingerea vârstei de 18 ani, iar în cazul în care aceștia își continuă studiile cu frecvență în instituțiile de învățământ – până la absolvirea instituției respective, însă cel mult până la atingerea vârstei de 23 de ani.</i></p>	Se acceptă
2.	La articolul 7 din proiectul de lege, alineatul (1) litera e), textul „și stabilirea pietrelor funerare” se exclude, deoarece Ministerul Apărării nu este în drept de a aloca mijloace financiare pentru acest gen de activitate.	Se acceptă	Se acceptă
3.	La articolul 7 din amendament: 1) litera a) se completează cu textul „cu excepția celor din domeniul social și al sănătății”;	Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă

	<p>2) la alineatul (2), după cuvintele „și promovare a politicilor publice” se introduce textul „și/sau a actelor normative”;</p> <p>3) la alineatul (3), după cuvintele „și promovare a politicilor publice” se introduce textul „și/sau a actelor normative”;</p> <p>4) alineatul (4) va avea următorul cuprins: „(4) Autoritățile administrației publice locale și agenții economici care își desfășoară activitatea în raza teritoriului administrat de acestea, pot coopera și acorda sprijin veteranilor de război și asociațiilor acestora în vederea realizării acțiunilor prevăzute de prezenta lege, în limitele mijloacelor financiare disponibile.”</p>		
4.	La articolul 8 alineatul (2), textul „o structură autonomă” se substituie cu textul „un organ colegial consultativ”, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 20/2020 cu privire la Consiliul național pentru problemele veteranilor de război.	Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă
5.	<p>Articolul 9:</p> <p>1) la alineatul (1): - litera b) va avea următorul cuprins: „b) au participat la acțiunile de luptă din Afganistan, precum și pe teritoriul altor state. Lista teritoriilor și a perioadelor acțiunilor de luptă la care au participat cetățenii Republicii Moldova se aprobă de către Guvern”;</p> <p>- litera c) se exclude;</p> <p>- litera e) se exclude, or cetățenii Republicii Moldova participanți la cel de-al Doilea Război Mondial se regăsesc la lit. d) indiferent de armata în care au luptat (armata sovietică și armata română);</p> <p>2) alineatul (2) se exclude.</p>	Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă redacția din Amendamentul deputaților
6.	<p>La articolul 10:</p> <p>1) la alineatul (3), norma propusă la litera e) nu corespunde condițiilor în care nu poate fi dobândită calitatea de veteran de război, aceasta ar fi o condiție pentru pierderea calității respective, motiv pentru care se recomandă includerea acestei prevederi într-un alineat nou, care va deveni alineatul (4) cu următorul cuprins: „(4) Statutul de veteran de război se retrage persoanei care a comis faptele prevăzute la alin. (3) sau care a obținut statutul de veteran de război în mod fraudulos, prin declarații false, prin ascunderea unor date pertinente sau în lipsa temeiurilor legale”.</p> <p>Respectiv, la următoarele alineate, trimiterea va fi realizată la alineatele (3) și (4);</p> <p>2) la alineatul (4), cuvintele „al prezentului articol” se exclud.</p>	Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă redacția potrivit Amendamentului deputaților
7.	La articolul 11 alineatul (1), textul „Ministerul Apărării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării și alte autorități publice” se substituie cu textul „autoritățile administrației publice centrale și locale de specialitate”.	Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă
8.	Articolul 13 urmează a fi reformulat, deoarece Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii nu prevede noțiunea de „vechime în muncă. Totodată, articolul 50 alineatul (1) litera f) din Legea nr. 156/1998 deja stabilește că în stagiul de cotizare se include, în mărime triplă, perioada de participare la acțiuni de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a	Se acceptă	Se acceptă

	<p>independenței Republicii Moldova în perioada 2 martie-13 august 1992, la toate tipurile de pensii (de vârstă, de dizabilitate, de urmaș).</p> <p>Prin urmare, articolul 13 va avea următorul cuprins: „Articolul 13. Includerea în stagiul de cotizare a perioadelor de participare la acțiuni de luptă (1) La realizarea dreptului la pensie de asigurări sociale, perioada de participare la acțiunile de luptă a veteranilor de război se include în stagiul de cotizare în mărime triplă. (2) În perioada de participare la acțiuni de luptă se includ zilele de spitalizare și tratament ca urmare a rănilor, contuziilor, precum și perioada aflării în prizonierat.”</p>		
9.	<p>Articolul 14 se expune în redacție nouă, din motiv că, la momentul actual membrii familiei veteranilor de război beneficiază de alocații lunare de stat în temeiul Legii nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii din populație, care urmează a fi transpuse în legea nouă.</p> <p>Suplimentar, având în vedere că cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat este utilizat la determinarea plafonului bazei de calcul al indemnizațiilor de asigurări sociale, precum și la alte prestații de asigurări sociale, se propune calcularea alocațiilor lunare de stat pentru veteranii de război și membrii familiilor acestora în baza salariului mediu lunar pe economie prognozat pentru anul de gestiune.</p> <p>Astfel, articolul 14 va avea următorul cuprins: „Articolul 14. Alocația lunară de stat a veteranilor de război și a membrilor familiilor acestora (1) Drept omagiu și recunoștință pentru sacrificiu și devotament, se stabilește, începând cu 1 ianuarie 2025, o alocație lunară de stat pentru veteranii de război în cuantum de 10% din salariul mediu lunar pe economie prognozat, iar pentru persoanele cu dizabilități de pe urma războiului – în cuantum de 14% din salariul mediu lunar pe economie prognozat. Începând cu 1 ianuarie 2026, alocația lunară de stat se stabilește pentru veteranii de război în cuantum de 11% din salariul mediu lunar pe economie prognozat, iar pentru persoanele cu dizabilități de pe urma războiului – în cuantum de 16% din salariul mediu lunar pe economie prognozat. (2) Se stabilește o alocație lunară de stat, începând cu 1 ianuarie 2025, pentru membrii familiilor veteranilor de război căzuți la datorie sau ale persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului decedate, în cuantum: a) pentru soțul/soția sau a unuia dintre părinții participanților la acțiuni de luptă, căzuți la datorie – 10% din salariul mediu lunar pe economie prognozat; b) pentru soțul/soția persoanei cu dizabilități de pe urma războiului decedate – 9% din salariul mediu lunar pe economie prognozat; c) pentru copii persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului decedate – 9% din salariul mediu lunar pe economie prognozat. Începând cu 1 ianuarie 2026, alocația lunară de stat se stabilește pentru persoanele menționate la alin. a) în cuantum de 11% din salariul mediu lunar pe economie prognozat și pentru persoanele menționate la alin. b) și c) în cuantum de 10% din salariul mediu lunar pe economie prognozat.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Totodată în scopul asigurării tehnicii legislative unele norme au fost transferate la art. 22 „Dispoziții finale”.</p> <p>Respectiv art. 14 și art. 20 vor avea următorul conținut:</p> <p>„Articolul 14. Alocația lunară de stat pentru veteranii de război și membrii familiilor acestora (1) Se stabilește, în semn de omagiu și recunoștință pentru sacrificiu și devotament, o alocație lunară de stat pentru veteranii de război în cuantum de 10% din salariul mediu lunar pe economie prognozat, iar pentru persoanele cu dizabilități de pe urma războiului – în cuantum de 14% din salariul mediu lunar pe economie prognozat. (2) Se stabilește o alocație lunară de stat pentru membrii familiilor veteranilor de război căzuți la datorie și pentru membrii familiilor persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului decedate după cum urmează:</p>	Se acceptă

<p>(3) Dreptul la alocația lunară de stat prevăzută la alin. (2) se acordă:</p> <p>a) soțului/soției care s-a aflat în relație de căsătorie cu persoana căzută la datorie sau cu persoana cu dizabilități de pe urma războiului decedată, la data decesului acesteia;</p> <p>b) copiilor persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului decedate, până la atingerea vârstei de 18 ani, iar în cazul în care aceștia își continuă studiile cu frecvență la zi în instituțiile de învățământ – până la absolvirea instituției respective, însă cel mult până la atingerea vârstei de 23 de ani;</p> <p>c) unuia dintre părinții veteranilor de război căzuți la datorie. În cazul părinților aflați în divorț, cuantumul stabilit se împarte, la cerere, între ei în părți egale.</p> <p>(4) Pentru veteranii de război care se încadrează în două sau în mai multe categorii de veteran de război prevăzute la art. 9, valoarea procentuală prevăzută la alin. (1) se majorează cu 4%.</p> <p>(5) Mărirea alocațiilor lunare de stat prevăzute la alin. (1), (2) și (4) se actualizează la fiecare majorare a salariului mediu lunar pe economie prognozat.</p> <p>(6) Alocațiile lunare de stat prevăzute la alin. (1), (2) și (4) se indexează anual, la 1 aprilie, în condițiile art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii.</p> <p>(7) Cheltuielile legate de acordarea alocației lunare de stat veteranilor de război și membrilor familiei acestora se suportă de la bugetul de stat.</p> <p>(8) Alocația lunară de stat se stabilește la cererea depusă personal sau prin intermediul reprezentantului desemnat prin procură ori prin împuternicire de reprezentare, creată în baza semnăturii electronice în cadrul Registrului împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice (MPower), la organele de asigurări sociale de stat, cu prezentarea actelor ce confirmă dreptul la alocație.</p> <p>(9) Acordarea alocației lunare de stat în valoarea prevăzută la alin. (4) se efectuează începând cu data de 1 a lunii următoare celei în care a fost depusă cererea la organele de asigurări sociale de stat, cu prezentarea actelor ce confirmă dreptul la alocație.</p> <p>(10) Modul de stabilire și de plată a alocației lunare de stat, precum și de confirmare a dreptului la alocație, se stabilește de către Guvern.</p> <p>(11) Alocația lunară de stat este acordată indiferent de faptul dacă veteranul de război este angajat sau beneficiază de un alt tip de prestație socială și dacă are sau nu domiciliul în Republica Moldova.”</p>	<p>a) pentru soțul/soția sau pentru unul dintre părinții veteranului de război căzut la datorie – în cuantum de 10% din salariul mediu lunar pe economie prognozat;</p> <p>b) pentru soțul/soția persoanei cu dizabilități de pe urma războiului decedate – în cuantum de 9% din salariul mediu lunar pe economie prognozat;</p> <p>c) pentru copiii persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului decedate – în cuantum de 9% din salariul mediu lunar pe economie prognozat.</p> <p>(3) Dreptul la alocația lunară de stat prevăzută la alin. (2) se acordă:</p> <p>a) soțului/soției care s-a aflat în relație de căsătorie cu persoana căzută la datorie sau cu persoana cu dizabilități de pe urma războiului decedată, la data decesului acesteia;</p> <p>b) copiilor persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului decedate, până la atingerea vârstei de 18 ani, iar în cazul în care aceștia își continuă studiile cu frecvență la zi în instituțiile de învățământ – până la absolvirea instituției respective, însă cel mult până la atingerea vârstei de 23 de ani;</p> <p>c) unuia dintre părinții veteranului de război căzut la datorie. În cazul părinților aflați în divorț, cuantumul stabilit se împarte, la cerere, între ei în părți egale.</p> <p>(4) Pentru veteranii de război care se încadrează în două sau mai multe categorii de veterani de război prevăzute la art. 9, valoarea</p>	
--	---	--

		<p>procentuală stabilită la alin. (1) se majorează cu 4%.</p> <p>(5) Mărimea alocațiilor lunare de stat prevăzute la alin. (1), (2) și (4) se actualizează la fiecare majorare a salariului mediu lunar pe economie prognozat.</p> <p>(6) Alocațiile lunare de stat prevăzute la alin. (1), (2) și (4) se indexează anual, la 1 aprilie, în condițiile art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii.</p> <p>(7) Cheltuielile legate de acordarea alocațiilor lunare de stat pentru veteranii de război și membrii familiilor acestora se suportă de la bugetul de stat.</p> <p>(8) Alocația lunară de stat se stabilește la cererea depusă, personal sau prin intermediul reprezentantului desemnat prin procură ori prin împuternicire de reprezentare în baza semnăturii electronice, consemnată în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice (MPower), la organele de asigurări sociale de stat împreună cu actele ce confirmă dreptul la alocație.</p> <p>(9) Acordarea alocației lunare de stat în mărimea prevăzută la alin. (4) se efectuează începând cu data de 1 a lunii următoare celei în care a fost depusă cererea la organele de asigurări sociale de stat împreună cu actele ce confirmă dreptul la alocație.</p>	
--	--	---	--

		<p>(10) Modul de stabilire și cel de plată a alocațiilor lunare de stat pentru veteranii de război și membrii familiilor acestora, precum și modalitatea de confirmare a dreptului la alocație se stabilesc de Guvern.</p> <p>(11) Alocația lunară de stat se acordă indiferent de faptul dacă veteranul de război este angajat sau beneficiază de un alt tip de prestație socială și dacă are sau nu domiciliul în Republica Moldova.”</p> <p>”Articolul 22. Dispoziții finale și tranzitorii</p> <p>(1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2025.</p> <p>(2) Începând cu 1 ianuarie 2026:</p> <p>a) alocația lunară de stat prevăzută la art. 14 alin. (1) se stabilește pentru veteranii de război în cuantum de 11% din salariul mediu lunar pe economie prognozat, iar pentru persoanele cu dizabilități de pe urma războiului – în cuantum de 16% din salariul mediu lunar pe economie prognozat;</p> <p>b) alocația lunară de stat prevăzută pentru persoanele menționate la art. 14 alin. (2) lit. a) se stabilește în cuantum de 11% din salariul mediu lunar pe economie prognozat, iar pentru persoanele menționate la art. 14 alin. (2) lit. b) și c) – în cuantum de 10% din salariul mediu lunar pe economie prognozat.</p>	
--	--	---	--

		<p>(3) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă art. 6 alin. (2) lit. a), art. 7, 8, 14, 15, 18, art. 21 alin. (5) și art. 22 alin. (1) lit. d), f) și i) din Legea nr. 190/2003 cu privire la veterani, precum și art. 2 alin. (1) pct. 1^a), 3), 7) și 8) din Legea nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație.</p> <p>(4) Veteranii de război și persoanele cu dizabilități de pe urma războiului cad sub incidența prezentei legi fără a fi supuși reînregistrării.</p> <p>(5) Alocațiile lunare de stat stabilite pentru categoriile de persoane prevăzute de prezenta lege până la 1 ianuarie 2025 în condițiile Legii nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație vor fi reexaminare din oficiu de Casa Națională de Asigurări Sociale și achitate în conformitate cu prevederile prezentei legi.</p> <p>(6) Alocațiile lunare pentru merite deosebite față de stat stabilite pentru categoriile de persoane prevăzute de prezenta lege până la 1 ianuarie 2025 în condițiile Legii nr. 190/2003 cu privire la veterani vor fi transferate și achitate în conformitate cu prevederile prezentei legi.</p> <p>(7) Guvernul, în termen de 3 luni de la data adoptării prezentei legi: a) va prezenta Parlamentului propuneri de modificare a legislației</p>	
--	--	--	--

		în conformitate cu prevederile prezentei legi; b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.”	
10.	<p>La articolul 15:</p> <p>1) alineatele (2) și (3) vor avea următorul cuprins: „(2) Veteranii de război au dreptul la: a) bilete de tratament gratuit, o dată la trei ani, în centrele de reabilitare ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale; b) asigurare, în mod prioritar, cu locuință socială; c) plasare în Centre de plasament temporar, pentru veteranii de război expuși riscului social, fără adăpost ori abandonați de familie sau, în mod prioritar, la îngrijire socială la domiciliu; d) protezare ortopedică și asigurare cu articole protetico-ortopedice și aparate auditive; e) ajutor de deces în mărime de 50% din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul de gestiune, prin derogare de la art. 21 alin. (5) din Legea nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale și art. 18 din Legea nr. 499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni. (3) Persoanele cu dizabilități de pe urma războiului au dreptul la: a) ajutoare materiale anuale în conformitate cu prevederile Legii nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație; b) bilete de tratament sanatorial gratuit o dată la doi ani în centrele Ministerului Muncii și Protecției Sociale și în alte instituții de acest tip, în ordinea și mărimea stabilită de Casa Națională de Asigurări Sociale; c) asigurare gratuită cu proteze, cârje, ghete ortopedice, cărucioare, aparate auditive și implanturi cardiace; d) ajutor de deces în mărime de 50% din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul respectiv, prin derogare de la art. 21 alin. (5) din Legea nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale și art. 18 din Legea nr. 499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni”; 2) se completează cu alineatele (4), (5) și (6) cu următorul cuprins: „(4) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor menționate la alin. (2) lit. a)-d) și la alin. (3) lit. a), b) și c) se suportă de la bugetul de stat. (5) Cheltuielile legate de acordarea prestației specificate la alin. (2) lit. e) și alin. (3) lit. d) sunt suportate, după cum urmează: a) în cazul decesului veteranului de război, inclusiv al persoanei cu dizabilități de pe urma războiului, persoană asigurată în sistemul public de asigurări sociale, mărimea ajutorului de deces prevăzută în legea bugetului asigurărilor sociale de stat – de la bugetul asigurărilor sociale de stat, iar diferența dintre această mărime și mărimea ajutorului de deces stabilită conform alin. (2) lit. e) și alin. (3) lit. d) – de la bugetul de stat;</p>	Se acceptă	Se acceptă, totodată la alin. (1) se propune de substituit cuvântul „sacrificiul” cu „meritele”

	<p>b) în cazul decesului veteranului de război, inclusiv al persoanei cu dizabilități de pe urma războiului, persoană neasigurată în sistemul public de asigurări sociale, mărimea ajutorului de deces stabilită conform alin. (2) lit. e) și alin. (3) lit. d) – de la bugetul de stat. (6) Modul de acordare a măsurilor de protecție socială se stabilește de către Guvern.”</p>		
11.	<p>Cu referire la articolul 16, se constată că, potrivit articolului 4 alineatul (4) litera q) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, „Guvernul are calitatea de asigurat pentru următoarele categorii de persoane neangajate cu domiciliul în Republica Moldova și aflate la evidența instituțiilor abilitate ale Republicii Moldova, specificate la alineatul (9), cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual: [...] q) veteranii de război”. Astfel, veteranii de război sunt persoane asigurate în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală al Republicii Moldova dacă corespund condițiilor stabilite în norma legală citată supra: nu sunt angajați, au domiciliul în Republica Moldova, se află la evidența organelor administrativ-militare teritoriale și nu au obligația să se asigure, în mod individual, conform prevederilor Legii nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.</p> <p>La alineatul (2):</p> <p>1) la litera b) se face referire la Hotărârea Guvernului nr. 106/202 cu privire la prescrierea și eliberarea medicamentelor și dispozitivelor medicale compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, care conține reguli de prescriere și eliberare a medicamentelor pentru prestatorii de servicii medicale și farmaceutice și nu prevede spectrul de medicamente și dispozitive medicale la care pot avea acces veteranii de război. În acest sens, se menționează că Lista medicamentelor și dispozitivelor medicale compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală este aprobată prin ordin al ministrului sănătății și al directorului general al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, care se actualizează periodic, odată cu includerea pozițiilor noi de medicamente/ dispozitive medicale spre compensare;</p> <p>2) litera c) nu cadrează cu dispoziția articolului 8 alineatul (1) din Legea nr. 1585/1998, ce prevede că „volumul serviciilor medicale poate fi extins în temeiul condițiilor asigurării facultative de sănătate sau prin plăți directe către prestatorul de servicii medicale pentru serviciile prestate”;</p> <p>3) la litera f), prin nominalizarea doar a unor grupe de maladii, se limitează accesul veteranilor de război la tratamentul medicamentos.</p> <p>Astfel, pentru a evita conflictul de norme și a nu îngrădi dreptul veteranilor de război la ocrotirea sănătății, se propune modificarea articolului 16 după cum urmează:</p> <p>„Articolul 16. Măsuri de protecție medicală a veteranilor de război</p> <p>(1) Statul garantează veteranilor de război apărarea intereselor acestora în domeniul ocrotirii sănătății prin sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală conform legii și prin programele naționale în domeniul sănătății.</p> <p>(2) Asistența medicală pentru veteranii de război se exprimă prin:</p> <p>a) acordarea asistenței medicale în volumul și spectrul prevăzut în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală și în programele naționale și speciale din domeniu;</p>	Se acceptă	Se acceptă

	<p>b) asigurarea gratuită din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală a întregului spectru de medicamente și dispozitive medicale compensate;</p> <p>c) acordarea serviciilor gratuite de protezare dentară în limitele mijloacelor prevăzute în bugetul de stat, în mărimea și în modul stabilit de Ministerul Sănătății.”</p>		
12.	<p>La articolul 17:</p> <p>1) litera b) din proiectul de lege se propune a fi exclusă;</p> <p>2) litera b) din amendament se propune a fi exclusă, or conform articolului 4 alineatul (4) litera q) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, veteranii de război sunt persoane asigurate în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală al Republicii Moldova, dacă corespund condițiilor stabilite în norma legală citată supra: nu sunt angajați, au domiciliul în Republica Moldova, se află la evidența organelor administrativ-militare teritoriale și nu au obligația să se asigure, în mod individual, conform prevederilor Legii nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. Respectiv persoanele asigurate au dreptul de a beneficia de asistență medicală gratuită, inclusiv de medicamente și dispozitive medicale compensate, în volumul prevăzut de Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1387/2007. Mai mult decât atât, norma se regăsește la articolul 16 alineatul (1) propus mai sus;</p> <p>3) la litera d), textul „, cu instalarea pietrelor funerare după modelul aprobat de către Ministerul Apărării” se exclude.</p>	Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă
13.	<p>La articolul 18:</p> <p>1) la alineatele (1) și (3) din proiectul de lege, cuvintele „în vigoare” se exclud;</p> <p>2) la alineatul (1) din amendament, cuvintele „acordă cu titlu gratuit” se substituie cu cuvintele „pot acorda cu titlu gratuit”;</p> <p>3) la alineatul (4) din amendament, cuvintele „beneficiază de facilități fiscale” se substituie cu cuvintele „pot beneficia de facilități fiscale”.</p> <p>Modificările prevăzute la subpunctele 2) și 3) se impun, având în vedere că autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie, iar instituirea obligației de a dispune acordarea gratuită a spațiilor, precum și facilitățile de ordin financiar afectează bugetul local, respectiv se recomandă ca aceste înlesniri să constituie un drept discreționar, și nu o obligație.</p>	Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă
14.	<p>La articolul 19:</p> <p>2) alineatul (2) se exclude, acesta fiind expus la articolul 14, cu respectarea consecutivității normelor.</p>	Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă
15.	<p>Articolul 20 va avea următorul cuprins:</p> <p>Articolul 20. Alocații de stat pentru veteranii de război pentru merite deosebite față de stat</p> <p>(1) Se instituie alocații lunare de stat pentru merite deosebite față de stat după cum urmează:</p> <p>a) alocație lunară nominală de stat pentru persoanele cu merite deosebite față de stat (în</p>	Se acceptă	Se acceptă

	<p>continuare – alocație nominală);</p> <p>b) alocație lunară pentru merite deosebite față de stat pentru soția/soțul sau mama/tatăl persoanelor decorate post-mortem cu „Ordinul Republicii” sau cu Ordinul „Ștefan cel Mare” (în continuare – alocație pentru merite deosebite).</p> <p>(2) Au dreptul la alocație nominală:</p> <p>a) veteranii de război decorați cu distincții de stat în temeiul Legii nr. 1123/1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova;</p> <p>b) veteranii de război decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S., echivalate cu distincțiile de stat ale Republicii Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 533/1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S.</p> <p>(3) Alocațiile lunare de stat se stabilesc în următoarele cuantumuri:</p> <p>a) veteranilor de război cărora li s-au conferit titluri onorifice (inclusiv titluri asimilate lor) – 50 de lei;</p> <p>b) veteranilor de război decorați cu cruci și medalii (inclusiv cu medalii asimilate lor) – 50 de lei;</p> <p>c) veteranilor de război decorați cu Medaliiile „Meritul Militar”, „Pentru Vitejie” (inclusiv cu medalii asimilate lor) – 150 de lei;</p> <p>d) veteranilor de război decorați cu Ordinul „Credință Patriei”, clasele I, II sau III – 300 de lei;</p> <p>e) veteranilor de război decorați cu ordine (inclusiv cu ordine asimilate lor) – 100 de lei;</p> <p>f) veteranilor de război decorați cu Ordinele „Drapelul Roșu”, „Războiul pentru Apărarea Patriei”, clasele I sau II ori „Steaua Roșie” – 500 de lei;</p> <p>g) veteranilor de război decorați cu Ordinul „Ștefan cel Mare” – 700 de lei;</p> <p>h) veteranilor de război decorați cu „Ordinul Republicii” (inclusiv cu ordine asimilate lui) – 500 de lei;</p> <p>i) veteranilor de război decorați cu „Ordinul Republicii” pentru participare la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova – 700 de lei;</p> <p>j) soției/soțului sau mamei/tatălui veteranilor de război decorați post-mortem cu „Ordinul Republicii” sau cu Ordinul „Ștefan cel Mare” – 700 de lei. Alocația nominală se plătește soției ori soțului, după caz, iar în lipsa acestora – mamei persoanei decorate post-mortem. În lipsa soției/soțului și a mamei, alocația pentru merite deosebite se plătește tatălui.</p> <p>(4) Veteranilor de război care se încadrează în două categorii de beneficiari specificate la alin. (3) li se stabilește o singură alocație nominală, la alegere.</p> <p>(5) Veteranii de război prevăzuți la alin. (3) beneficiază de alocație lunară de stat pentru merite deosebite față de stat indiferent de faptul dacă sunt sau nu angajați sau beneficiari de pensii ori alocații sociale de stat și dacă au sau nu domiciliul în Republica Moldova.</p> <p>(6) Veteranii de război nu cad sub incidența Legii nr. 190/2003 cu privire la veterani.”</p> <p>În context, se menționează că recomandarea de la alineatul (4) se întemeiază pe respectarea principiilor de corelare a normelor în partea ce ține de acordarea distincțiilor de stat. Or, în caz contrar, veteranii ce dețin distincții de stat vor fi discriminați în raport cu veteranii de război.</p>		
16.	Articolul 21 va avea următorul cuprins:	Se acceptă	Se acceptă

	<p>„Articolul 21. Modul de stabilire și plată a alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat veteranilor de război</p> <p>(1) Alocațiile de stat pentru merite deosebite față de stat pentru veteranii de război se stabilesc în baza cererii depuse personal sau prin intermediul reprezentantului desemnat prin procură ori prin împuternicire de reprezentare creată în baza semnăturii electronice în cadrul Registrului împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice (MPower), la organele de asigurări sociale de stat, cu prezentarea actelor ce confirmă dreptul la alocație.</p> <p>(2) Modul de stabilire și plată a alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat, precum și de confirmare a dreptului la alocație, se stabilește de către Guvern.</p> <p>(3) Alocațiile de stat pentru merite deosebite față de stat pentru veteranii de război se stabilesc de la data depunerii cererii cu toate actele necesare.</p> <p>(4) Cheltuielile legate de acordarea alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat, stabilite în conformitate cu prezenta lege, se suportă de la bugetul de stat.”</p>		
17.	<p>La capitolul IV, pentru asigurarea unui stil juridic specific normativ în vederea intrării în vigoare a actului normativ și abrogarea unor norme din Legea nr. 190/2003 cu privire la veterani, este necesar de a reformula articolul 22 alineatul (1). La fel, se va ține cont de faptul că la intrarea în vigoare a legii respective urmează a fi abrogate toate normele care reglementează drepturile și garanțiile sociale ale veteranilor de război și ale altor categorii de persoane care cad sub incidența acestei legi, care se regăsesc în Legea nr. 190/2003 cu privire la veterani.</p> <p>Totodată, proiectul urmează a fi completat cu prevederi ce vizează persoanele asimilate veteranilor de război, în vederea asigurării plăților existente garantate de Legea nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație.</p> <p>Ca urmare a celor menționate, articolul 22 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 22. Dispoziții finale și tranzitorii</p> <p>(1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2025.</p> <p>(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi, se abrogă art. 6 alin. (2) lit. a), art. 7, 8, 14, 15 și 18, art. 21 alin. (5) și art. 22 alin. (1) lit. d), f) și i) din Legea nr. 190/2003 cu privire la veterani și art. 2 alin. (1) pct. 1²), 3), 7) și 8) din Legea nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație.</p> <p>(3) Veteranii de război și persoanele cu dizabilități de pe urma războiului cad sub incidența prezentei legi fără a fi supuse reînregistrării.</p> <p>(4) Casa Națională de Asigurări Sociale va reexamina, din oficiu, și va achita alocațiile lunare de stat stabilite până la data de 1 ianuarie 2025 în condițiile Legii nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație, pentru categoriile de persoane prevăzute de prezenta lege.</p> <p>(5) Alocațiile lunare pentru merite deosebite față de stat, stabilite pentru categoriile de persoane prevăzute de prezenta lege până la 1 ianuarie 2025, în condițiile Legii nr. 190/2003 cu privire la veterani, urmează a fi transferate și achitate în conformitate cu prezentul act normativ.</p> <p>(6) Guvernul, în termen de 3 luni de la data adoptării prezentei legi:</p>	Se acceptă	Se acceptă

	<p>a) va prezenta Parlamentului propuneri de modificare a legislației în conformitate cu prevederile prezentei legi;</p> <p>b) va modifica actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.”</p>		
	<p>AMENDAMENTE DEPUTAȚI (B. MARCOCI, L. CARP, I. ȘPAC, R. ROȘCA)</p>		
18.	<p>La articolul 1, după textul „Republicii Moldova,” se completează cu textul „categoriile de veterani de război”.</p>	Se acceptă	Se acceptă
19.	<p>Articolul 2 va avea următorul cuprins: „Scopul legii este de a consacra drepturile și garanțiile sociale ale veteranilor de război, în semn de recunoștință pentru meritele, sacrificiul și devotamentul lor. Legea urmărește susținerea veteranilor de război, a membrilor familiilor acestora și asociațiilor veteranilor de război, în vederea încurajării participării lor active în viața publică și a implicării acestora la educarea tinerei generații în spiritul patriotismului și devotamentului față de Republica Moldova.”</p>	Se acceptă	Se acceptă
20.	<p>Articolul 4 va avea următorul cuprins:</p> <p>(1) Statul recunoaște și apreciază eroismul și sacrificiul tuturor categoriilor de veterani de război prevăzute de prezenta lege.</p> <p>(2) Politica statului cu privire la veteranii de război este orientată spre:</p> <p>a) integrarea pleneră a veteranilor de război în societate și în viața publică;</p> <p>b) cinstirea memoriei veteranilor de război căzuți la datorie și omagierea sacrificiului și devotamentului lor față de Republica Moldova;</p> <p>c) asigurarea drepturilor privind sănătatea și bunăstarea, asistența medicală și socială;</p> <p>d) acordarea serviciilor și prestațiilor sociale.</p> <p>(3) Protecția socială a tuturor categoriilor de veterani de război este o prioritate a statului.</p>	Se acceptă	Se acceptă
21.	<p>Articolul 5 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 5. Noțiuni principale</p> <p>1) În sensul prezentei legi, principalele noțiuni utilizate semnifică:</p> <p>veteran de război – cetățean al Republicii Moldova care a participat la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova sau la alte acțiuni de luptă și se încadrează în una dintre categoriile stabilite de prezenta lege;</p> <p>persoană cu dizabilitate de pe urma războiului – veteran de război a cărei dizabilitate este cauzată de rănire, contuzie, schilodire sau de o afecțiune contractată în perioada acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova sau la alte</p>	Se acceptă	Se acceptă

	<p>acțiuni de luptă.</p> <p>(2) În sensul prezentei legi, membri ai familiilor veteranilor de război căzuți la datorie și a persoanelor cu dizabilitate de pe urma războiului decedate se consideră:</p> <p>d) soția supraviețuitoare/soțul supraviețuitor;</p> <p>e) părinții supraviețuitori;</p> <p>f) copiii până la atingerea vârstei de 18 ani, iar în cazul în care aceștia își continuă studiile cu frecvență în instituțiile de învățământ – până la absolvirea instituției respective, însă cel mult până la atingerea vârstei de 23 de ani.”</p>		
22.	<p>La articolul 6 alineatele (1) și (2) se comasează și va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 6. Neadmiterea discriminării veteranilor de război</p> <p>La aplicarea prevederilor prezentei legi se interzice orice discriminare a veteranilor de război pe criterii de rasă, origine națională, etnică și socială, limbă, religie sau convingeri, vârstă, sex, dizabilitate, apartenență politică, avere, pe criteriul participării la acțiuni de luptă sau pe orice alt criteriu.”</p>	Se acceptă	Se acceptă
23.	<p>Articolul 7 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 7. Competențe și responsabilități în domeniul protejării drepturilor veteranilor de război</p> <p>(1) Ministerul Apărării este responsabil de realizarea funcției de elaborare și promovare a politicilor publice în domeniul protejării drepturilor veteranilor de război. În acest sens, Ministerul Apărării:</p> <p>a) elaborează și prezintă Guvernului proiecte de acte normative ce reglementează promovarea și respectarea drepturilor veteranilor de război;</p> <p>b) cooperează cu Ministerul Educației și Cercetării și cu asociațiile veteranilor de război în scopul realizării proiectelor de educare a tinerilor în spiritul patriotismului și devotamentului față de Republica Moldova;</p> <p>c) elaborează și aprobă modelul legitimației de veteran de război și ține evidența legitimațiilor respective;</p> <p>d) cooperează cu asociațiile veteranilor de război în scopul asigurării participării acestora la evenimentele de comemorare a veteranilor de război căzuți la datorie;</p> <p>e) cooperează cu asociațiile veteranilor de război și asigură sprijinirea acestora la organizarea funerarilor veteranilor de război;</p> <p>f) informează cu privire la drepturile și garanțiile veteranilor de război.</p>	Se acceptă	Se acceptă, inclusiv potrivit Avizului Guvernului

	<p>(2) Ministerul Muncii și Protecției Sociale este responsabil de realizarea funcției de elaborare și promovare a politicilor publice în domeniul social pe segmentul măsurilor de protecție socială pentru veteranii de război.</p> <p>(3) Ministerul Sănătății este responsabil de realizarea funcției de elaborare și promovare a politicilor publice în domeniul sănătății, pe segmentul măsurilor de protecție în domeniul ocrotirii sănătății pentru veteranii de război.</p> <p>(4) Autoritățile administrației publice locale și agenții economici care își desfășoară activitatea în raza teritoriului administrat de acestea, cooperează și acordă sprijin veteranilor de război și asociațiilor acestora în vederea realizării acțiunilor prevăzute de prezenta lege.</p> <p>(5) Informarea cu privire la drepturile și garanțiile veteranilor de război ține de competența Ministerului Apărării și a autorităților publice responsabile de implementarea politicilor statului în domeniul dat.”</p>		
24.	<p>Articolul 8:</p> <p>la alineatul (1) textul „este realizată de Consiliul Național” se substituie cu textul „se realizează de Consiliul național”.</p> <p>la alineatul (2) textul „o structură autonomă” se substituie cu textul „un organ colegial consultativ”.</p>	Se acceptă	Se acceptă
25.	<p>Articolul 9 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 9. Categoriile de veterani de război</p> <p>Veterani de război sunt recunoscuți cetățenii Republicii Moldova care:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) au participat la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova, în perioada 2 martie – 13 august 1992; b) au participat la acțiunile de luptă din Afghanistan în perioada aprilie 1979 – 15 februarie 1989, precum și pe teritoriul altor state. Lista teritoriilor și a perioadelor acțiunilor de luptă la care au participat cetățenii Republicii Moldova se aprobă de către Guvern ; c) au participat la colectarea munițiilor și a tehnicii militare, la deminarea teritoriului și a obiectelor în perioada de după acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova; g) au participat la Cel de-al Doilea Război Mondial”. 	Se acceptă	Se acceptă
26.	<p>Articolul 10:</p> <p>alineatul (1) va avea următorul cuprins:</p> <p>„ (1) Statutul de veteran de război este atribuit în baza prezentei legi și este confirmat prin legitimația de veteran de război, eliberată de Ministerul Apărării.”</p>	Se acceptă	Se acceptă

	<p>la alineatul (3) litera e) se exclude și se substituie cu un un alineat nou, care va deveni aliniatul (4), cu renumărarea ulterioară a celorlalte aliniate, cu următorul conținut: „Statutul de veteran de război se retrage în cazul persoanei care deține acest statut și care a comis faptele prevăzute de alin.(3) , precum și în cazul persoanei care a obținut statutul de veteran de război în mod fraudulos, prin declarații false, prin ascunderea unor date pertinente sau în lipsa temeiurilor prevăzute de prezenta lege.” la alineatul (4), „alin. (3)” se completează cu textul „și alin. (4)”, iar cuvintele „ al prezentului articol” se exclud. la alineatul (5), „alin. (3)” se completează cu textul „și alin. (4)”.</p>		
27.	<p>Articolul 11: alineatul (1) va avea următorul cuprins: „ (1) Asociațiile veteranilor de război se constituie pentru apărarea drepturilor și garanțiilor sociale ale veteranilor de război, pentru promovarea intereselor acestora, precum și pentru încurajarea participării lor active în viața publică și implicarea la educarea tinerei generații în spiritul patriotismului și devotamentului față de Republica Moldova. În acest scop, asociațiile veteranilor de război cooperează cu autoritățile administrației publice centrale și locale de în vederea realizării programelor comune îndreptate spre promovarea politicilor de stat privind veteranii de război.”</p> <p>alineatul (2) va avea următorul cuprins: „ (2) Asociațiile veteranilor de război mobilizează veteranii de război pentru organizarea evenimentelor de cinstire și comemorare a veteranilor de război și contribuie, cu susținerea autorităților administrației publice centrale și locale de specialitate la organizarea funerariilor veteranilor de război.” după alineatul (4) se introduce un alineat nou, cu renumărarea ulterioară a celorlalte alineate: „ (5) Asociațiile veteranilor de război nu au dreptul să acorde veteranilor de război ordine, medalii, grade militare, cu excepția insinelor și însemnelor distinctive ale asociației.”</p>	Se acceptă	Se acceptă
28.	<p>Articolul 12 va avea următorul cuprins:</p> <p>„ Articolul 12. Portul uniformei militare Veteranii de război au dreptul de a purta uniforma militară sau specială a unității, conform apartenenței departamentale, la evenimentele publice, la realizarea proiectelor educaționale și la alte evenimente organizate de asociațiile veteranilor de război și autoritățile publice, precum și la funerariile veteranilor de război.”</p>	Se acceptă	Se acceptă
29.	<p>Articolul 17 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 17. Facilități suplimentare Pe lângă măsurile de protecție socială și cele de protecție în domeniul ocrotirii sănătății stabilite de prezenta lege, veteranii de război au dreptul la facilități suplimentare, precum:</p>	Se acceptă	Se acceptă, inclusiv potrivit avizului Guvernului

	<p>a) formare profesională, perfecționare și recalificare gratuită în sistemul de stat prin intermediul subdiviziunilor teritoriale pentru ocuparea forței de muncă;</p> <p>b) obținere gratuită a poliței de asigurare obligatorie de asistență medicală, necondiționat;</p> <p>c) facilități fiscale în conformitate cu prevederile Codului fiscal;</p> <p>d) asigurare, în mod gratuit, a locurilor de înhumare în cimitire, cu instalarea pietrelor funerare după modelul aprobat de Ministerul Apărării.”</p>		
30.	<p>Articolul 18 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 18. Facilități acordate veteranilor de război de către autoritățile administrației publice locale</p> <p>(1) Autoritățile administrației publice locale la solicitarea asociațiilor veteranilor de război, acordă cu titlu gratuit prin contract de comodat un sediu, în vederea realizării activităților asociației conform scopurilor statutare.</p> <p>(2) Autoritățile administrației publice locale au dreptul să stabilească, în conformitate cu legislația din contul mijloacelor unităților administrativ-teritoriale, facilități suplimentare pentru veteranii de război, inclusiv compensarea cheltuielilor pentru transport și pentru serviciile comunale.</p> <p>(3) Autoritățile administrației publice locale sunt în drept să prevadă înlesniri la plata impozitelor și taxelor locale pentru veteranii de război.</p> <p>(4) Agenții economici care desfășoară activitate de filantropie sau de sponsorizare pentru veteranii de război sau asociațiile de veterani de război, beneficiază de facilități fiscale în conformitate cu legislația.”</p>	Se acceptă	Se acceptă
31.	<p>Articolul 19 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 19. Măsurile de protecție socială a altor categorii de persoane care cad sub incidența prezentei legi</p> <p>(1) Soții supraviețuitori ai veteranilor de război căzuți la datorie au dreptul la:</p> <p>a) facilități fiscale în conformitate cu prevederile Codului fiscal;</p> <p>b) plasare prioritară în instituțiile sociale sau deservire socială la domiciliu.</p> <p>(2) Drepturile membrilor familiilor veteranilor de război căzuți la datorie (soț/soție, părinți, copii născuți cu dizabilități) se realizează la prezentarea de către aceștia a certificatului eliberat de către centrele militare în modul stabilit de către Ministerul Apărării.”</p>	Se acceptă	Se acceptă
32.	<p>Articolul 20:</p> <p>la alineatul (3) litera d) textul „pentru participare la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova” se exclude.</p>	Se acceptă	Se acceptă
	AMENDAMENT DEPUTAT – F. GĂGĂUZ		
33.	<p>La articolul 9 alineatul (1) lit. b) va avea următorul cuprins:</p> <p>b) au participat la acțiunile de asigurarea ordinii publice, păstrării integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova, în perioada 19 august 1990 – 23 decembrie 1994 pe teritoriul Găgăuziei;</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerea propusă depășește obiectul de reglementare a</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Amendamentul reieșind din opinia autorului proiectului</p>

literele b), c), și d) sunt considerate lit. c), d) și, respectiv, e).

ARGUMENTARE:

Aceste modificări întocmit pe baza apelurilor repetate ale veteranilor Ministerului Afacerilor Interne ai organizației teritoriale a Găgăuziei cu această solicitare de către conducerea Ministerului Afacerilor Interne și deputaților în Parlament și prevăd egalizarea drepturilor veteranilor Ministerului Afacerilor Interne și SIS care au servit în unități staționate pe teritoriul Găgăuziei în perioada 1990-1994,, cu veterani care au participat la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova, în perioada 2 martie – 13 august 1992.

De remarcat că în această perioadă, au fost evitate acțiunile de luptă deschise pe teritoriul actualii Găgăuziei. Totuși, angajații structurilor respective și-au desfășurat activitatea într-o situație politică și criminală extrem de complicată, practic apropiată de acțiuni de luptă, așa cum demonstrează evenimentele istorice scurte:

- în acești ani, de două ori a fost anunțată introducerea stării de urgență pe această teritoriul:
26 octombrie 1990 - Decretul Președintelui M. Snegur privind introducerea stării de urgență pentru o perioadă de două luni (începând cu ora 14:00, 26 octombrie) și a unei forme speciale de conducere sub conducerea Comitetului Provizoriu cu primul viceprim-ministru A. Sangheli;
- 28 martie 1992 - Decretul Președintelui Moldovei Mircea Snegur privind declararea stării de urgență, care prevedea dezarmarea formațiunilor militarizate din Transnistria și Găgăuzia și arestarea "criminalilor de stat";
- 24 mai 1992 - asasinarea angajatului Comitetului Raional de Partid din Ceadâr-Lunga, Sîrtmaci Georghe (decorat post-mortem cu Ordinul Ștefan cel Mare prin Decretul Președintelui);
- 23 ianuarie 1993 - asasinarea angajatului Comitetului Raional de Partid din Vulcănești, Novac Nicolae (decorat post-mortem cu Ordinul Ștefan cel Mare prin Decretul Președintelui);
- ianuarie 1993 - incendierea clădirii Inspectoratului de Poliție din Vulcănești;
- martie 1993 - incendierea clădirii Inspectoratului de Poliție din Comrat și multe altele.

Adoptarea de către Parlament, pe 23 decembrie 1994, a Legii privind statutul juridic special al Găgăuziei a creat condiții pentru încheierea confruntării deschise și normalizarea situației politice publice în regiune. Angajații Ministerului de Interne și ai Serviciului de Informații și Securitate, care au activat în acești ani în structurile de pe teritoriul Găgăuziei, în cele mai dificile condiții, au continuat să își îndeplinească cu bună credință obligațiile, purtând cu demnitate și onoare toate greutățile și privările care le-au căzut în sarcină și, prin munca lor, au contribuit semnificativ la menținerea ordinii publice, la apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova.

Consider că este corect ca măsurile de garanții sociale prevăzute pentru participanții la conflictul militar din Transnistria să fie extinse și asupra angajaților care au activat în acești ani în structurile menționate ale Ministerului de Interne și Serviciului de Informații și Securitate pe teritoriul Găgăuziei. Conform datelor preliminare, aproximativ 200 de angajați se încadrează în această categorie.

proiectului de lege și se propune de a fi propusă o altă inițiativă legislativă. Totodată, potrivit art. 59 alin. (1) din Regulamentul Parlamentului *deputații, comisiile permanente și fracțiunile parlamentare au dreptul să prezinte în scris propuneri conceptuale și amendamente motivate la proiectul de act legislativ, care se transmit comisiei permanente sesizate în fond în termen de cel mult 30 de zile după primirea proiectului.*

Atragem atenția că amendamentul propus atrage reducerea veniturilor bugetare, iar potrivit Regulamentului Parlamentului și Constituției RM, amendamentele care atrag reducerea veniturilor bugetare urmează a fi examinate de Guvern. Respectiv, Guvernul în ședința din 18.12.2024 a aprobat Avizul Guvernului la acest proiect.

Prin urmare, luând în considerare că acest proiect urmează să intre în vigoare la 1.01.2025, iar timp nu este pentru avizarea acestui Amendament cu Guvernul, considerăm că acest amendament ar putea fi înaintate ca inițiativă legislativă separată.

	DIRECȚIA GENERALĂ JURIDICĂ A SECRETARIATULUI PARLAMENTULUI		
34.	Cu referire la textul proiectului de lege, atragem atenție asupra obligativității redactării textului proiectului prin prisma prevederilor art.54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017, potrivit cărora textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română (...) cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.	Proiectul a fost elaborat respectându-se obligativitatea prevederilor art. 54 alin. (1) lit. a) din Legea nr.100/2017	Se acceptă
35.	La art.4 alin.(3), cuvintele „prioritate de stat” se vor substitui cu cuvintele „prioritate a statului”.	Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus către deputați	Se acceptă
36.	La art.6 din proiect, propunem comasarea alin.(1) și (2) și expunerea acestuia în următoarea redacție: „La aplicarea prevederilor prezentei legi se interzice orice discriminare a veteranilor de război pe criterii de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică, avere, origine socială, participării la acțiuni de luptă sau orice alt criteriu.”	Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus către deputați	Se acceptă
37.	Cu referire la art.7 , întru respectarea prevederilor art.54 alin.(1) lit.c) din Legea nr.100/2017 -terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative – propunem: <ul style="list-style-type: none"> • la alin.(1) partea introductivă se va modifica, după cum urmează - „Ministerul Apărării este responsabil de elaborarea și promovarea politicilor publice în domeniul protejării drepturilor veteranilor de război. În acest sens, Ministerul.”; • la lit.b) alin.(1) sintagma „Ministerul Educației” se va substitui cu sintagma „Ministerul Educației și Cercetării”, pentru a fi în concordanță cu Hotărârea Parlamentului nr. 29/2023 pentru aprobarea listei ministerelor; • pentru alin.(2) propunem următoarea redacție: „Ministerul Muncii și Protecției Sociale este responsabil de elaborarea și promovarea politicilor publice în domeniul social, pe segmentul măsurilor de protecție socială a veteranilor de război.”; • pentru alin.(3) propunem redacția: „Ministerul Sănătății este responsabil de elaborarea și promovarea politicilor publice în domeniul sănătății, pe segmentul măsurilor de protecție socială a veteranilor de război.”; • la alin.(4), cuvintele „precum și vor coopera” se vor substitui cu cuvintele „precum și”. 	Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus către deputați	Se acceptă
38.	Invocăm și necesitatea revizuirii art.9 din proiect. Atragem atenție asupra obligativității redactării acestuia corespunzător regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație. Totodată, la lit.a) art.9 alin.(1) textul „acțiunile de luptă pentru apărarea suveranității, independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova” considerăm necesar a se substitui cu sintagma „acțiuni de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova”, sintagmă consacrată în actele normative în vigoare (Legea nr.190/2003, Legea nr.63/2022).	Se acceptă- art.9 va avea un alt cuprins prin amendamentul propus de către deputați	Se acceptă
39.	Menționăm că prin Hotărârea Guvernului nr.59/2022 cu privire la aprobarea Programului național de acțiuni consacrate Anului recunoștinței față de veteranii de război, participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova, ca primă acțiune, în Program a fost inclusă acțiunea privind revizuirea cadrului normativ referitor la	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus de către deputați	Se acceptă

	<p>veteranii de război în vederea îmbunătățirii nivelului protecției sociale, precum și a stabilirii statutului juridic al voluntarilor – participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova.</p> <p>În acest context, la alin.(2) al art.9, recomandăm excluderea cuvântului „Lista”, întrucât categoriile veteranilor de război sunt prevăzute la alin.(1) al aceluiași articol. Respectiv, propunem următoarea redacție: „Categoriile de veterani de război sunt stabilite exhaustiv de prezenta lege.”.</p>		
40.	<p>La art. 10 alin.(1) din proiect, după textul „Statutul de veteran de război este” evocăm completarea normei cu textul „atribuit de prezenta lege”, pentru a asigura corelarea cu prevederea de la art. 9 alin.(2) din proiect, întru respectarea cerințelor consemnate la art. 3 alin.(4) lit.a) din Legea nr. 100/2017.</p>	Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă
41.	<p>Cu referire la art.14 alin.(1) din proiect, considerăm oportună excluderea textului „(2000 lei)” și „(3000 lei)”, deoarece alocația lunară de stat se va calcula în rată procentuală din cuantumul salariului minim pe țară la momentul intrării în vigoare a actului normativ. De asemenea, la alin.(2) urmează a se exclude cuvintele „și se acordă veteranilor de război”.</p>	Se acceptă -este propusă o nouă formulă prin amendamentul propus de către deputați și potrivit Avizului Guvernului (vezi poziția 9 din Sinteză)	Se acceptă
42.	<p>La art.15 alin.(3), textul „și d)” se va exclude.</p>	Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus către deputați într-o nouă redacție	Se acceptă
43.	<p>Întru respectarea prevederilor art.54 alin.(1) lit.c) din Legea nr.100/2017, în denumirea art. 16 din proiect, cuvântul „medicală” se va substitui cu sintagma „în domeniul ocrotirii sănătății” (obiecție valabilă și pentru dispoziția art.17).</p>	Parțial se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus și potrivit Avizului Guvernului	Se acceptă opina autorului
44.	<p>Cu referire la articolele 20 și 21 din proiect, subliniem necesitatea revizuirii acestora pentru uniformizarea terminologiei utilizate, deoarece se folosesc mai multe noțiuni pentru aceeași plată/alocație – „alocație lunară de stat”, „alocație de stat pentru merite deosebite față de stat” și „alocație nominală”.</p>	Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus într-o nouă redacție și potrivit Avizului Guvernului	Se acceptă, reieșind din Amendamentul depus și Avizul Guvernului
45.	<p>Totodată, întru respectarea cerințelor privind claritatea normei, la alin.(3) din art.20, textul „se încadrează în două sau mai multe categorii de beneficiari specificate la alin.(2) li se stabilește” recomandăm a se substitui cu cuvintele „dețin mai multe distincții de stat”, iar după cuvintele „pentru merite deosebite față de stat” se va completa cu cuvintele „se stabilește”.</p>	Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus într-o nouă redacție	Se acceptă, reieșind din Amendamentul depus și Avizul Guvernului
46.	<p>Cu referire la art.22 din proiect, invocăm oportunitatea completării dispozițiilor finale și tranzitorii cu prevederi referitoare la Anexa Legii nr.190/2003 - „Lista statelor, orașelor, teritoriilor și perioadele acțiunilor de luptă la care au participat cetățenii Republicii Moldova”. De asemenea, alin.(2) din articolul citat urmează a fi exclus, deoarece se referă la o variantă mai veche a proiectului de lege.</p>	Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă, reieșind din Amendamentul depus și Avizul Guvernului

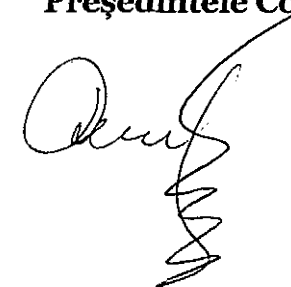
RAPORTUL DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE			
47.	<p>Art.9 potrivit proiectului de lege Articolul 9. Categoriile de veterani de război (1) Veterani de război sunt recunoscuți cetățenii Republicii Moldova: a) care au participat la acțiunile de luptă pentru apărarea suveranității, independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova; b) care au participat la acțiunile de luptă din Afganistan; c) care au participat la acțiuni de luptă pe teritoriul altor state - lista categoriilor de persoane, teritoriile și perioadele acțiunilor de luptă la care au participat se stabilește de Guvern; d) care au participat la cel de al doilea război Mondial și cei asimilați lor - lista categoriilor de persoane se stabilește de Guvern; e) care au participat la cel de-al doilea război mondial în cadrul armatei române; (2) Lista categoriilor de veterani este stabilită exhaustiv, de prezenta lege.</p> <p>Obiecții: Norma citată este formulată confuz cu referire la categoriile de veterani de război. Dacă analizăm textul propus de proiect în raport cu art.7 alin.(2) al Legii nr.190/2003 cu privire la veterani, proiectul exclude unele categorii, fapt ce la aplicare poate admite situații de tratament diferențiat față de categoriile de persoane nerecunoscute ca veterani de război. Or, potrivit art.22 alin.(1) din proiect, la intrarea în vigoare a prezentei legi, art.7 din Legea nr.190/2003 se abrogă, iar proiectul nu propune o altă soluție pentru categoriile de veterani de război prevăzute de acest articol, prin ce se creează un "vid legislativ". Mai mult, nota informativă care însoțește proiectul nu oferă careva comentarii cu privire la acest aspect, din care să rezulte o analiză a categoriilor propuse.</p> <p>Recomandări: Recomandăm reexaminarea normei propuse prin prisma comentariilor expuse supra, precum și completarea notei informative cu argumente care justifică categoriile de veterani de război propuse de proiect și prezintă soluții pentru categoriile de veterani de război prevăzuți de art.7 din Legea nr.190/2003.</p>	Se acceptă- art.9 va avea un alt cuprins prin amendamentul propus	Se acceptă potrivit avizului Guvernului și amendamentelor deputaților
48.	<p>Art. 10 alin.(4) potrivit proiectului de lege Articolul 10. Statutul veteranilor de război [...] (4) Dovedirea împrejurărilor restrictive prevăzute la alin. (3) al prezentului articol revine organului competent în stabilirea calității de veteran de război sau se constată, după caz, prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă.</p> <p>Obiecții: Astfel, textul propus la art.10 alin.(4) este formulat într-un mod ambiguu, nefiind clar determinat subiectul care stabilește calitatea de veteran de război. Menționăm că norma nu întrunește condițiile de claritate și precizie, prin utilizarea cuvintelor "organului competent". Pentru a asigura respectarea condițiilor de precizie și claritate, precum și pentru a preveni interpretările abuzive, este imperios să se specifice în mod clar organul care are competența de a stabili calitatea de veteran de război.</p> <p>Recomandări: Recomandăm reexaminarea normei, astfel încât să se stabilească clar organul competent de stabilire a calității de veteran de război.</p>	Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă potrivit avizului Guvernului și amendamentelor deputaților
49.	<p>Art.14 alin.(1), (2), art. 19 alin.(2), art.22 alin.(1), (2) potrivit proiectului de lege Articolul 14. Alocația lunară de stat a veteranului de război</p>	Se acceptă -este propusă o nouă formulă prin amendamentul propus	Se acceptă potrivit avizului Guvernului

<p>(1) Drept omagiu și recunoștință pentru sacrificiul și devotamentul veteranilor de război, se stabilește o alocație lunară de stat în mărimea de 40% (2000 lei) din mărimea salariului minim pe țară, iar veteranilor cu dizabilități de pe urma războiului 60% din mărimea salariului minim pe țară (3000 lei). (2) Mărimea alocației lunare de stat prevăzută la alineatul (1) se actualizează la fiecare majorare a salariului minim pe țară și se acordă veteranilor de război. [...] Articolul 19. Măsurile de protecție socială a altor categorii de persoane care cad sub incidența prezentei legi [...] (2) Membrilor familiilor veteranilor de război căzuți la datorie sau ale veteranilor de război cu dizabilități de pe urma războiului decedate li se acordă alocații lunare de stat în condițiile Legii nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație. [...] Articolul 22. Dispoziții finale și tranzitorii (1) Prezenta lege va intra în vigoare la 01.01.2025 și la intrarea în vigoare a prezentei legi, se abrogă articolele: 7, 8, art. 14 alin. (1) lit. a), lit. c) - lit. v), alin. (2) - alin. (7), art. 15 a lin. (1) lit. a), lit. c) - lit. x), alin. (2) - alin. (8), art. 18, art. 21 și art. 22 a lin. (1) lit. d), lit. f) și lit. i) din Legea nr. 5190/2003 cu privire la veterani. (2) Prevederile art.15 alin.(2) lit.a) din prezenta lege, nu se aplică în prezența excepțiilor stabilite la alineatul (1) din prezenta lege.</p> <p>Obiecții:</p> <p><i>Primo</i>, analizând normele propuse la art.14 alin.(1) și (2), se pot observa discrepanțe în aplicare în ceea ce privește determinarea alocației lunare de stat acordată veteranilor de război și veteranilor cu dizabilități de pe urma războiului.</p> <p>Astfel, potrivit alin.(1) al art.14 alocația lunară se stabilește în mărime de 40% veteranilor de război și 60% pentru veteranii cu dizabilități de pe urma războiului, din mărimea salariului minim pe țară, fiind specificat între paranteze suma de 2000 lei și respectiv de 3000 lei. În acest sens, se prezumă că la stabilirea sumelor respective, autorul a avut în vedere salariul minim pe țară stabilit pentru anul 2024, care este de 5000 lei.</p> <p>Acest fapt contravine alin.(2) al aceluiași articol care stabilește că, mărimea alocației lunare de stat prevăzută la alineatul (1) se actualizează la fiecare majorare a salariului minim pe țară și se acordă veteranilor de război.</p> <p>Potrivit art.3 alin.(4) din Legea nr.1432/2000 privind modul de stabilire și reexaminare a salariului minim, "</p> <p>Cuantumul salariului minim se reexaminează de către Guvern după consultarea prealabilă a patronatelor și sindicatelor, ținându-se cont de modificarea indicelui prețurilor de consum și de evoluția salariului mediu pe economia națională în perioada de referință, de volumul produsului intern brut, de productivitatea muncii, precum și de mărimea valorică a minimumului de existență." Ca urmare, prin stabilirea sumei exacte, se exclude aplicarea majorării alocației lunare de stat menționate supra în cazul în care salariul minim pe țară va crește anual.</p> <p><i>Secundo</i>, în ce privește excluderea art.8 din Legea nr. 190/2003 cu privire la veterani (art.22 alin.(1) din proiect), la moment cadrul legal respectiv definește termenul de "persoane cu dizabilități de pe urma războiului", fiind totodată stabilite persoanele care se încadrează în această categorie. Însă, analizând per ansamblu prevederile proiectului propus, acestea pot admite situații incerte în aplicare în ce privește categoria respectivă de subiecți. În acest sens, deși art.14 alin.(1) și art.19 alin.(2) conține prevederi aplicabile și veteranilor cu dizabilități de pe</p>		<p>și amendamentelor deputaților</p>
---	--	--------------------------------------

	<p>urma războiului, proiectul nu oferă o definiție clară a noțiunii de "veteran cu dizabilități de pe urma războiului" și nu stabilește persoanele care se încadrează în această categorie, lăsând loc pentru interpretări și posibile confuzii.</p> <p>Totodată, cu referire la alin.(2) al art.22 din proiect, se stipulează că dispozițiile art.15 alin.(2) lit.a) din proiect nu se aplică excepțiilor stabilite la alin.(1) din proiect. Pentru a evita interpretările abuzive la aplicare, norma propusă trebuie să fie formulată clar și precis. În acest sens, trimiterea la alin.(1), fără a specifica articolul concret din proiect care prevede excepțiile stabilite, poate genera incertitudine referitor la excepțiile în prezența cărora este inaplicabil art.15 alin.(2) lit.a).</p> <p>Recomandări: Recomandăm excluderea de la art.14 alin.(1) a textelor "(2000 lei)" și "(3000 lei). Totodată, recomandăm completarea proiectului cu prevederi care definesc termenul de "persoane cu dizabilități de pe urma războiului", fiind totodată stabilite persoanele care se încadrează în această categorie. La art.22, se propune excluderea alin.(2) ori specificarea normei concrete care stabilește excepțiile în prezența cărora art.15 alin.(2) lit.a) este inaplicabil.</p>		
50.	<p>Art.15 alin.(3) potrivit proiectului de lege Articolul 15. Măsuri de protecție socială a veteranilor de război [...] (3) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor menționate la alin.(2) al prezentului articol vor fi suportate din bugetul de stat, cu excepția celor prevăzute la lit.c) și d) care este suportată din contul bugetului asigurărilor sociale de stat.</p> <p>Obiectii: Astfel, norma propusă la alin.(3) al art.15 face referire la lit.d) din alin.(2) al aceluiași articol, ceea ce la aplicare poate fi dificil de stabilit sau nu poate fi stabilite în genere. În acest sens, examinând conținutul alin. (2) se observă că acesta este divizat în trei litere a), b) și c).</p> <p>Recomandări: Recomandăm excluderea de la alin.(3) al art.15 a textului "și d)".</p>	Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus într-o nouă redacție	Se acceptă potrivit avizului Guvernului și amendamentelor deputaților
51.	<p>Art.18 alin.(2) potrivit proiectului de lege Articolul 18. Facilități acordate veteranilor de război de către autoritățile administrației publice locale [...] (2) Autoritatea Publică locală poate să prevadă înlesniri la plata impozitelor și taxelor locale pentru veteranii de război.</p> <p>Obiectii: Astfel, utilizarea cuvântului "poate" la art.18 alin.(2) potrivit proiectului conferă normei caracter coruptibil, ori utilizarea acestuia în textul normei analizate are sensuri multiple care rezidă în discreția autorității publice locale de a utiliza formulările permissive ale competențelor sale, după bunul plac, astfel încât să evite realizarea obligațiilor ce ar trebui să le revină. Caracterul relativ al acestor prevederi, generează un impact negativ la implementare, deoarece există riscul ca autoritatea publică locală să aplice norma discreționar reieșind din interesele/scopurile urmărite în ce privește stabilirea înlesnirilor la plata impozitelor și taxelor locale pentru veteranii de război.</p> <p>Recomandări: Recomandăm revizuirea/excluderea cuvântului "poate", astfel încât să fie excluse oportunitățile de manifestare a comportamentului discreționar de către responsabilii de aplicare a acestei norme.</p>	Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă potrivit avizului Guvernului și amendamentelor deputaților
52.	<p>Art.20 și 21 potrivit proiectului de lege Articolul 20. Alocații de stat veteranilor de război pentru merite deosebite față de stat (1) Au dreptul la alocație lunară de stat veteranii de război care au fost decorați cu distincții de stat pentru merite deosebite față de stat, în temeiul Legii</p>	Se acceptă -modificarea este efectuată prin amendamentul propus într-o nouă redacție	Se acceptă potrivit avizului Guvernului

<p>nr.1123/1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova și Hotărârii Parlamentului nr. 533/1995. f2) Alocația lunară de stat se stabilește în următoarele cuantumuri: L 1 j) soției/soțului sau mamei/tatălui veteranului de război decorat post-mortem cu "Ordinul Republicii" sau cu ordinul "Ștefan cel Mare" - 700 de lei. Alocația nominală se plătește soției ori soțului, după caz, iar în lipsa acestora - mamei persoanei decorate post-mortem. în lipsa soției/soțului și a mamei, alocația nominală se plătește tatălui. (3) Veteranii de război care se încadrează în două sau mai multe categorii de beneficiari specificate la alin. (2) li se stabilește alocație de stat pentru merite deosebite față de stat pentru fiecare distincție. (4) Veteranii de război specificați în prezentul articol la alin. (2) beneficiază de alocație lunară centru merite deosebite față de stat indiferent de faptul dacă sunt sau nu angajați sau beneficiari de pensii ori alocații sociale de stat și dacă au sau nu au domiciliul în Republica Moldova.</p> <p>Articolul 21. Modul de stabilire și de Diată a alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat 1) Modul de stabilire și de Diată a alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat. Precum și de confirmare a dreptului la alocație, se stabilește de către Guvern. (2) Alocațiile nominale de stat centru merite deosebite față de stat se stabilesc de la data depunerii cererii cu toate actele necesare. (3) Alocațiile de stat pentru merite deosebite față de stat stabilite în conformitate cu prezenta lege se plătesc din mijloacele bugetului de stat de către organele de asigurări sociale de stat.</p> <p>Obiecții: Prin examinarea normelor citate, se constată că acestea folosesc termeni diferiți cu referire la plată acordată veteranilor de război. Numirea în moduri diferite a plății respective prin utilizarea termenilor "alocație de stat", "alocație nominală", "alocație de stat pentru merite deosebite față de stat" și "alocație nominală de stat pentru merite deosebite față de stat" poate genera confuzii în interpretarea normelor propuse, din cauza ambiguității create de numirea în moduri diferite a alocației. Acest fapt poate duce la practici abuzive din partea responsabililor de acordare discreționară a plăților respective veteranilor de război.</p> <p>Recomandări: Recomandăm reexaminarea normelor propuse la art.20 și 21 din proiect conform comentariilor expuse supra.</p>		<p>și amendamentelor deputaților</p>
---	--	--------------------------------------

Lilian CARP
Președintele Comisiei

SINTEZĂ RECOMANDĂRILOR SOCIETĂȚII CIVILE
la proiectul de lege cu privire la veterani
Nr. 194 din 25.06.2024

Nr. crt.	Autorul și conținutul recomandării	Note (poziția autorului)	Rezultatul examinării de către comisia sesizată în fond
1.	2.	3.	4.
Asociația Veteranilor și Rezerviștilor din Republica Moldova			
Articolele de mai jos să fie expuse în următoarea redacție:			
1.	Articolul 2. Scopul legii. Scopul legii este de a stabili statutul juridic al veteranilor de război cetățeni ai Republicii Moldova, drepturile și garanțiile social-economice pentru un trai decent ale veteranilor de război, crearea condițiilor pentru participarea veteranilor de război și asociațiilor de veterani de război în viața publică și în procesul de educare a societății în spiritul devotamentului față de neam și țară.	Parțial se acceptă - modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
2.	Articolul 7. Competențe și responsabilități în domeniul protejării drepturilor veteranilor de război, (4): (4) Autoritățile administrației publice locale și agenții economici cooperează și acordă susținere asociațiilor veteranilor de război și grupurilor de inițiativă a acestora în vederea realizării acțiunilor prevăzute de prezenta lege.	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
3.	Articolul 8. Coordonarea și implementarea politicilor pentru veteranii de război: (1) Coordonarea politicii de stat, programelor, planurilor și acțiunilor de susținere multilaterală și protecție socială a veteranilor de război, precum și al asigurării acestora cu posibilități egale de realizare a drepturilor și libertăților constituționale, este realizată de către Ministerul Apărării. 2) Consiliul Național pentru problemele veteranilor de război, instituit de către Guvern este o structură autonomă și servește în calitate de organ consultativ pentru Ministerul Apărării și alte autorități centrale cu responsabilități în domeniul implementării politicii de stat, programelor, planurilor și acțiunilor de susținere a veteranilor de război și a membrilor familiilor acestora.	Nu se acceptă deoarece contravine Hotărârii Guvernului nr.20 din 15.01.2020	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
4.	Articolul 9. Categoriile de veterani de război (1) Veterani de război sunt recunoscuți cetățenii Republicii Moldova: a) care au participat la cel de al doilea război Mondial și cei asimilați lor – lista categoriilor de persoane se stabilește de Guvern; b) care au participat la acțiunile de luptă din Afganistan din perioada 1979 -1989; b) care au participat la acțiunile de luptă pentru apărarea suveranității, independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova, în anii 1991-1992; c) care au participat la colectarea munițiilor și a tehnicii militare, la deminarea teritoriului și a obiectelor în perioada de după acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova din anii 1991-1992;	Parțial se acceptă cu excepția lit. c) și d) Articolul 9 va avea un alt cuprins prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului

	<p>c) care au participat la acțiunile de luptă în cadrul Forțelor Armate constituționale ale Ucrainei în perioada de după 24 februarie 2022;</p> <p>d) care au participat la acțiuni de luptă pe teritoriul altor state - lista categoriilor de persoane, teritoriile și perioadele acțiunilor de luptă la care au participat se stabilește de Guvern;</p> <p>(2) Lista categoriilor de veterani de război este stabilită exhaustiv, de prezenta lege.</p>		
5.	<p>Articolul 11. Asociațiile veteranilor de război:</p> <p>(1) Asociațiile veteranilor de război se constituie pentru apărarea drepturilor și garanțiilor sociale, pentru promovarea intereselor veteranilor de război, pentru participarea lor activă în viața publică și implicarea la educarea societății în spiritul patriotismului și devotamentului pentru apărarea Patriei, precum și pentru alte activități permise de Legislația Republicii Moldova. Pentru atingerea scopurilor date, asociațiile veteranilor de război cooperează cu autoritățile publice centrale și locale, alte organizații de stat și asociative naționale, organizații internaționale și agenți economici.</p> <p>(2) Asociațiile veteranilor de război mobilizează veteranii de război pentru organizarea evenimentelor de cinstire și comemorare a veteranilor de război. Contribuie cu susținerea autorităților publice centrale și administrației publice locale la organizarea funerarilor veteranilor de război și instalarea pietrelor funerare.</p> <p>(3) Asociațiile veteranilor de război contribuie la soluționarea problemelor veteranilor de război și pot să-i reprezinte în fața autorităților publice.</p> <p>(4) Asociațiile veteranilor de război sunt în drept să solicite, să primească și să folosească mijloace financiare și materiale, din țară sau de peste hotare, în vederea realizării scopurilor statutare.</p> <p>(5) Asociațiile veteranilor de război cooperează cu autoritățile administrației publice centrale și locale în vederea asigurării transportului veteranilor de război la evenimentele organizate în zilele de comemorare a eroilor căzuți la datorie.</p> <p>(6) Statul acordă asociațiilor veteranilor de război sprijin financiar și material pentru dezvoltarea organizațională a acestora și implementarea proiectelor conform priorităților stabilite de dezvoltare. Resursele alocate în acest scop sunt prevăzute în bugetul de stat, bugetele ministerelor și în bugetele unităților administrativ-teritoriale.</p>	Parțial se acceptă - modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
6.	<p>Articolul 12. Portul uniformei militare</p> <p>1. Veteranilor de război li se permite portul uniformei militare sau speciale a unității militare sau speciale din care au făcut parte, sau a uniformei asociației obștești din care fac parte în cazurile prevăzute de legea actuală.</p> <p>2. Veteranii de război au dreptul de a purta uniforma militară la evenimentele publice, la realizarea proiectelor educaționale, la funeraliile veteranilor de război și alte evenimente organizate de asociațiile veteranilor de război și autoritățile publice.</p>	Parțial se acceptă – prin amendamentul propus se introduce și uniforma specială	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
7.	<p>Articolul 14. Alocația lunară de stat a veteranului de război</p> <p>(1) Se stabilește o alocație lunară de stat în mărimea de 40% din mărimea salariului mediu pe țară, iar veteranilor cu dizabilități de pe urma războiului 60% din mărimea salariului mediu pe țară.</p> <p>(2) Mărimea alocației lunare de stat prevăzută la alineatul (1) se actualizează la fiecare majorare a salariului minim pe țară și se acordă veteranilor de război.</p> <p>(3) Alocația lunară este acordată indiferent de locul de trai permanent, dacă este angajat sau nu în câmpul mucii, sau dacă beneficiază de un alt tip de prestație socială.</p>	Parțial se acceptă – prin amendamentul propus Nu se acceptă formularea "salariului mediu" alin. (3) se acceptă prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului

8.	<p>Articolul 15. Măsuri de protecție socială a veteranilor de război</p> <p>(1) Protecția socială a veteranilor de război presupune realizarea unui sistem de măsuri ce ar contribui la crearea condițiilor ce ar garanta un trai decent al acestora și le-ar acorda drepturi și facilități suplimentare.</p> <p>(2) Veteranii de război au dreptul la:</p> <p>a) asigurare cu locuință socială cu prioritate;</p> <p>b) plasare în Centre de plasament temporar pentru veteranii de război expuși riscului social, fără adăpost sau abandonăți de familie, sau în mod prioritar la îngrijire socială la domiciliu;</p> <p>c) ajutor de deces în mărime de un salariu mediu pe economie, prin derogare de la art. 21 alin.(5) din Legea nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale. Ajutorul de deces este acordat în condițiile stabilite de Hotărârea Guvernului nr. 1442/2006 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de stabilire și plată a ajutorului de deces.</p> <p>(3) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor menționate la alin.(2) al prezentului articol vor fi suportate din bugetul de stat, cu excepția celor prevăzute la lit.c), care este suportată din contul bugetului asigurărilor sociale de stat.</p>	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
9.	<p>Articolul 16. Măsuri de protecție medicală a veteranilor de război</p> <p>(1) Statul garantează veteranilor de război apărarea intereselor acestora în domeniul ocrotirii sănătății prin sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, acordarea gratuită de asistență medicală primară, de asistență medicală prespitalicească, de asistență medicală spitalicească, în limitele și în volumul stabilit de Guvern.</p> <p>(2) Protecția medicală a veteranilor de război se exprimă prin:</p> <p>a) asigurare obligatorie de asistență medicală, în condițiile stabilite de art. 4 alin.(4) lit. q) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală.</p> <p>b) asigurarea cu medicamente și dispozitive medicale, conform prescripției medicale în baza Hotărârii Guvernului nr.106/2022 cu privire la prescrierea și eliberarea medicamentelor și dispozitivelor medicale compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală;</p> <p>c) tratamente și servicii medicale gratuite suplimentare celor prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, inclusiv intervențiile chirurgicale, în condițiile stabilite de Guvern;</p> <p>d) protezare ortopedică gratuită, asigurare cu articole protetico-ortopedice (cârje, ghete ortopedice, cărucioare) aparate auditive și implanturi cardiace;</p> <p>e) servicii gratuite de protezare dentară în modul stabilit de Guvern;</p> <p>f) asistență medicală în conformitate cu volumul asistenței medicale prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală și la asigurare cu medicamente specifice de bază a bolnavilor după stabilirea diagnosticului definitiv în caz de tuberculoză, boli psihice endogene, boli oncologice maligne, diabet zaharat și inspid, miastenie, nanism hipofizat, felnichetonurie, stare după transplant renal, SIDA, sifilis, alcoolism, narcomanie și toxicomanie, conform programelor de stat prioritare.</p>	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului

10.	<p>Articolul 20. Alocații de stat veteranilor de război pentru merite deosebite față de stat</p> <p>(2) Alocația lunară de stat se stabilește în următoarele cuantumuri: g) veteranilor de război decorate cu ordinul "Ștefan cel Mare" sau "Ordinul Republicii" (inclusiv cu ordine asimilate lui) – 700 de lei; Punctele art 20, al. 2, lit. (h) și (i) se exclud.</p> <p>(3) Veteranii de război care se încadrează în două sau mai multe categorii de beneficiari specificate la alin. (2) li se stabilește alocație de stat pentru merite deosebite față de stat pentru cea mai înaltă distincție.</p>	Nu se acceptă deoarece formularea corectă este cea din Proiectul de lege	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
Grup de lucru veterani de război			
11.	Sintagma dispoziției de la sfârșitul art.2 pentru apărarea Patriei să fie înlocuită cu noțiunea pentru apărarea suveranității, independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova;	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
12.	Sintagma din al.(2), art. 4, devotamentul față de Patrie să fie înlocuit cu sintagma devotamentul față de Republica Moldova	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
13.	Sintagma din lit.b), art. 7 - devotamentul față de țară să fie înlocuit cu devotamentul față de Republica Moldova	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
14.	La art.9. Categoriile de veterani de război <u>propunem</u> următoarele modificări: al. (1), litera a) se completează cu sintagma - din anii 1991-1992; litera b) se completează cu sintagma - din anii 1979-1989, literele b) și c) se comasează, din considerentele că conținutul se referă la aceeași categorie, iar conținutul literei e) de a o exclude, fiindcă conținutul ei se regăsește în litera d).	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
15.	<p>Redacția art.10. Statutul veteranului de război din proiectul înregistrat este redusă doar la confirmarea formală a statutului de veteran de război prin legitimația, eliberată de Ministerul Apărării, cu toate că statutul veteranului de război trebuie să prevadă aplicarea cadrului legislativ privind locul și rolul veteranilor de război în societate.</p> <p><u>Propunem</u> următoarea redacție a art.10, al. (1): Statutul juridic și social al veteranului de război este stabilit de prezenta Lege și alte acte normative.</p> <p>Aliniatul (2) se va expune în următoarea redacție: Calitatea de veteran de război, se stabilește de către Ministerul Apărării prin eliberarea legitimației de veteran de război în conformitate cu prezenta Lege și Regulamentul aprobat de către Guvern.</p> <p>Aliniatul (3): Succesor de drept al veteranului de război decedat se consideră: -</p> <p>a) sotul/soția veteranilor de război decedați pe câmpul de luptă;</p> <p>b) părinților supraviețuitori.</p> <p>c) copii născuți cu dezabilități a veteranilor de război;;</p>	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului

	<p>Propunem completarea art. 17 din proiectul de lege nr.194 cu următoarele aliniate: e) obținerea gratuită a Poliței de asigurare obligatorie și de asistență medicală, necondiționat; f) bilete pentru tratament balneo-sanatorial specializat, în ordinea și mărimea stabilită de CNAS. Pentru veteranii de război care au atins vârsta de 70 - odată la doi ani, iar după atingerea vârstei de 80 de ani - odată pe an. La cererea solicitantului, în locul biletelor de tratament, la o compensație bănească a costului biletului sanatoriului. (Această dispoziție este prevăzută în Legea cu privire la protecția medicală a veteranilor de la Cernobil, a fost coordonată în cadrul ședinței grupului de lucru cu DGJ a Parlamentului și a fost acceptată, dar în proiectul nr. 174, nu se regăsește). Considerăm că introducerea acestor modificări în proiectul de Lege înregistrat în Parlament sub nr.194 va echilibra statutul juridic și social al veteranilor de război și va soluționa problemele care există în societate.</p>		
REPREZENTANȚII AI SOCIETĂȚII CIVILE (IGOR MUNTEANU, CHIRIL MOTPAN, ALEXANDR SLUSARI)			
16.	<p>Se propun următoarele:</p> <p>Articolul I. Legea nr.190 din 08.05.2003 cu privire la veterani (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.84-86 din 16.04.2003), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează: 1. După articolul 4 se completează cu articolele 4¹, 4², 4³ cu următorul cuprins: "Articolul 4¹. Departamentul Veteranilor (1) În scopul unificării prevederilor legale, aplicării echitabile a legii pentru toate categoriile de veterani, protejării drepturilor și garanțiilor economice și sociale ale tuturor veteranilor, în Republica Moldova se instituie Departamentul Veteranilor (în continuare – Departamentul) cu statut de instituție publică cu personalitate juridică, aflată în subordinea Guvernului. (2) Regulamentul de organizare și funcționare, inclusiv efectivul-limită al Departamentului se aprobă de Guvern. (3) Finanțarea și asigurarea tehnico-materială a Departamentului se efectuează din contul bugetului de stat, precum și din alte surse, conform legislației în vigoare.</p> <p>Articolul 4². Atribuțiile principale ale Departamentului (1) Departamentul exercită următoarele atribuții principale: a) implementează politicile și programele statului în domeniul protecției sociale a veteranilor, în comun cu organele centrale de specialitate ale administrației publice, cu autoritățile administrative din subordinea ministerelor și alte autorități administrative centrale din subordinea Guvernului, cu autoritățile administrației publice locale și cu asociațiile obștești ale veteranilor de război; b) înaintează, în modul stabilit, propuneri ce vizează elaborarea actelor normative privind protecția socială a veteranilor, a standardelor, strategiilor și programelor naționale; c) prezintă propuneri de modificare a legislației naționale prin armonizarea ei cu reglementările internaționale din domeniu; d) participă la ședințele autorităților administrației publice în cadrul cărora se discută problemele veteranilor;</p>	<p>Nu se acceptă - deoarece vizează o altă lege ce nu face obiectul amendamentelor și propunerilor la PL nr. 194</p>	<p>Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului</p>

e) monitorizează activitatea autorităților administrației publice centrale și ale altor organe legal instituite în domeniul protecției sociale a veteranilor de război;
f) elaborează strategiile naționale în privința veteranilor și le propune Guvernului spre aprobare;
g) aprobă metodologii, instrucțiuni, ghiduri, recomandări metodice privind aplicarea cadrului normativ cu privire la protecția socială a veteranilor;
h) inițiază investigații, studii, analize pentru elaborarea politicilor și programelor Guvernului și prezentarea rapoartelor naționale în domeniul protecției sociale a veteranilor;
i) organizează activități de informare, consiliere, educație patriotică și integrarea veteranilor în ceea ce privește drepturile și interesele lor legitime;
j) examinează reclamațiile în vederea protejării drepturilor și intereselor legitime ale veteranilor;
k) acordă consultanță de specialitate și realizează protecția drepturilor și intereselor legitime ale veteranilor prin mijloacele prevăzute de lege;
l) colaborează cu asociațiile obștești de veterani în vederea informării și protecției veteranilor asupra drepturilor și intereselor lor legitime și a modalității de apărare a acestora;
m) elaborează, în colaborare cu organizațiile neguvernamentale și alte instituții ale societății civile, programe comune în domeniul promovării intereselor veteranilor de război;
n) participă, în colaborare cu organizații și instituții din străinătate, la implementarea programelor interne și internaționale în domeniul protecției sociale a veteranilor în limita competențelor ce îi revin conform legii;
o) organizează sărbătorile militare, evenimentele de onorare a veteranilor, menținerea și amplasarea de site-uri memorialistice, restabilirea cimitirelor militare, educația patriotică și alte măsuri culturale – educative în domeniul său de activitate;
p) elaborează și aprobă raportul anual privind activitatea de protecție socială a veteranilor, îl prezintă anual Guvernului și asigură publicarea acestuia pe pagina web oficială;
q) exercită alte activități, stabilite prin lege în domeniul său de activitate sau care rezultă din prevederile Regulamentului de organizare și funcționare al Departamentului.
(2) Atribuțiile Departamentului sînt precizate și dezvoltate în Regulamentul de organizare și funcționare ale Departamentului:

Articolul 4³. Conducerea Departamentului

(1) Conducerea Departamentului este asigurată de un Consiliu administrativ, organ decizional avînd în componența sa 5 membri, inclusiv:

- a) directorul general al Departamentului, numit în funcție de Guvern;
- b) doi reprezentanți ai autorității administrației publice centrale de specialitate;
- c) doi reprezentanți desemnați de asociațiile obștești de veteran.

(2) Activitatea Consiliului administrativ este condusă de un președinte care este directorul general al Departamentului.

(3) Mandatul membrilor Consiliului administrativ este de 4 ani.

(4) Procedurile de alegere și numire în Consiliul administrativ, atribuțiile și competențele Consiliului administrativ sînt prevăzute în Regulamentul de organizare și funcționare al Departamentului.

	<p>Articolul II. (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării. (2) În termen de 2 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Guvernul va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prevederile prezentei legi; a) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege; b) va elabora și aproba actele normative necesare executării prezentei legi; c) va aproba Regulamentul de organizare și funcționare, inclusiv efectivul-limită al Departamentului.</p>		
GRUPUL DE LUCRU A VETERANILOR DE RĂZBOI (C. COVRIG Ș.A.)			
17.	<p>1. Sintagma dispoziției de la sfârșitul art.2 pentru apărarea Patriei să fie înlocuită cu noțiunea pentru apărarea suveranității, independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova; 2. Sintagma din al.(2), art. 4, devotamentul față de Patrie să fie înlocuit cu sintagma devotamentul față de Republica Moldova; 3. Sintagma din lit.b), art. 7 - devotamentul față de țară să fie înlocuit cu devotamentul față de Republica Moldova, 4. La art.9. Categoriile de veterani de război propunem următoarele modificări: al. (1), litera a) se completează cu sintagma - din anii 1991-1992; litera b) se completează cu sintagma - din anii 1979-1989, literele b) și c) se comasează, din considerentele că conținutul se referă la aceeași categorie, iar conținutul literei e) de a o exclude, fiindcă conținutul ei se regăsește în litera d). 5. Redacția art.10. Statutul veteranului de război din proiectul înregistrat este redusă doar la confirmarea formală a statutului de veteran de război prin legitimația, eliberată de Ministerul Apărării, cu toate că statutul veteranului de război trebuie să prevadă aplicarea cadrului legislativ privind locul și rolul veteranilor de război în societate. Propunem următoarea redacție a art.10, al. (1): Statutul juridic și social al veteranului de război este stabilit de prezenta Lege și alte acte normative. Aliniatul (2) se va expune în următoarea redacție: Calitatea de veteran de război, se stabilește de către Ministerul Apărării prin eliberarea legitimației de veteran de război în conformitate cu prezenta Lege și Regulamentul aprobat de către Guvern.</p> <p>Aliniatul (3): Succesor de drept al veteranului de război decedat se consideră: - a) sotul/soția veteranilor de război decedați pe câmpul de luptă; b) părinților supraviețuitori. c) copii născuți cu dezabilitați a veteranilor de război;; 6. Propunem completarea art. 17 din proiectul de lege nr.194 cu următoarele aliniate: e) obținerea gratuită a Poliței de asigurare obligatorie și de asistență medicală, necondiționat; f) bilete pentru tratament balneo-sanatorial specializat, în ordinea și mărimea stabilită de CNAS. Pentru veteranii de război care au atins vârsta de 70 - odată la doi ani, iar după atingerea vârstei de 80 de ani - odată pe an. La cererea solicitantului, în locul biletelor de tratament, la o compensație bănească a costului biletului sanatoriului.</p>	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului

	SOCIETATEA CIVILĂ (ION COSTAȘ, VICTOR STRĂTILĂ)		
18.	<p>În contextul examinării proiectului de lege nr.194 din 25.06.2024 cu privire la veteranii de război, cu scopul restabilirii și triumfării adevărului istoric cu privire evenimentele care au stat la baza obținerii independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova în baza frontierelor actuale, solicităm să examinați oportunitatea includerii în lista veteranilor de război și a cetățenilor Republicii Moldova, care în anul 1990 au participat la acțiunile de contracarare a separatismul găgăuz din sudul Republicii Moldova.</p> <p>Argumentele noastre sunt următoarele: La 12 noiembrie 1989 și 03 decembrie 1990, în or. Comrat au fost desfășurate lucrările Primului și respectiv al Doilea Congres extraordinar al reprezentanților etnicilor găgăuzi. La aceste congrese au fost adoptate un șir de documente de promovare a separatismului etnicilor găgăuzi: Declarația cu privire la înființarea Republicii Autonome Sovietice Socialiste Găgăuze; Adresarea delegaților reprezentanților poporului găgăuz către popoarele Uniunii Sovietice; Decretul privind înființarea RASS Găgăuze; Proiectul Legii Sovietului Suprem al RSS Moldova cu privire la formarea RASS Găgăuze în componența RSS Moldova, precum și alte documente menite să contribuie la recunoașterea statalității RASS Găgăuze și formarea organelor de stat ale acesteia.</p> <p>Toate aceste acțiuni separatiste ale etnicilor găgăuzi erau coordonate de către conducerea supremă a URSS, care prin formarea RASS Găgăuze urmărea să deturneze cursul RSS Moldova de obținere a independenței față de URSS. În acest scop, M. Gorbaciov - Președintele URSS și Comandantul Suprem al Forțelor Armate, a susținut elaborarea și implementarea unui plan de susținere militară a separatismului găgăuz. Respectiv, la data de 09 martie 1990, colonelul V. Țăburin - Șeful Serviciului de Contraspionaj al Armatei a 14-a dislocate în Tiraspol, a fost convocat la Statul Major al Districtului Militar Odessa, unde a primit misiunea de a se deplasa în or. Comrat, ca sub pretextul chemării în armată pentru completarea pregătirii militare a rezerviștilor militari de etnice găgăuză, să acorde tot sprijinul militar necesar pentru formarea și menținerea organelor de stat ale RASS Găgăuze.</p> <p>La data de 22 iulie 1990, la Congresul al III-lea Extraordinar al reprezentanților poporului găgăuz, documentele adoptate la congresele anterioare au reconfirmate. Tot la acest congres au fost examinate chestiunile simbolicii RASS Găgăuze - drapel, stemă și imn, precum și formarea organelor de stat paralele cu cele ale RSS Moldova.</p> <p>La data de 27 iulie 1990, pentru a stopa acțiunile separatiste ale etnicilor găgăuzi, Sovietul Suprem al RSS Moldova a anulat deciziile adoptate la congresele susmenționate și a împuternicit Guvernul să elaboreze un program de dezvoltare social-economică, națională și culturală a sudului RSS Moldova.</p> <p>La data de 19 august 1990, ca replică la acțiunile Guvernului, la Comrat a fost convocat Primul Congres al deputaților poporului de toate nivelele, la care a fost adoptată Declarația cu privire la libertatea și independența poporului găgăuz față de RSS Moldova și proclamarea Republicii Găgăuze. Prin această declarație se stipula că cetățenii de naționalitate găgăuză își păstrează cetățenia URSS și nu mai sunt cetățeni ai RSS Moldova. De asemenea, pe teritoriul compact locuit de etnicii găgăuzi rămâneau în vigoare toate legile URSS, iar legile și alte acte normative ale RSS Moldova urmau să fie valabile numai dacă acestea nu contraveneau intereselor poporului găgăuz, și asta doar până la adoptarea bazei normative a Republicii Găgăuze.</p> <p>A</p>	Parțial se acceptă – prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului

În scopul susținerii militare a viabilității organelor statale ale Republicii Găgăuze, la indicațiile Președintelui URSS - M. Gorbaciov, colonelul V. Țașurin, șefului Serviciului de contraspionaj al Armatei a 14-a, a demarat în teritoriul compact locuit de etnicii găgăuzi concentrarea militară a rezerviștilor. Respectiv, prin intermediul Comisariatelor militare din Comrat, Basarabeasca, Ceadâr-Lunga și Vulcănești, la concentrare au fost chemați numai rezerviștii militari de etnie găgăuză, din care au fost formate câteva companii militare. Pentru înzestrarea cu armament a cestora, din Divizia Trupelor Aeropurtate dislocată în or. Bolgrad (Ucraina), au fost aduse câteva zeci de TAB-uri echipate cu muniție de război, din unitatea militară dislocată în or. Berezino (Ucraina), au fost aduse peste o mie de automate și mitraliere Kalașnikov, aruncătoare de mine, grenade, precum și multă muniție de război, iar din unitatea militară din or. Vinogradovca (Ucraina), au fost aduse peste o mie de uniforme militare și alt echipament militar. Suplimentar, tot la indicația Moscovei, formațiunile de militari găgăuzi au fost întărite cu sute de separatiști aduși din raioanele controlate de regimul de la Tiraspol.

Pentru a contracara acțiunile separatiste și pentru a restabili ordinea constituțională în acest teritoriu, conducerea RSS Moldova, a introdus starea excepțională și guvernarea directă a Chișinăului în teritoriul compact populat de etnicii găgăuzi. Totodată, a dispus crearea formațiunilor de voluntari din rândul rezerviștilor militari, care împreună cu colaboratorii MAI al RSS Moldova aveau misiunea de a anihila acțiunile separatiste ale etnicilor găgăuzi. În acest scop, conducerea Departamentului Militar de pe lângă Guvernul RSS Moldova și conducerea MAI al RSS Moldova au elaborat un amplu plan de măsuri operative de contracarare a separatismului găgăuz și neadmitere a escaladării conflictului militar în regiune.

La data de 26 octombrie 1990, în rezultatul măsurilor tactice-operative de contracarare a separatismului găgăuz organizate de conducerea MAI al RSS Moldova, de către un grup de voluntari și colaboratori ai MAI al RSS Moldova au fost capturați capii susținerii militare a separatismului găgăuz: colonelul V. Țașurin - șeful Serviciului de Contraspionaj al Armatei a 14-a, locotenent-colonelul A. Gorbunov - locțiitorul șefului Serviciului de Contraspionaj al Armatei a 14-a, maiorul S. Reabuha - șeful Direcției a KGB-ului RSS Moldova și căpitanul I. Burgudji - ministrul de interne al Republicii Găgăuze. Pe lângă depistarea asupra militarilor a munițiilor, explozibilului și a rachetelor de semnalizare, asupra colonelului V. Țașurin au fost descoperite documente secrete și hărți militare, care demonstau implicarea nemijlocită și directă a conducerii URSS în susținerea și coordonarea separatismului găgăuz, și provocarea în acest teritoriu a ostilităților militare cu scop de dezmembrarea RSS Moldova. Două din aceste provocări militare, conform documentelor și hărților militare capturate, erau planificate a fi desfășurate în s. Abaclia din raionul Basarabeasca, precum și în s. Ciucur-Mingir din raionul Cimișlia. Conform planului elaborat de militarii separatiști, în seara zilei de 26 octombrie 1990, un grup de separatiști din or. Basarabeasca au atacat Postul de control organizat de voluntari și polițiști la Abaclia, provocând o încăierare cu aplicarea armelor albe, fiind înregistrate victime din ambele tabere. Numai datorită deschiderii focului de avertisment de către polițiști a fost posibilă respingerea înaintării separatiștilor, care au recurs la contraatac folosind în acest scop un tractor cu șenile.

Datorită capturării capilor susținerii militare a separatismului găgăuz și a documentelor secrete, a fost desecretizată și demonstrată implicarea nemijlocită a Președintelui URSS - M. Gorbaciov, a comandantului Districtului Militar Odessa, a comandantului Armatei a 14-a, precum și a conducerii ICGB-ului în susținerea militară a separatismului găgăuz și crearea Republicii Găgăuze, cât și în

provocarea acțiunilor de dezordine în masă și dezmembrarea teritorială a RSS Moldova.
La data de 30 octombrie 1990, pentru a evita condamnările internaționale de organizare prin război a dezmembrării RSS Moldova, M. Gorbaciov - Președintele URSS, a dispus scoaterea tehnicii și muniției militare din teritoriul compact populat de etnicii găgăuzi și dezarmarea acestora, iar în teritoriu au fost introduse forțe ale Trupelor de Interne ale MAI, sub conducerea nemijlocită a comandantului acestora - Iu. Șatalin.

Astfel, datorită bărbăției, curajului, spiritului de sacrificiu a voluntarilor și a colaboratorilor MAI al Republicii Moldova implicați în planificarea și desfășurarea acțiunilor de combatere a separatismului găgăuz, a fost păstrată integritatea teritorială a Republicii Moldova în actualele frontiere și înlăturat pericolul escaladărilor confruntărilor militare planificate de Moscova. Respectiv, persoanele implicate în aceste acțiuni de contracarare a separatismului găgăuz, merită să fie recunoscuți drept veterani de război. Acest fapt va permite recunoașterea meritelor cetățenilor Republicii Moldova implicați în acțiunile de contracarare a separatismului găgăuz, precum și egalarea în drepturi a acestora cu cetățenii Republicii Moldova din Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia, unde prin Legea nr.44 din 22 iulie 2014, cetățenii care au participat la funcționarea structurilor de forță ale Republicii Găgăuze, au fost recunoscuți drept „veterani ai structurilor de forță a Republicii Găgăuze în anii 1990-1995”.

Toate țările care au dezvoltat o democrație avansată, au instituit prin legile adoptate principiul recunoașterii și a respectului deosebit față de toți cetățenii, care au contribuit la menținerea statalității, independenței și integrității teritoriale, promovând în așa mod patriotismul și dragostea față de Tară și Neam. Prin recunoașterea de către Parlamentul Republicii Moldova a contribuției cetățenilor implicați în acțiunile de contracarare a separatismului găgăuz, se va restabili și va triumfa adevărul istoric cu privire evenimentele care au stat la baza obținerii independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova în baza frontierelor actuale. Adevăr istoric, care cu părere de rău, la moment este neglijat și nevalorificat în interesele supreme ale Republicii Moldova.

Anume din acest motiv, astăzi în prag de un alt război anunțat de Moscova, când rachetele rusești zboară nestingherit prin spațiul suveran al Republicii Moldova, s-a constatat că avem mai mulți adepți ai planurilor Rusiei, decât patrioți ai independenței Republicii Moldova. Și asta nu numai printre etniile conlocuitoare, dar și printre românii basarabeni. De vină nu este numai propaganda rusă, ci și lipsa timp de 30 de ani a programelor de instruire patriotică în toate sferile sociale, dar și marginalizarea, neglijarea și disprețul față de persoanele care au apărat independența și integritatea teritorială a Republicii Moldova. Respectiv, astăzi generația tânără consideră că obținerea independenței Republicii Moldova a venit pur și simplu de la sine, fără lupta patrioților pentru libertate, independență, democrație și integritate teritorială.

Față de cele expuse, propunem ca lit. a) alin. (1) al art.9 din proiectul de Lege nr.194 din 25.06.2024 cu privire la veteranii de război, să fie redactat un următorul mod: Articolul 9. Categoriile de veterani de război (1) Veterani de război sunt recunoscuți cetățenii Republicii Moldova: a) care au participat la acțiunile de luptă pentru apărarea suveranității, independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova în anii 1990-1992; De asemenea, în scopul evitării interpretării distorsionate a anumitor noțiuni din legea respectivă, propunem ca art. 5. "Noțiunea de veteran de război" să fie exclus, iar textul legii să fie completat cu Noțiuni principale, în care se fie descrisă semnificația

	următorilor noțiuni: - veteran de război (prevăzut la art.5); - acțiuni de luptă pentru apărarea Patriei (prevăzut la art.5); - acțiuni de luptă pentru apărarea suveranității, independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova în anii 1990-1992 (prevăzut la art.9); - participat la acțiunile de luptă (prevăzut la art.9); - grupare/structuri separatiste (prevăzut la art.10); - dezertare în timpul acțiunilor de luptă (prevăzut la art.10).		
N. GREJDIERU, LOCOTENENT COLONLE DE POLIȚIE ÎN REZERVĂ – REPREZENTANT AL VETERANILOR DE RĂZBOI DIN DIASPORĂ			
19.	<p>Din numele la Veteranii de război din Diasporă, mă adresez către Dumneavoastră pentru a face schimbări în Proiectul de lege nr.194 cu privire la Veterani.</p> <p>Problema este că Veteranii de război, care locuiesc cu traiul permanent după hotare, pe la copiii lor, sunt lipsiți nelegitim de CNAS de indemnizațiile de Veteran conform p. 22 a Hotărârii Guvernului Nr. 470 din 02.05.2006, cu toate că pensiile pe bătrânețe le primesc în Moldova.</p> <p>Această Hotărâre de Guvern este NELEGITIMĂ, ANTICONSTITUȚIONALĂ și DISCRIMINATORIE.</p> <p>Hotărârea de Guvern sus-numita contravine Legii nr.190 din 08.05.2003, care oferă indemnizații lunare la toți Veteranii, indiferent de locul de trai.</p> <p>Cu atât mai mult, art. 27 a acestei Legi spune: "Persoanele cu funcții de răspundere și alte persoane vinovate de lezarea drepturilor și libertăților Veteranilor poartă răspundere în conformitate cu legea în vigoare".</p> <p>De aici reiese că cei ce au primit și execută o așa hotărâre de guvern trebuie să ducă răspundere.</p> <p>Hotărârea de Guvern se emite pentru a executa Legea și nu pentru a anula ceea ce oferă o Lege.</p> <p>Domnule Președinte, dacă suntem un stat democratic și tindem spre Europa, atunci nu poate o Hotărâre de Guvern să anuleze ceea ce oferă o lege. Nu poate Guvernul să conducă cu Parlamentul.</p> <p>CNAS argumentează că Veteranii sunt lipsiți de drepturi de Veteran de aceea, fiindcă ei s-au scos de la evidență din Republica Moldova, ceea ce nu este drept.</p> <p>Veteranii, care au plecat cu traiul permanent după hotare nu s-au scos singuri de la evidență din Republica Moldova, dar li sa ridicat cu forța Buletinul de identitate după care au fost scoși nelegitim, cu forța, de către Serviciul Public de la evidență din Republica Moldova, chiar dacă au avut și prelungesc să aibă domiciliu, cotă de pământ, loc de lucru, cont în bancă în Moldova. Ei au fost scoși de la evidență conform Hotărârii Guvernului nr.125 din 18.02.2013, care este nelegitimă și cu iz sovietic (vezi Hotărârea de Guvern nr. 125 din 18.02.2013 art.8 p.2 și art.130 p. 1,2,3,4). Printre altele avem circa 1,5 milioane de moldoveni plecați tot cu traiul permanent după hotare, dar lor nu li sa luat Buletinele de Identitate și nu au fost scoși de la evidență de la domiciliul din Moldova din motivul că ei au ieșit din țară cu pașaport românesc ori au plecat în călătorie pe trei luni, dar pe urmă au rămas în Europa, dar noi am plecat cu pașaport moldovenesc.</p> <p>Domnule Președinte, nu poate o țară democratică să-ți ee cu forța Buletinul de identitate și să te scoată cu forța de la evidență din Patria ta și pe urmă să te lipsească de drepturile de Veteran ca un dușman al poporului, numai de acea că locuiești la bătrânețe la copii după hotare, în Europa. Veteranii de război au riscat cu viața, la urma urmii, au lăsat familiile și părinții și a plecat la război ca să-și apere Patria, așa cum astăzi i-și apără Patria ucrainenii.</p> <p>Dacă Parlamentul dorește să lipsească Veteranii de război care locuiesc după hotare de drepturile de</p>	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului

	<p>Veterani, atunci ar trebui să scrie asta în lege, dar nu să lase ca Guvernul să facă asta nelegitim. De aceea, Domnule Președinte, din numele la toți Veteranii de război, care locuiesc după hotare cu traiul permanent, mă adresez către Dumneavoastră pentru a introduce în Proiectul de lege nr.194 cu privire la Veterani, dreptul ca și Veteranii de război, care locuiesc după hotare cu traiul permanent, (dar nu numai Veteranii de război care au fost decorați cu distincții de stat pentru merite deosebite, vezi p.4 art. 20 din Proiect), să aibă dreptul de a primi indemnizațiile de Veteran de război, așa cum li se achita la toți ceilalți Veterani de război.</p>		
<p>PRIMARUL SATULUI TĂINĂTARI – ION CÎRLIG</p>			
<p>20.</p>	<p>În fața domniilor voastre este pus la dispoziție Proiectul de Lege Cu privire la veteranii de război depus în Cancelaria Parlamentului RM de către deputatul Marcoci Boris. Analizînd proiectul în cauză, doresc să menționez, proiectul este analogic Legii nr.190, dar cu unele modificări, completări și nihelări în defavoarea veteranilor de război. Este regretabil faptul dar domnul deputat a neglijat prevederile art. 4 - drepturile și libertățile omului;; art. 5 - democrația și pluralismul politic;; art. 8 - respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale;; art. 24 - dreptul la viață și la integritatea fizică și psihică stipulate în Constituția Republicii Moldova cît și prevederile art. 1 - sfera de reglementare;; art. 2 - noțiuni principale;; art. 3 - principiile activității de legiferare;; art. 8 - legea;; art. 9 - Constituția Republicii Moldova art. 25 - studiul de cercetare;; art. 26 - etapele principale ale analizei exante;; art. 41 - elementele constitutive ale actului normativ;; art. 45- dispozițiile generale ale actului normativ sînt prevederile care: a) determină obiectul, scopul și domeniul de aplicare;; b) orientează întreaga reglementare;; c) explică termeni (noțiuni) și definesc concepte;; art. 46 - dispoziții de conținut stabilesc: a) reguli;; b) drepturi și obligații, precum și modul de realizare a acestora;; c) consecințele juridice ale nerespectării regulilor, drepturilor și obligațiilor;; art. 51 al.1 elementul structural de bază a legii are caracter unitar și conține una sau mai multe norme cu raport direct între ele și subordonate uneia și aceiași idei;; art. 54 - limbajul, ortografia și punctuația actului normativ, oglindite în Legea Cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017.</p> <p>Proiectul de lege Cu privire la veteranii de război, propus în Parlamentul RM, ne cesită de-a suferi modificări și completări, amendamente, deoarece proiectul propus contravine Constituției Republicii Moldova, Tratatelor Internaționale, cît și Legilor organice și ordinare adoptate de Parlamentul Republicii Moldova în baza Legii Cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017 în care legiuitorul a făcut trimitere la cerinți stricte întru elaborarea unui act normativ care trebuie să respecte principiile de bază stipulate în art.3 a prezentei legi.</p> <p>Mulțumiți așteți ai poporului!</p> <p>DVS sunteți cei care veți decide destinul, legalitatea și temeinicia acestui act normativ - Legea Cu privire la veteranii de război, drepturile veteranilor de război consacrate în prezenta lege, neadmiterea discriminării veteranilor de război și tot-odată unificarea veteranilor de război prin Consiliul Național al veteranilor de război, ca structură autonomă cu competențe și atribuții stipulate în prezenta lege.</p> <p>Prezenta lege este obligată să determine noțiunile principale utilizate în lege, principii de bază - constituționalitatea, respectarea drepturilor și libertăților fundamentale, legalitatea și temeinicia lor.</p> <p>Mulțumiți așteți ai poporului!</p>	<p>Nu se acceptă - deoarece vizează o altă lege ce nu face obiectul amendamentelor și propunerilor la PL nr. 194</p>	<p>Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului</p>

Veteranii de război sunt cei care au pus pe cîntarul suveranității, independenței și integrității teritoriale ale Republicii Moldova, destinul și viitorul său, a părinților, soților și copiilor rămași orfani, cu eroism și devotament apărînd țara și neamul, orînduirea constituțională, pentru un stat de drept democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, fiind garantate în viitor, dar sunt lăsați în voia soartei cu problemele de sănătate și grijile cotidiene.

Domnilor deputați, făuritorii prezentei legi!

Pe cîmpul de luptă au rămas adevărați eroi ai neamului, soarta le-a hărăzit un alt destin, dar cei întorși la vatră au menirea de-a nu uita urgia războiului și nu a permite izbucnirea unui nou război.

Cu regret, dar mulți dintre veteranii de război, care nici n-au fost pe cîmpul de luptă, dețin de legitimație cu statut de veteran de război, dețin de onoruri și medalii de luptă, au beneficiat de granturi bănești și terenuri pentru construcții, aducînd prejudicii colosale Statului și imaginii de veteran de război.

De la tribune, în public s-au făcut declarații ce corespund adevărului, se dețin documente oficiale ce demonstrează cu certitudine că din 27.000 de mii de veterani jumătate sunt falși și anume consider că Consiliul național al Veteranilor de război ca-re va fi promovat în lege și ales de adunarea generală, va scoate la iveală pseu- doveteranii și de pe umerii statului va fi luată o povară ce o duce în spate poporul acestei țări.

Stimați deputați!

Veteranii de război, au nevoie de o Lege a veteranilor de război adoptată în conformitate cu Constituția RM, cu Tratatul internațional unde vor fi realizate principiile de bază în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea - pluralismul politic vor reprezintă valori supreme, și garantate prin Legea Cu privire la veteranii de război.

Mulstimați deputați.

Țin să menționez o sumedenie de legi adoptate de exparlamentarii Parlamentului RM unde Legea Cu privire la actele Legislative nr.780-XV din 27.12.2001 și Legea Cu privire la actele normative nr. 100 din 22.12.2017, în totalmente au respectat-o și anume: Legea contabilității nr.426-XIII din 04.04.1995; Legea drumurilor nr.509 din 22.06.1995; Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 din 25.02.1998; Legea culturii nr.413 din 27.05.1999; Legea privind finanțele publice nr.397 din 16.10.2003; Legea privind descentralizarea administrativă nr.435 din 28.12.2006; Legea privind administrarea și deetatzarea proprietății publice nr.121 din 04.05.2007; Legea Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158 din 04.07.2008; Legea securității și .sănătății în muncă nr. 186 din 10.07.2008; Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție nr. 163 din 09.07.2010; .Legea Cu privire la comerțul interior nr.231 din 23.09.2010; Legea apelor nr.272 din 23.12.2011; Legea privind protecția special a copiilor aflați în situații de risc și a copiilor separate de părinți nr. 140 din 14.06.2013; Legea privind evcaluarea impactului asupra mediului nr.86 din 29.05.2014; Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014; Legea Cu privire la locuințe nr.75 din 30.04.2015; Legea integrității nr.82 din 25.05.2017; Legea privind delimitarea proprietății publice nr.29 din 05.04.2018; Legea cu privire la grupurile de acțiune locală nr.50 din 09.04.2021; Hotărîrea Guvernului RM Cu privire la aprobarea Regulamentului Circulației rutiere nr.357 din 13.05.2009.

În Legile susprecitate, Parlamentul RM cît și Guvernul, indică dispoziții generale a domeniului de aplicare a legii, cît și noțiunile principale care sunt folosite în articolele legii.

Dacă analizăm proiectul de lege propus de d-1 Marcoci aceste cerinți a legii nr.100 din 22.12.2017 sunt ignorate în totalmente și nu numai acestea, eu m-am expus mai sus.

Proiectul propus de d-1 Marcoci nu-și atinge obiectivul și scopul adoptării Legii.

Legea Cu privire la veteranii de război trebuie să stipuleze clar noțiunea de veteran de război, ce înseamnă acțiuni militare, misiuni și operații, invalid de război, văduvă de război, urmașii veteranilor de război, familie, afecțiuni fizice, sindrom de stres posttraumatic și alte afecțiuni psihice comorbide, persoane cu dizabilități, rănire, schilodire, contuziue, boli incurabile, consecințele războiului, prizonier, dizertir, persoană dispărută tară veste, merit deosebit, alocații de stat.

Prezenta Lege este obligată să stabilească pachetul social al veteranilor de război conform necesităților, dînd prioritate veteranului de război, dacă statul întradevăr respectă și apreciază meritele veteranului de război cu acordarea posibilității prin intermediul Consiliului național ales de veteranii de război, cu stabilire/de drepturi și atribuții întru soluționarea problemelor veteranilor de război. / **Consider prezentul proiect de Lege contravine normelor legislative și propun o nouă variantă a proiectului de lege cu menținerea unor prevederi și din proiectul de lege propus de deputatul Boris Marcoci.**

Proiect

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L e g e Nr. _____ din 25 iulie 2024 Cu privire la veteranii de război CAPITOLUL I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1 Noțiui de bază - să aibă următorul conținut. în sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni de bază: **Veteran de război** - persoană participantă la războiul **Federației Ruse** împotriva Republicii Moldova din 1991-1992 și la alte acțiuni de luptă indiferent de teatrul de operațiuni militare, înrolat de către organele statale; **Acțiuni militare, misiuni și operații** - misiuni militare cu potențial ridicat de risc îndreptate spre apărarea intereselor statului; **Invalid de război** - persoană militară, civilă încadrată în grad de invaliditate conform legii în urma rănilor, afecțiunilor fizice și/sau psihice dobândite ca urmare a acțiunilor de luptă, accidentelor, catastrofelor și altor asemenea evenimente intervenite din cauza participării la acțiuni militare stabilit printr-un act medical legal, consecințele războiului; **Văduv (ă) de război** - persoana căreia i-a murit soțul(concubinul), soția (concubina) pe câmpul de luptă având calitatea de veteran de război; **Urmașii veteranilor de război decedat** - ca urmare a participării la acțiuni militare, părinții în viață, soțul (soția), concubinul (concubina), supraviețuitor, precum și copiii acestuia biologici cît și înfiați, sau născuți după decesul ultimului; **Familie** - cuprinde soțul (soția),concubinul (concubina), copiii și cei concepuți și născuți după decesul ultimului, inclusiv și cei înfieați a persoanei participante la război; **Afecțiuni fizice** - boli dobândite în urma acțiunilor de luptă, accidentelor, catastrofelor și altor asemenea evenimente intervenite ca urmare a participării la acțiuni militare, misiuni și operații a personalului participat, care declanșează edificarea organică și/ sau funcțională a echilibrului normal al organismului, cu potențial de cronicizare, în urma cărora nu mai pot fi îndeplinite obligațiile militare sau care pot provoca decesul; **Sindrom de stres posttraumatic și alte afecțiuni psihice comorbide** - tulburări dobândite de

personalul participant la acțiuni militare, misiuni și operații, care declanșează o perturbare semnificativă la nivelul gândirii, reglării emoționale sau corn - portamentului persoanei, care reflectă o disfuncție asociată cu distres emoțional sau dizabilitate semnificativă în funcționarea profesională, socială sau familială, constatate de către comisiile de expertiză medico-militare sau legale, de medicul de medicina muncii și de medicul de expertiză a capacității de muncă, la propunerea medicului psiholog sau medicului psihiatru, după caz; **Persoane cu dizabilități** - stare fizică, psihică sau mintală care limitează o persoană în deplasare, activitate, receptare; **Rănire** - persoana în timpul și din cauza participării la acțiunile de luptă, a suferit vătămări corporale, se află în incapacitatea temporară de muncă și, ulterior este clasat apt limitat sau inapt pentru încadrarea în câmpul muncii de către comisiile de expertiza medico-militară sau legală, de medicul de medicina muncii și de medicul de expertiză a capacității de muncă, după caz; **Contuzie** - traumatism provocat de explozia obuzelor și minelor ce constau în strivirea țesuturilor profunde, a aparatului auditiv, fără rănirea pielii, în timpul operațiilor de luptă; **Schilodire** - a deveni infirm, a se mutila, a se schilăvi, pierderea parțială a capacității umane în urma operațiilor militare; **Boli incurabile** - care suferă de o boală sau de un defect moral ce nu poate fi vindecat, în urma consecințelor militare; **Consecințele războiului** - o urmare negativă ce-a cauzat prejudicii morale și materiale, rezultatul acțiunilor de luptă; **Persoană dispărută** - persoana participantă la acțiunile de luptă și în condiții independente de ultimul, a dispărut fără urmă.

Prizonier - militar sau persoană civilă căzută în manile inamicului în timpul războiului și ținut în captivitate, lipsit de libertate, întemnițat; **Dizertir** - persoana ce-a dat jurământul credinței patriei sau a acceptat de-a fi înrolat în rândul voluntarilor pentru apărarea țării, încredințându-se arma de foc, necomunicând conducerea, de sinestătător, a părăsit câmpul de luptă, punând în pericol camarazii de arme.

Merit deosebit - persoana care s-a învrednicit prin fapte curajoase, eroice și fiind diferențiat de alte persoane prin decorarea cu distincții de stat, stimulare bănească sau de alt gen.

Alocația de stat - este atribuirea unor sume bănești în scopul stimulării veteranilor de război pentru meritele deosebite față de stat.

Articolul 2 Obiectul și scopul legii cu privire la veterani (1) . Prezenta Lege stabilește, reglementează și determină statutul juridic al veteranilor de război întru apărarea Suveranității, Independenței și Integrității Teritoriale a Republicii Moldova, veteranilor care au participat și la alte acțiuni de luptă, indiferent de teatrul de operațiuni militare, recunoașterii drepturilor, garanțiilor economico-sociale, în vederea creării și implementării unui sistem fundamental, național de politici, programe, întru asigurarea cu un trai decent, prestații sociale și posibilități de activitate în toate domeniile publice fără discriminare. (2) . Statul recunoaște eroismul și devotamentul veteranilor de război, a drepturilor, libertăților fundamentale și garantează protecția juridică și socială a tuturor categoriilor de veterani. (3) . AN adoptate vor acorda o atenție deosebită veteranilor de război răniți și cu dizabilități, ce suferă de boli incurabile, grave sau terminale, asigurarea și protejarea drepturilor îngrijitorilor.

Articolul 3 Cadrul juridic a Legii cu privire la veteranii de război (1). Legea Cu privire la veteranii de război este reglementată de Constituția Republicii Moldova, de tratatele internaționale la care Republica Moldova o aderat, de prezenta Legea și alte acte normative în vigoare.A

(2). In cazul în care prevederile prezentei legi contravine prevederilor Tratatelor Internaționale la care Republica Moldova este parte, se aplică prevederile Tratatelor internaționale. ■ **Articolul 4 Noțiunea de veteran de război (1)**. Veteran de război este persoana participantă, căzută sau dispărută fără urmă

pe câmpul de luptă întru apărarea orînduirii constituționale, suveranității, independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova, respingerea agresiunii armate a formațiunilor paramilitare separatiste și tutelate de către contingentul militar ale Armatei a 14-a a Federației Ruse din raioanele de est ale RM, promovarea unui stat de drept democratic, liberii dezvoltări a personalității umane, dreptății și pluralismului politic, libertății, democrației, ce reprezintă valori supreme a stalului, cît și veteranii de război participanți la alte acțiuni de luptă indiferent, de teatrul de operațiuni militare.

Articolul 5 Noțiunea de veteran de război decedat, dispărut fără veste Se consideră veteran de război decedat, ori dispărut fără veste pe câmpul de luptă, persoana care nemijlocit, din motive independente de el, a căzut ori a dispărut fără veste pe câmpul de luptă sau la scurt timp după aceasta s-a stins din viață din cauza rănilor și schilodirilor primite în timpul operațiunilor militare în instituțiile medicale din țară și de peste hotare, confirmate printr-un act medical, **Articolul 6 Noțiunea de invalid de război** Invalid de război este veteranul de război, persoană militară, civilă încadrată în grad de invaliditate conform legii în urma rănilor, afecțiunilor fizice și/sau psihice dobândite ca urmare a acțiunilor de luptă, accidentelor, catastrofelor și altor asemenea evenimente intervenite din cauza participării la acțiuni militare stabilit printr-un act medical legal, consecințele războiului.

Articolul 7 Calitatea de persoane rănite, cu dizabilități sau persoane cu boli incurabile cauzate de consecințele războiului, invalid de război (1) . Calitatea de persoane rănite, cu dizabilități sau persoane cu boli incurabile sunt persoanele care au participat nemijlocit la acțiuni militare pe câmpul de luptă, au primit contuzii, răniri, schilodiri a corpului uman sau în perioada de pace starea sănătății se agravează în urma afecțiunilor dobândite, tulburare de stres posttraumatic ca efect al confruntării directe cu riscul major pentru viață. Monitorizarea consecințelor impactului psihologic provocat de război, stabilit printr-un act medical legal. (2) . Se mai recunosc persoane cu dezabilități dobândite în legătură cu pierderea întreținătorului pe câmpul de luptă, stabilit printr-un act medical-legal.

Articolul 8 Noțiunea și calitatea de prizoner de război Prizoner de război este soldatul, cercetașul, voluntarul, rezervistul sau alte categorii de persoane ce-și îndeplineau datoria față de patrie, în timpul operațiunilor de război, capturat de inamic și potrivit convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte și este ținută în captivitate, lipsită de libertate, întemnițată.

Articolul 9 Noțiunea și calitatea de văduv (văduvă) de război (1). Văduv (văduvă) de război este soțul (soția) sau concubinul (concubina) supra-veștitor (e) a celui decedat pe front, în prizonierat sau ca urmare a rănilor ori bolilor dobândite pe front sau prizonierat. (2). Calitatea de văduv (văduvă) de război se stabilește pe baza de documente, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare. (3) . Văduv (văduva) de război are dreptul la pensie de urmaș stipulat în art.24-27 a Legii nr.156 din 14.10.1998. (4) . Soțul supraviețuitor al veteranului de război, beneficiază de 50% indemnizația de veteran de război.

Articolul 10 Noțiunea și calitatea de urmaș al veteranului de război (1) . Urmașii veteranilor de război, sunt succesorii de drept, celui decedat ori dispărut fără veste pe câmpul de luptă sau în timpul tratamentului în instituțiile medicale atât în țară cât și peste hotare, care a primit leziuni corporale soldate cu moartea. (2) . Calitatea de urmaș al veteranului de război îl au următoarele persoane: - Soțul/soția, concubina/concubinul celui decedat pe câmpul de luptă. - Copiii născuți până și după decesul titularului de drepturi și cei înfieați; - Părinții persoanei decedate pe câmpul de luptă, recunoscută veteran de război; **Articolul 11 Noțiunea de merit deosebit** Merit deosebit sunt acțiuni și fapte ale

persoanei aflate în misiuni, operațiuni militare sau nemijlocit pe câmpul de luptă, respingând atacurile inamicului și prin primirea deciziei justificative, adecvate situației de fapt, a adus la executarea ordinului și s-a învrednicit prin fapte curajoase de-a fi înaintat spre decorare cu distincții de stat, stimulare bănească sau de alt gen.

Capitolul II

CATEGORIILE ȘI STATUTUL VETERANILOR DE RĂZBOI

Articolul 12 Categoriile de veteran de război (1) . Veteran de război este recunoscută persoana : (a) care a participat la acțiunile de luptă pentru apărarea Suveranității, Independenței și Integrității Teritoriale ale Republicii Moldova; (b) care a participat la acțiunile de luptă, indiferent de teatrul de operațiuni militare - lista categoriilor de persoane, teritoriile și perioadele acțiunilor de luptă la care au participat se stabilește de Guvern. (2) . Calitatea de veteran de război se asimilează - părinților celui căzut pe câmpul de luptă.- soțul, soția, concubinul și concubina (supravețuitorul, copii născuți până și după decesul titularului de drepturi și cei înfiați) a celui căzut pe câmpul de luptă.

Articolul 13 Statutul veteranilor de război (1) Statutul de veteran de război este legiferat prin legitimația de veteran de război eliberată de organele statale, în baza documentelor confirmative. (2) Modul de atribuire a statutului de veteran de război și de eliberare a legitimațiilor de veteran de război se stabilește de către Guvern. (3) . În afară de cazurile în care legea dispune altfel, drepturile decurgând din calitatea de veteran de război nu sunt transmisibile și ele încetează prin moartea titularului.

Articolul 14 Calitatea de veteran de război nu poate fi dobândită (1) . Calitatea de veteran de război nu poate fi dobândită iar în cazul dobândirii își pierde dreptul în următoarele cazuri: a) , a comis acte de trădare de patrie ori a acceptat să fie folosit de inamic ca spion sau agent de diversiune pe teritoriul țării, fapt constatat prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă ; b) . a luptat ca voluntar în armate străine împotriva țării sau a Națiunilor Unite ori a săvârșit acte de teroare și crime împotriva populației pașnice autohtone din teritoriile vremelnic ocupate de inamic; c) . a dezertat în timpul acțiunilor de luptă; d) . a obținut legitimația de veteran de război prin declarații false ori comportament dolos și viclean constatat prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă sau când hotărârea comisiei de recunoaștere a statutului de veteran de război a fost anulată. (2) . Dovedirea circumstanțelor restrictive prevăzute la al.1 al prezentului articol este de competența organelor competente . (3) . Constatarea faptelor prevăzute la al.1 al prezentului articol după eliberarea legitimației de veteran de război, titularul pierde calitatea de veteran de război, fiind obligat să restituie sumele încasate ilegal, precum și contravaloarea facilităților de care a beneficiat în calitate de veteran de război.

CAPITOLUL III

PROTECȚIA SOCIALĂ A VETERANILOR DE RĂZBOI ȘI A ALTOR

CATEGORII DE PERSOANE CARE CAD SUB INCIDENȚA PREZENTEI

LEGI

Articolul 15. Competențe și responsabilități în domeniul protejării drepturilor veteranilor de război.(1) în realizarea funcției de elaborare, promovare apolitică în domeniul protejării drepturilor veteranilor de război este responsabil Ministerul Apărării, care: (a) elaborează și prezintă Guvernului proiecte de acte normative ce reglementează promovarea și respectarea drepturilor veteranilor de război; (b) cooperează cu Ministerul Educației, Consiliul Național al Veteranilor de război, Asociațiilor Obștești a veteranilor de război în scopul educării tinerilor în spiritul devotamentului și patriotismului

față de țară și neam;, (c) elaborează și aprobă modelul legitimației de veteran de război și duce evidența acestora;, (d) cooperează cu asociațiile veteranilor de război și în comun acord organizează evenimentele de comemorare a eroilor căzuți la datorie;, (e) cooperează cu asociațiile veteranilor de război și în comun acord organizează funeraliile veteranilor de război decedați cu stabilirea pietrelor funerare;, (f) pune la dispoziția veteranilor de război informația Cu privire la drepturi și garanții. (2) în realizarea funcției de elaborare și promovarea politicii în domeniul social, măsurilor de protecție socială a veteranilor de război este responsabil Ministerul Muncii și Protecției Sociale;, (3) în realizarea funcției de elaborare și promovarea politicii în domeniul sănătății, măsurilor de protecție medicală a veteranilor de război este responsabil Ministerul Sănătății. (4) . Asociațiile veteranilor de război se constituie pentru apărarea drepturilor și garanțiilor sociale, promovarea intereselor veteranilor de război. (5) . Autoritățile administrației publice centrale și locale sânt obligate să sprijine și susțină activitatea asociațiilor obștești ale veteranilor de război, prin acordarea gratuită de spații și bunuri necesare pentru sediul acestora, săli întru desfășurarea activităților obștești. (6) . Asociațiile veteranilor de război în colaborare cu APL, agenții economici ce desfășoară activitatea economică în localitate vor coopera în scopul realizării politicii prezentei legi, susținerii veteranilor de război și Asociațiile acestora.

Articolul 16 Răspunderea pentru încălcarea prezentei legi (1) . Apărarea drepturilor și libertăților veteranilor de război se efectuează în modul stabilit de legislație. (2) . Persoanele cu funcții de răspundere și alte persoane care încalcă drepturile și libertățile veteranilor de război poartă răspundere administrativă, civilă, contravențională și penală.

Articolul 17 Neadmiterea discriminării veteranilor de război (1). La aplicarea prevederilor prezentei legi se interzice orice discriminare a veteranilor de război pe criterii de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie apartenență politică, avere, origine socială sau orice alt criteriu.(2) . Discriminarea sub orice formă a veteranilor de război inclusiv pe criteriu de participare la acțiuni de luptă este interzisă și se sancționează potrivit legii. (3) . Veteranii de război au dreptul la portul formei militare și a distincțiilor de stat la realizarea proiectelor educaționale, evenimente organizate de asociațiile veteranilor de război și a autorităților publice, la funeraliile veteranilor de război. (4) . Se interzice categoric portul formei militare și a distincțiilor de stat în timpul manifestațiilor și mitingurilor, organizate de partidele politice, în legătură cu dezacordul politicii statului. (5) . în cazul încălcării pct.3-4 din prezentul articol, persoana riscă să fie trasă la răspundere contravențională. (6) . Prezenta Lege poate fi modificată, completată doar în scopul îmbunătățirii drepturilor și înlesnirilor veteranilor de război.

Articolul 18. Calcularea perioadei de participare la acțiunile de luptă în vechimea în muncă.

(1) La calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea dreptului la pensie pentru limită de vârstă perioada de participare la acțiunile de luptă a veteranilor de război se calculează, în cuantum de 3 zile pentru o zi.

(2) La calcularea perioadei de participare la acțiunile de luptă se includ zilele de spitalizare și tratament ca urmare a rănilor, contuziilor, precum și perioada aflării în prizonierat.

Articolul 19. Alocația lunară de stat a veteranului de război (1) Drept omagiu și recunoștință pentru eroismul și devotamentul veteranilor de răz boi, se stabilește o alocație lunară de stat în mărime de 30% (4000 lei) din mărimea salariului mediu pe țară, iar veteranilor cu dizabilități de pe urma războiului 50% din mărimea salariului mediu pe țară. (6500 lei); (2) Mărimea alocației lunare de stat

prevăzută la alineatul (1) se actualizează la fiecare majorare a salariului minim pe țară și se acordă veteranilor de război. (3) .Veteranii de război care se încadrează în mai multe categorii de veterani de război, beneficiază suplimentar de o alocație lunară de stat sporită cu 30% la alocația prevăzută la alin.(1). (4) .Alocația lunară este acordată indiferent de faptul dacă veteranul de război este angajat sau beneficiază de un alt tip de prestație socială.

Articolul 20. Măsuri de protecție socială a veteranilor de război

(1) . Protecția socială a veteranilor de război determină asigurarea unui sistem de măsuri necesare pentru recunoașterea eroismului și devotamentului față de țară, care ar garanta un trai decent și ar acorda drepturi și facilități suplimentare. (2) . Veteranii de război au dreptul la: (a) asigurare cu locuință socială cu prioritate sau obținerea unei indemnizații unice pentru procurarea, construirea spațiului locativ veteranilor de război și familiilor acestuia, dacă n-au beneficiat anterior de acest drept; (b) plasare gratuită în Centre de plasament temporar, Aziluri de bătrâni pentru veteranii de război expuși riscului social, fără adăpost sau abandonați de familie, sau în mod prioritar la îngrijire socială la domiciliu; (c) ajutor de deces în mărime de un salariu mediu pe economie, prin derogare de la art. 21 alin.(5) din Legea nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale. Ajutorul de deces este acordat în condițiile stabilite de HG RM nr, 1442/2006 pentru aprobarea regulamentului privind modul de stabilire și plată a ajutorului de deces. (3) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor menționate la alin.(2) al prezentului articol vor fi suportate din bugetul de stat, cu excepția celor prevăzute la lit.c), care este suportată din contul bugetului asigurărilor sociale de stat.

Articolul 21. Măsuri de protecție medicală a veteranilor de război (1) . Statul garantează veteranilor de război apărarea intereselor acestora în domeniul ocrotirii sănătății prin sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, acordarea de asistență medicală primară, de asistență medicală prespitalicească, de asistență medicală spitalicească, în limitele și în volumul stabilit de Guvern. (2) . Protecția medicală a veteranilor de război se exprimă prin: (a) , asigurare obligatorie de asistență medicală, în condițiile stabilite de art. 4 alin.(4) lit. q) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală;; (b) .efectuarea investigațiilor și controlului medical gratuit, anual;; (c) . asigurarea cu medicamente și dispozitive medicale, conform prescripției medicale în baza Hotărârii Guvernului nr. 106/2022 cu privire la prescrierea și eliberarea medicamentelor și dispozitivelor medicale compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală; (d) . tratament și servicii medicale gratuite suplimentare celor prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, inclusiv intervențiile chirurgicale, în condițiile stabilite de Guvern; (e) . protezare ortopedică gratuită, asigurare cu articole protetico-ortopedice (cârje, ghetă ortopedice, cărucioare) aparate auditive și implanturi cardiace; (f) . servicii gratuite de protezare dentară în modul stabilit de Guvern; (g) . asistență medicală în conformitate cu volumul asistenței medicale prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală și la asigurare cu medicamente specifice de bază a bolnavilor după stabilirea diagnosticului definitiv în caz de tuberculoză, boli psihice endogene, boli oncologice maligne, diabet zaharat și inspid, miastenie, nanism hipofizat, felnichetonurie, stare după transplant renal, SIDA, sifilis, alcoolism, narcomanie și toxicomanie, conform programelor de stat prioritare. (h) . asigurarea cu bilete de tratament sanatorial gratuit, o dată la 3 ani, sau la alege-re, în locul biletelor de tratament compensate bănească a costului biletului sanatorial-ai;

Articolul 22. Facilități suplimentare veteranilor de război Veteranii de război au dreptul la

facilități suplimentare mecanismelor de protecție socială și medicală, precum: (a) , formare profesională, perfecționare și recalificare gratuită în sistemul de stat prin intermediul oficiilor de utilizare a forței de muncă de la locul de trai; (b) . concediu suplimentar plătit pe un termen de până la 14 zile calendaristice, acordat la cerere; (c) . facilități fiscale în conformitate cu prevederile stabilite în Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997; (d) . importarea unui autovehicul cu scutire de la plata taxelor vamale, nedestinat activității comerciale sau de producție. (e) . asigurarea, în mod gratuit, a locurilor de înhumare în cimitirele din localitate cu instalarea pietrelor funerare după modelul aprobat de Ministerul Apărării.

Articolul 23. Facilități acordate veteranilor de război de către autoritățile administrației publice locale (1) . în conformitate cu legislația în vigoare, autoritățile administrației publice locale au dreptul să stabilească, din contul mijloacelor unităților administrativ- teritoriale facilități suplimentare pentru veteranii de război, inclusiv compensarea cheltuielilor pentru serviciile comunale. (2) . Autoritatea publică locală poate să prevadă înlesniri la plata impozitelor și taxelor locale pentru veteranii de război. (3) . Agenții economici care desfășoară activitate de filantropie sau de sponsorizare pentru veteranii de război sau asociațiile de veterani de război, beneficiază de facilități fiscale în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 24. Măsurile de protecție socială a altor categorii de persoane care cad sub incidența prezentei legi (1) . Soții supraviețuitori, inapți de muncă, ai veteranilor de război dacă nu s-au recăsătorit, au dreptul la: (a) , facilități fiscale în conformitate cu prevederile stabilite în Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997; (b) . plasare prioritara în instituțiile sociale sau deservire socială la domiciliu. (2) . Membrilor familiilor veteranilor de război căzuți la datorie sau al veteranilor de război cu dizabilități de pe urma războiului decedate li se acordă alocații lunare de stat în condițiile Legii nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație. (3) . Drepturile membrilor familiilor veteranilor de război (soț/soție, copii/părinți) se realizează la prezentarea de către aceștia a certificatului eliberat de către Centrele militare în modul stabilit de către Ministerul Apărării. (4) . Admiterea, înscrierea și înmatricularea fără concurs a copiilor veteranilor de război și membrilor familiei acestuia la locurile (cu bursă) în instituțiile de învățământ de stat, din domeniul militariei, securității, ordinii publice, mediu de specialitate și superior cu cazarea gratuită în căminele acestor instituții cu alocarea de burse, în condițiile stabilite de AN în vigoare; (5) . Cheltuielile ce țin de realizarea prevederilor prezentului articol vor fi suportate de la bugetul de stat, în conformitate cu reglementările stabilite de Guvern; **Articolul 25 Adaosul la pensia veteranilor de război, persoanelor rănite** (1) . Veteranii de război și persoanele cu dizabilități de pe urma războiului care și- au stabilit dreptul la pensie în condițiile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544/ 1993, Legii nr.156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii și au activat sau continuă să activeze, indiferent de domeniu, au dreptul solicitării calculării adaosului la pensie. (2) . Pensia se calculează procentual conform proporției stabilite la art.14 al Legii nr. 1544/1993 la care se adaugă 1% pentru fiecare an lucrat adăugător după stabilirea pensiei, (3) . Dreptul la calcularea pensiei se acordă începând cu luna următoare celei în care a fost depusă cererea și actele necesare la organul de asigurări sociale.

CAPITOLUL IV

ALOCAȚII DE STAT PENTRU MERITE DEOSEBITE FAȚĂ DE STAT

Articolul 26 Alocați de stat veteranilor de război pentru merite deosebite față de stat

(1) . Au dreptul la alocație lunară de stat veteranii de război care au fost decorați cu distincții de stat pentru merite deosebite față de stat, în temeiul Legii nr. 1123/1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova și Hotărârii Parlamentului nr. 533/1995. (2) . Alocația lunară de stat se stabilește în următoarele cuantumuri: (a) , veteranilor de război cărora li s-au conferit titluri onorifice (inclusiv titluri asimilate lor) - 50 de lei;; (b) . veteranilor de război decorate cu cruci și medalii (inclusiv cu medalii asimilate lor) - 100 de lei;; (c) . veteranilor de război decorate cu medaliile "Meritul Militar", "Pen- Vitejie" (inclusiv cu medalii asimilate lor) - 150 de lei;; (d) . veteranilor de război decorate cu ordinul "Credință Patriei", clasele I, II sau III, pentru participare la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova - 300 de lei;; (e) . veteranilor de război decorate cu ordine (inclusiv cu ordine asimilate lor) - 200 de lei;; (f) . veteranilor de război decorate cu ordinele "Drapelul Roșu", "Războiul pentru Apărarea Patriei" clasele I sau II ori "Steaua Roșie" - 500 de lei;; (g) . veteranilor de război decorate cu ordinul "Ștefan cel Mare" - 700 de lei;;(h) . veteranilor de război decorate cu "Ordinul Republicii" (inclusiv cu ordine asimilate lui) - 500 de lei; (i) . veteranilor de război decorate cu "Ordinul Republicii" pentru participare la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova - 700 de lei;; (j) . soției/soțului sau mamei/tatălui veteranului de război decorat post-mortem cu "Ordinul Republicii" sau cu ordinul "Ștefan cel Mare" - 700 de lei. Alocația nominală se plătește soției ori soțului, după caz, iar în lipsa acestora - mamei persoanei decorate post-mortem. În lipsa soției/soțului și a mamei, alocația nominală se plătește tatălui. (3) . Veteranii de război care se încadrează în două sau mai multe categorii de beneficiari specificate la alin. (2) li se stabilește alocație de stat pentru merite deosebite față de stat pentru fiecare distincție. (4) . Veteranii de război specificați în prezentul articol la alin. (2) beneficiază de alocație lunară pentru merite deosebite față de stat indiferent de faptul dacă sunt sau nu angajați sau beneficiari de pensii ori alocații sociale de stat și dacă au sau nu au domiciliul în Republica Moldova.

Articolul 27. Modul de stabilire și de plată a alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat

(1) . Modul de stabilire și de plată a alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat, precum și de confirmare a dreptului la alocație, se stabilește de către Guvern. (2) . Alocațiile nominale de stat pentru merite deosebite față de stat se stabilesc de la data depunerii cererii cu toate actele necesare. (3) . Alocațiile de stat pentru merite deosebite față de stat stabilite în conformitate cu prezenta lege se plătesc din mijloacele bugetului de stat de către organele de asigurări sociale de stat.

CAPITOLUL V

ORGANUL DE AUTOADMINISTRARE, CONDUCERE ȘI CONTROL

Articolul 28 Asociațiile veteranilor de război (1) . Asociațiile veteranilor de război să constituie pentru apărarea drepturilor și garanțiilor sociale, promovarea intereselor veteranilor de război. (2) . Asociațiile veteranilor de război mobilizează veteranii de război pentru organizarea evenimentelor de comemorare a veteranilor de război. Cu susținerea Ministerului Apărării și Administrației Publice Locale, contribuie la organizarea funerarilor veteranilor de război și instalarea pietrelor funerare. (3) . Asociațiile veteranilor de război contribuie la soluționarea problemelor veteranilor de război și poate să-i reprezinte în fața autorităților publice, instanțelor judecătorești și alte instituții. (4) . Asociațiile veteranilor de război sunt în drept să solicite, să primească și să folosească mijloace financiare și materiale, din țară sau de peste hotare, în vederea realizării scopurilor statutare. (5) . Asociațiile veteranilor de război cooperează

cu autoritățile administrației publice locale în vederea asigurării transportului veteranilor de război la evenimentele organizate în zilele comemorative pentru comemorarea eroilor căzuți la datorie. (6) . Statul acordă asociațiilor veteranilor de război sprijin financiar și material pentru dezvoltarea organizațională a acestora și implementarea proiectelor conform priorităților stabilite de dezvoltare. Resursele alocate în acest scop sunt prevăzute în bugetul de stat, bugetele ministerelor și în bugetele unităților administrativ-teritoriale.

Articolul 29 Consiliul Național al veteranilor de război, organ de auto administrare, conducere și control. (1) . Consiliul Național a veteranilor de război în comun acord cu Asociațiile Obștești a veteranilor de război, este organul de autoadministrare, conducere și control, în scopul executării prezentei legi și ale altor AN, coordonării politicii de stat, programelor, planurilor și acțiunilor de protecție socială a veteranilor de război, precum și al asigurării posibilităților egale de realizare a drepturilor și libertăților constituționale. (2) . în structura organizatorică a Consiliului în calitate de membri, sunt: a,) administratorii AO a veteranilor de război, înregistrate conform legislației în vigoare cu drept de vot deliberativ;, ă). reprezentanții Administrației Publice centrale și locale cu notă informativă și de recomandare;, (3) . Consiliul veteranilor, reprezintă Republica Moldova în conformitate cu legislația în vigoare în relațiile cu organismele internaționale a cărui obiect de activitate include protecția socială a veteranilor de război și persoanelor asimilate lor.

Articolul 30 Împuternicirile consiliului A

(1). Împuternicirile consiliului sunt următoarele: a) . în conformitate cu legislația în vigoare participă la procesul de elaborare, promovare și realizarea reformelor în domeniul sferei sociale ce ține de veteranii de război și persoanelor asimilate lor;, ă). coordonează și promovează politica națională privind executarea protecției sociale a veteranilor de război și persoanelor asimilate lor;, â). determină și participă la implementarea celor mai eficiente modalități de asistență socială a veteranilor de război și persoanelor asimilate lor;, b) . elaborează strategii și le înaintează Guvernului, orientate spre modificarea legislației în vederea asigurării eficiente a protecției sociale a veteranilor de război și persoanelor asimilate lor;, c) . în comun acord cu organele de resort participă în limitele legislației la elaborarea și promovarea de AN privind protecția socială a veteranilor de război și persoanelor asimilate lor.

Articolul 31 Atribuțiile și competențele consiliului (1) . întru realizarea obligațiilor sale, consiliul are următoarele atribuții: a) , participă nemijlocit la promovarea politicii statului în domeniul protecției sociale a veteranilor de război și persoanelor asimilate lor;, ă). monitorizează și vine cu inițiative către administrația publică centrală și ale organelor specializate înstitute în domeniul protecției sociale a veteranilor de război și persoanelor asimilate lor;, â). participă la elaborarea diferitor programe, strategii și proiecte de acte normative privind protecția socială a veteranilor de război și persoanelor asimilate lor;, b) . inițiază investigații, studii, analize întru elaborarea politicii Guvernului și formularea rapoartelor naționale în domeniul protecției sociale a veteranilor de război și persoanelor asimilate lor;, c) . asigură și promovează prioritățile protecției sociale a veteranilor de război, educarea tinerii generații în spiritul respectării drepturilor lor;, d) . în comun acord cu organizațiile obștești și a instituțiilor societății civile realizează programe comune în domeniul promovării intereselor veteranilor de război și persoanelor asimilate lor;, e) . participă cu drept consultativ la ședințele autorităților administrației publice de orice nivel, în cadrul cărora se discută problemele veteranilor de război. (2) . întru realizarea obligațiilor sale stipulate în prezenta lege, a altor acte normative și tratatelor internaționale Consiliul dispune de dreptul

prin Decizia sa adoptată cu votul majorității consiliului ales, crearea unui grup de lucru zonal sau local, condus de coordonator. a), grupul de lucru este format din reprezentanții autorităților locale din domeniul respectiv, reprezentanți ai organizațiilor obștești al căror domeniu de activitate cuprinde problemele vizate. ă). după efectuarea analizei problemei abordate grupul de lucru vine cu propuneri către Consiliu, care le va examina de îndată cu aprobarea deciziei în cadrul ședinței consiliului. â). la necesitate Consiliul este în drept de-a constitui și solicita opinia grupului de experți întru studierea problemelor abordate a veteranilor de război și persoanelor asimilate lor cu crearea altor structuri în vederea realizării obligațiilor și activității sale.

CAPITOLUL V

ACTIVITATEA CONSILIULUI

Articolul 32 Președintele Consiliului (1). Consiliul este administrat de către Președintele Consiliului, persoană ce deține statut de veteran de război, obligatoriu necesitatea deținerii de studii superioare din domeniul jurisprudenței, menedjmentului și asistenței sociale, desemnat prin votul liber exprimat a majorității Consiliului veteranilor de război pe un termen de 3 ani. (2) Realegerea președintelui la un nou termen este strict interzisă.

Articolul 33 Interdicții la ocuparea funcției de președinte a Consiliului: (1) . Persoana ce nu se încadrează în prevederile art.30 a prezentei legi; (2) . Persoana cu statut de demnitar public;; (3) . Persoana care prin lege sau hotărâre judecătorească îi este interzisă deținerea funcției de președinte al consiliului sau a unei alte funcții care acordă dreptul de dispoziție asupra bunurilor materiale;; (4) . Persoana ocrotită prin tutelă în măsura în care, prin hotărâre judecătorească, i-a fost limitat dreptul de dispoziție sau nu i-a fost permisă încheierea de sine stătător ori cu asistența tutorelui a actelor juridice de administrare a patrimoniului, ce excepția actelor juridice prevăzute de Codul Civil al RM;; (5) . Persoana cu antecedente penale nestinse pentru infracțiuni contra patrimoniului, infracțiuni economice, infracțiuni săvârșite de persoane cu funcție de răspundere sau de persoana care gestionează organizații, comise cu intenție.

Articolul 34 Atribuțiile de bază a Președintelui (1) . Președintele Consiliului coordonează și conduce întreaga activitate a consiliului pe perioada mandatului. (2) . Președintele Consiliului, în exercițiu, în termen de 10 zile până la expirarea termenului, convoacă consiliul, întru alegerea noului președinte. (3) . Președintele Consiliului convoacă și prezidează ședințele consiliului. (4) . Președintele consiliului propune adoptarea și modificarea de acte interne întru activitatea și responsabilitatea membrilor consiliului. (5) . Președintele Consiliului execută întocmai Deciziile adoptate de către Consiliu. (6) . Președintele Consiliului reprezintă interesele din numele consiliului cu organele statale și internaționale din domeniu. (7) . Președintele Consiliului semnează procesele verbale și Deciziile adoptate supra problemelor adoptate și au caracter normativ intern cât și de recomandare organelor statale ce pot servi temei pentru elaborarea și adoptarea de acte normative. (8). Președintele Consiliului exercită și alte atribuții ce nu contravin legii din numele și interesul consiliului.

Articolul 35 Secretarul Consiliului Secretarul Consiliului este numit din cadrul Ministerului Muncii și Protecției Sociale și asigură funcționarea consiliului, exercitând următoarele atribuții: (1) .La indicația președintelui organizează, pregătește și transmite materialele membrilor consiliului pentru ședințele consiliului, asigurând schimbul de informații; (2) . Execută dispozițiile președintelui Consiliului;; (3) . întocmește și redactează procesele-verbale, Deciziile Ședințelor Consiliului și le semnează;; (4) .

	<p>Organizează lucrările de secretariat și arhivare; (5) ; Elaborează rapoartele cu privire la activitatea Consiliului; (6) . Asigură publicarea informației Cu privire la activitatea Consiliului pe pagina WEB a Guvernului. (7) . Înregistrează persoanele ce solicită întrevvedere la președinte și petițiile parvenite în adresa Consiliului, care se pun în discuție în cadrul ședințelor consiliului. (8) . Elaborează agenda ședințelor în baza subiectelor propuse de către membrii consiliului, aprobată de președinte, distribuindu-le membrilor Consiliului cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de ședință.</p> <p>Articolul 36 Convocarea și activitatea Consiliului (1) . Consiliul se convoacă la necesitate, dar nu mai rar decât o dată în trimestru. (2) . Consiliul poate fi convocat la solicitarea a 5 membri în decurs de 15 zile lucrătoare, conform HG RM nr.354 din 19.11.2021, sau în caz de extremă necesitate. (3) . Ședințele consiliului sunt deliberative dacă la ea participă 50+1 din membri consiliului. (4) . Consiliul adoptă Decizii cu votul majorității membrilor cu drept de vot prezenți la ședință. în caz de paritate de voturi, decizia nu se adoptă și se contramandază pentru dezbateri la următoarea ședință. (5) . Consiliul informează anual Guvernul despre activitatea s-a, venind cu propuneri vizavi de problemele abordate a veteranilor de război și persoanelor asimilate lor. (6) . Finanțarea activității Consiliului cât și cuantumul alocațiilor pentru necesitățile veteranilor de război aflați în situații de dificultate și risc se va efectua din Fondul de rezervă a Guvernului prin intermediul Ministerului Muncii și Protecției Sociale, în baza Deciziei adoptate de Consiliu.</p> <p>CAPITOLUL VI DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII</p> <p>Articolul 37. Dispoziții finale și tranzitorii (1) . Prezenta lege va intra în vigoare la 01.01.2025 și la intrarea în vigoare a prezentei legi, se abrogă articolele: 7, 8, art. 14 alin.(1) lit. a), lit. c) - lit. v), alin.(2) - alin.(7), art. 15 alin.(1) lit. a), lit c) - litx), alm,(2) - alin.(8), art. 18, art. 21 și art.22 alin.(1) lit. d), lit. f) și lit. i) din Legea nr. 190/2003 cu privire la veterani. (2) . Prevederile art. 18 alin.(2) lit. a) din prezenta lege, nu se aplică în prezenta excepțiilor stabilite la alineatul (1) din prezenta lege. (3) . Guvernul, în termen de 6 luni: (a) , va prezenta Parlamentului propuneri pentru a aduce legislația în vigoare în corespundere cu prevederile prezentei legi, (b) .va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege; PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI Igor GROSU Chișinău, iulie 2024</p>		
CENTRUL DE ANALIZĂ ȘI PREVENIRE A CORUPȚIEI (CAPC)			
21.	<p>La art. 3. Norma alin. (2) al art. 3 din proiectul de lege repetă norma constituțională de la art. 4 alin. (2) „Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.” Întru excluderea dublărilor considerăm necesar de a exclude norma alin. (2). Recomandăm excluderea alin. (2), ca fiind de prisos.</p>	Nu se acceptă deoarece nu contravine Constituției	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
22.	<p>Articolul 4 cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea (art.15 din Constituție). Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului. La alin. (1), considerăm necesar de a revedea</p>	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului

	<p>norma, în sensul evidențierii tuturor veteranilor de război, inclusiv și ai celor care au participat la acțiunile de luptă din Afganistan.</p> <p>Recomandăm de a reformula norma alin. (1) întru excluderea discriminării unor categorii de veterani. La alin. (3) recomandăm substituirea cuvintelor „este o prioritate de stat” cu cuvintele „reprezintă o prioritate națională”.</p>		
23.	<p>Articolul 5.</p> <p>otrivit art. 5, la noțiunea de „veteran de război” se consideră cetățeanul Republicii Moldova care a participat la acțiuni de luptă pentru apărarea Patriei și care se încadrează în una din categoriile stabilite de prezenta lege. Astfel, se face referire expres la două aspecte: - care a participat la acțiuni de luptă pentru apărarea Patriei; și - care se încadrează în una din categoriile stabilite de prezenta lege. Categoriile de veterani de război sunt stabilite la art. 9 din proiect: „(1) Veterani de război sunt recunoscuți cetățenii Republicii Moldova: a) care au participat la acțiunile de luptă pentru apărarea suveranității, independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova; b) care au participat la acțiunile de luptă din Afganistan; c) care au participat la acțiuni de luptă pe teritoriul altor state - lista categoriilor de persoane, teritoriile și perioadele acțiunilor de luptă la care au participat se stabilește de Guvern; d) care au participat la cel de al doilea război Mondial și cei asimilați lor – lista categoriilor de persoane se stabilește de Guvern; e) care au participat la cel de-al doilea război mondial în cadrul armatei române;” Reieșind din categoriile propuse, pentru claritate, considerăm necesar de a revedea noțiunea de „veteran de război” redată la art. 5 prin prisma prevederilor art. 9 din proiect. Propunem completarea normei de la art. 5 cu prevederi care s-ar referi la toate categoriile de veterani de război, nu doar la cei care au participat la acțiuni de luptă pentru apărarea Patriei. Astfel, recomandăm de a expune noțiunea de „veteran de război” în redacție nouă.</p>	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
24.	<p>Articolul 6.</p> <p>Atragem atenție la utilizarea cuvântului „inclusiv”, care admite interpretări abuzive este formularea conținută în reglementare, care are sens neclar sau echivoc ceea ce permite interpretări abuzive. Recomandăm de a exclude cuvântul „inclusiv”.</p>	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
25.	<p>Articolul 7.</p> <p>Potrivit prevederilor art.54 alin.(1) lit. c) din Legea nr.100/2017 - terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative. În acest sens, propunem de a revedea textul art. 7 și de a utiliza terminologia utilizată în actele normative. Se cere a fi modificat textul părții introductive al alin. (1), textul alin. (1) lit. b), textul alin. (2) și (3). Este necesară indicarea corectă a denumirii Ministerului Educației și Cercetării</p> <p>ropunem de a expune textul părții introductive al alin. (1) într-o nouă redacție: „(1) Ministerul Apărării este responsabil de elaborarea și promovarea politicilor publice în domeniul protejării drepturilor veteranilor de război și are următoarele competențe:”; În textul de la lit. b) sintagma „Ministerul Educației” se va substitui cu sintagma „Ministerul Educației și Cercetării”; Propunem de a expune textul alin.(2) în următoarea redacție: „(2) Ministerul Muncii și Protecției Sociale este responsabil de</p>	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului

	elaborarea și promovarea politicilor publice în domeniul social, pe segmentul măsurilor de protecție socială a veteranilor de război.”; Propunem de a expune textul alin.(3) în următoarea redacție: „(3) Ministerul Sănătății este responsabil de elaborarea și promovarea politicilor publice în domeniul sănătății, pe segmentul măsurilor de protecție socială a veteranilor de război.”; Pe tot parcursul textului este necesară modificarea corectă a denumirii Ministerului Educației și Cercetării		
26.	În temeiul art.26 din Legea nr.190/2003 cu privire la veterani, Guvernul a aprobat Hotărârea nr. 20/2020 cu privire la Consiliul național pentru problemele veteranilor de război. Potrivit pct. 1 din Regulamentul privind activitatea Consiliului național pentru problemele veteranilor de război (anexa nr. 2 a HG), „Consiliul național pentru problemele veteranilor de război (în continuare – Consiliu) este un organ colegial consultativ, instituit în scopul coordonării politicii de stat, programelor, planurilor și acțiunilor de protecție socială a veteranilor de război, precum și al asigurării pentru această categorie de populație a posibilităților egale de realizare a drepturilor și libertăților constituționale.” Prin urmare, se cere a substitui cuvintele „o structură autonomă” cu textul „un organ colegial consultativ”. Recomandăm în textul alin. (2) de a substitui cuvintele „o structură autonomă” cu textul „un organ colegial consultativ”, fie urmează a fi exclus din proiect, deoarece statutul acestuia este definit în Hotărârea Guvernului nr. 20/2020 cu privire la Consiliul național pentru problemele veteranilor de război.	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
27.	Articolul 9 Potrivit prevederilor art.54 alin. (1) lit. c) din Legea nr.100/2017 - terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative. În acest sens, propunem de a revedea textul art. 9 și de a utiliza terminologia utilizată în actele normative (a se vedea în acest sens Legea nr.190/2003 cu privire la veterani, Legea nr.63/2022 privind susținerea participanților la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova și a membrilor familiilor lor în contextul comemorării a 30 de ani de la acțiunile de luptă de pe Nistru și pentru modificarea unor acte normative). La alin. (1) textul de la lit. d) și lit. e) urmează a fi revăzut, în sensul excluderii repetării. La alin. (2) cu referire la lista categoriilor de veterani, considerăm de prisos această normă. Considerăm necesar de a fi revăzute categoriile de veterani stabilite la alin. (1) al art.9 și de a le expune clar, pentru a nu crea diferite interpretări. Propunem la alin. (1) lit. a) textul „acțiunile de luptă pentru apărarea suveranității, independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova” de a substitui cu textul „acțiuni de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova”; Propunem de a comasa norma de la lit. b) cu lit. c) iar lit. d) cu lit. e) și de a le expune în două norme: lit. b) și lit. c). Propunem de a fi revăzute categoriile de veterani stabilite la alin. (1) al art.9 și de a le expune clar.	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
28.	Articolul 10. Proiectul de lege prevede categoriile de veterani de război la art. 9. În acest sens, pentru claritate și excluderea diferitor interpretări, cu referire la statutul de veteran de război, considerăm necesar de a indica expres în textul proiectului că statutul de veteran este atribuit de prezentul act normativ. Astfel, textul alin.(1) se va completa după textul „Statutul de veteran de război este” cu textul „atribuit de prezenta lege”.	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului

	Recomandăm de a completa norma alin. (1) după textul „Statutul de veteran de război este” cu textul „atribuit de prezenta lege”.		
29.	<p>Articolul 11</p> <p>Reieșind din competențele și atribuțiile Ministerului Afacerilor Interne, precum și din faptul că angajații / foști angajați ai ministerului se atribuie categoriilor de veteran de război, considerăm echitabil de a include și Ministerului Afacerilor Interne, în vederea cooperării cu asociațiile veteranilor la realizarea programelor comune îndreptate spre promovarea politicilor de stat pentru veteranii de război.</p> <p>Recomandăm de a completa textul alin. (1) și (2) după textul „Ministerul Apărării,” cu textul „Ministerul Afacerilor Interne”.</p>	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
30.	<p>Articolul 13.</p> <p>tragem atenție că, Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, nu prevede noțiunea de „vechime în muncă”. Totodată, este de menționat că, art. 50 alin. (1) lit. f) din Legea supra prevede că, în stagiul de cotizare se includ perioadele în care s-au desfășurat următoarele activități pînă la 1 ianuarie 1999: „f) participarea la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova în perioada 2 martie – 13 august 1992, care se include în stagiul de cotizare în mărime triplă.” Art. 13 din proiect, necesită a fi revăzut și redactat.</p> <p>Recomandăm revizuirea prevederilor art. 13, care să includă toate categoriile de veterani la calculare.</p>	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
31.	<p>Articolul 14.</p> <p>Cu referire la alocația lunară de stat a veteranului de război, considerăm necesar de a exclude cifrele / sumele luate între paranteze, indicate expres în textul alin. (1) din proiect „(2000 lei)” și „(3000 lei)”. Potrivit alin. (2), mărirea alocației lunare de stat prevăzută la alineatul (1) se actualizează la fiecare majorare a salariului minim pe țară. Este de menționat că, alocația lunară de stat se va calcula în rată procentuală din cuantumul salariului minim pe țară la momentul intrării în vigoare a actului normativ. La alin.(2) cuvintele „și se acordă veteranilor de război” urmează a fi excluse, ca fiind de prisos.</p> <p>Recomandăm în textul alin. (1) de a exclude textul „(2000 lei)” și „(3000 lei)”. La alin. (2) cuvintele „și se acordă veteranilor de război” se vor exclude.</p>	Se acceptă -este propusă o nouă formulă prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
32.	<p>Articolul 15.</p> <p>Textul alin. (2) al art. 15 este structurat în trei diviziuni însemnate cu lit. a), b) și c). Astfel, în textul alin. (3) se va exclude textul ce face trimitere la lit. d) a alin. (2).</p> <p>Recomandare: În textul alin. (3), textul „și d)” se va exclude.</p> <p>Articolul 16.</p> <p>Întru respectarea prevederilor art. 54 alin.(1) lit. c) din Legea nr.100/2017, în denumirea art. 16 din proiect, cuvântul „medicală” se va substitui cu sintagma „în domeniul ocrotirii sănătății”.</p> <p>Recomandare: În denumirea art. 16 din proiect, cuvântul „medicală” se va substitui cu sintagma „în domeniul ocrotirii sănătății”.</p>	Se acceptă	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului

33.	<p>Articolul 17. Întru respectarea prevederilor art.54 alin.(1) lit. c) din Legea nr.100/2017, în textul dispoziției introductive a art. 17 din proiect, cuvântul „medicală” se va substitui cu sintagma „în domeniul ocrotirii sănătății”. Întru respectarea utilizării terminologiei constante, în textul de la litera b) cuvintele „concediu suplimentar plătit” urmează a fi înlocuite cu termenul „concediu de odihnă anual suplimentar plătit” conform prevederilor art. 121 din Codul muncii RM. Recomandare: În textul dispoziției introductive a art. 17 cuvântul „medicală” se va substitui cu sintagma „în domeniul ocrotirii sănătății”. În textul de la litera b) textul „concediu suplimentar plătit” se va substitui cu textul „concediu de odihnă anual suplimentar plătit”.</p>	Se acceptă- este propusă o nouă redacție a art.17 prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
34.	<p>Articolul 18. În textul alin. (1) și (3) din sintagma „legislația în vigoare”, cuvintele „în vigoare” se vor exclude”, ca fiind inutile. Regula generală este că referințele la actele normative reprezintă referințe la legislația în vigoare și doar pentru excepțiile de la regulă se va specifica dacă este vorba despre legislația aplicabilă la un anumit moment. Recomandare: În textul alin. (1) și (3) sintagma „în vigoare” se va exclude;</p>	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
35.	<p>Articolul 20. - 21. Cu referire la articolele 20 și 21 din proiect, atragem atenție la utilizarea terminologiei, care necesită a fi revizuită pentru uniformizarea terminologiei utilizate. Autorul proiectului utilizează mai multe noțiuni pentru aceeași plată/alocație: „alocație lunară de stat”, „alocație de stat pentru merite deosebite față de stat” și „alocație nominală”. Întru respectarea clarității și preciziei norma alin. (3) al art. 20 necesită a fi redactată. Atragem atenție la textul „se încadrează în două sau mai multe categorii de beneficiari specificate la alin.(2) li se stabilește”, care urmează a fi înlocuit prin altă formulă. Recomandăm a utiliza un singur termen pentru aceeași plată / alocație. La alin. (3) al art.20, textul „se încadrează în două sau mai multe categorii de beneficiari specificate la alin.(2) li se stabilește” recomandăm a se substitui cu cuvintele „dețin mai multe distincții de stat”, iar după cuvintele „pentru merite deosebite față de stat” se va completa cu cuvintele „se stabilește”.</p>	Parțial se acceptă – art.20 și 21 se vor expune într-o nouă redacție	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
36.	<p>Articolul 22. Pentru asigurarea unui stil juridic specific normativ în vederea intrării în vigoare a actului normativ și abrogarea unor norme din Legea nr. 190/2003, pentru claritate este necesar de a reformula art. 22 alin. (1). Este de menționat că, la intrarea în vigoare a legii, urmează a fi abrogate toate normele care reglementează drepturile și garanțiile sociale ale veteranilor de război și a altor categorii de persoane care cad sub incidența acestei legi, care se regăsesc în Legea nr. 190/2003 cu privire la veterani. Recomandăm de a expune alin. (1) al art. 22 în redacție nouă.</p>	Se acceptă	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
<p>A.O. "Uniunea Națională a Veteranilor Războiului pentru Independență, A.O. "Uniunea Veteranilor de război din Afganistan", A.O."Asociația Veteranilor și Rezerviștilor din Republica Moldova", A.O."Credință Patriei", A.O. "Asociația Veteranilor Brigăzii de poliție cu Destinație Specială "Fulger</p>			

37.	La Articolul 1 se exclud cuvintele „reglementează drepturile și garanțiile sociale ale acestora”.	Nu se acceptă deoarece își pierde esența obiectul de reglementare a legii	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
38.	Articolul 2 se exclude și va avea următorul conținut: Scopul legii Scopul legii este de a manifesta recunoștință față de meritele veteranilor de război participanți la acțiunile de luptă prin crearea și implementarea unui sistem național de politici și programe pentru a răspunde nevoilor acestora de sănătate, protecție socială, muncă, locuință, îngrijire și a obține suficiente prestații sociale pentru o viață decentă acestora, membrilor familiilor lor și urmașilor celor decedați în acțiuni de luptă sau pe timp de pace.	Parțial se acceptă-modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
39.	Articolul 4 se exclude și va avea următorul conținut: Politica socială a statului cu privire la veteranii de război și membrii familiilor acestora. Politica socială a statului este prioritară, progresivă și prevede asigurarea mijloacelor de trai veteranilor de război și membrilor familiilor acestora pentru a beneficia de un trai decent prin: a) realizarea de drepturi privind sănătatea și bunăstarea, asistența medicală și socială; b) acordarea serviciilor și prestațiilor sociale.	Parțial se acceptă-modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
40.	Articolul 5 se exclude și va avea următorul conținut: Noțiunea de veteran de război. Veteran de război este persoana care a fost mobilizată și a participat la acțiuni de luptă în străinătate sau pe teritoriul Republicii Moldova.	Parțial se acceptă-modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
41.	Articolul 7 se exclude și va avea următorul conținut: Elaborarea, coordonarea, monitorizarea și implementarea politicilor pentru veteranii de război. Elaborarea, promovarea și implementarea politicilor pentru veteranii de război ține de autoritățile publice centrale cu competențe în domeniu. Realizarea priorităților politicii Guvernului și a actelor normative cu impact asupra drepturilor și garanțiilor economice și sociale ale veteranilor de război este monitorizată de către subdiviziunea instituită în cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului a cărei activitate este coordonată direct de către Prim-ministru. Subdiviziunea nominalizată are autoritate de coordonare și control a activităților autorităților publice și competențe în domeniul realizării drepturilor veteranilor de război și a membrilor familiilor acestora. Regulamentul de organizare și funcționare a subdiviziunii se aprobă de către Guvern.	Parțial se acceptă-modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
42.	Articolul 8 se exclude. (Consiliul Național pentru problemele veteranilor de război este un organ consultativ pe lângă Prim-ministru. Este ineficient și politizat.)	Nu se acceptă fără a argumenta o altă soluție de substituire	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului

43.	<p>La Articolul 9 Aliniatul (1) litera.c) cuvintele „lista categoriilor de persoane, teritoriile și perioadele acțiunilor de luptă la care au participat se stabilește de Guvern” - se exclud. Litera d) cuvintele „ lista categoriilor de persoane se stabilește de Guvern” – se exclud</p>	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
44.	<p>La Articolul 10 Punctul (2) se exclude și va avea următorul conținut: Modul de perfectare și eliberare a legitimațiilor de veteran de război se stabilește de către Guvern. Punctul (7) se exclude și va avea următorul conținut: Evidența calitativă a veteranilor de război și a membrilor familiilor acestora se efectuează de Ministerul Apărării.</p>	Parțial se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
45.	<p>Articolul 11 se exclude și va avea următorul conținut: Asociațiile obștești a veteranilor de război (1) Asociațiile obștești a veteranilor de război cooperează cu autoritățile publice centrale și locale, serviciile desconcentrate în teritoriu și agenții economici privind protecția socială, apărarea intereselor veteranilor de război și a membrilor familiilor acestora. (2) Asociațiile obștești a veteranilor de război contribuie la soluționarea problemelor veteranilor de război și pot să-i reprezinte în fața autorităților publice. (3) Asociațiile obștești a veteranilor de război sunt în drept să solicite, să primească și să folosească mijloace financiare și materiale, din țară sau de peste hotare, în vederea realizării scopurilor statutare. (4) Statul acordă asociațiilor obștești a veteranilor de război sprijin financiar și material pentru dezvoltarea organizațională a acestora și implementarea proiectelor civice. Resursele alocate în acest scop sunt prevăzute în bugetul de stat, bugetele ministerelor și în bugetele unităților administrativ-teritoriale. (5) Asociațiile obștești a veteranilor de război monitorizează aplicarea prezentei legi și a actelor normative care vizează drepturile acestora. (6) Asociațiile obștești a veteranilor de război sunt tratate uniform.</p>	Se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
46.	<p>La articolul 12, cuvintele „ la funerariile veteranilor de război,, se exclud.</p>	Nu se acceptă deoarece în urma consultărilor cu toate asociațiile veteranilor de război s-a decis păstrarea acestei formulări, iar norma art. 12 reprezintă un drept și nu o obligație	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
47.	<p>Articolul 14 se exclude și va avea următorul conținut : Alocație lunară de stat a veteranilor de război și membrilor familiilor acestora. (1) Drept recunoștință pentru sacrificiu și merite în acțiuni de luptă, veteranilor de război li se stabilește o alocație lunară de stat în mărime de un salariu minim pe țară.</p>	Parțial se acceptă -este propusă o nouă formulă prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului

	<p>(2) Veteranilor de război care au participat la două sau mai multe acțiuni de luptă li se stabilește un supliment la alocația lunară de stat de care beneficiază în mărime de 30 %.</p> <p>(3) Soției/soțului supraviețuitor al veteranului de război li se acordă dreptul la alocații lunare de stat în cuantum de 50% din cuantumul alocației lunare de stat de care beneficia veteranul de război la data decesului.</p> <p>(4) Veteranii de război inclusiv și veteranii de război cu dizabilități, soției/soțului supraviețuitor al veteranului de război care se încadrează în același timp și în categoria de beneficiari a alocațiilor lunare de stat și alte tipuri de alocații sociale de stat li se stabilește și li se achită ambele alocații lunare concomitent.</p> <p>(5) Alocația lunară de stat se acordă la cererea persoanei care a obținut dreptul la alocație lunară de stat, a tutorelui (curatorului) acestuia sau a reprezentantului desemnat prin procură.</p> <p>(6) Alocația lunară de stat se actualizează la fiecare majorare a salariului minim pe țară și se indexează anual la 1 aprilie. Coeficientul de indexare constituie rata inflației la sfârșitul anului precedent, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului premergător. Coeficientul de indexare se stabilește de către Guvern.</p>		
48.	<p>La Articolul 15 cuvintele "ar garanta" și " ar accorda" se substituie cu cuvintele " garantează si "acordă" La punctul (3) sintagma "și d)" se exclude.</p>	Parțial se acceptă -este propusă o nouă redacție a acestui articol	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
49.	<p>La Articolul 16 punctul (2) lit a) se exclude și va avea următorul conținut: „asigurarea de asistență medicală gratuită pentru veteranii de război indiferent dacă sînt sau nu sînt angajați în câmpul muncii fiind scutiți de plata primii de asigurări obligatoriu de asistență medicală”.</p>	La art. 16 nu se acceptă deoarece este propusă la art. 17	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
50.	<p>Articolul 17. Facilități suplimentare veteranilor de război - se completează cu litera e) și f) după cum urmează: e) în conformitate cu legislația, autoritățile publice locale au dreptul să stabilească, din contul mijloacelor unităților administrativ-teritoriale facilități suplimentare pentru veteranii de război, inclusiv compensarea cheltuielilor pentru transport și servicii comunale. f) agenților economici care contribuie la realizarea drepturilor veteranilor de război prevăzute de prezenta lege și/sau efectuează acte de binefacere pentru veteranii de război li se acordă facilități fiscale în conformitate cu cadrul normativ.</p> <p>Se propune de a introduce suplimentar în proiectul Legii următoarele articole ce țin de sporirea gradului de protecție social a veteranilor de război și membrilor familiilor acestora.</p>	lit. e) nu se acceptă deoarece este propusă la art.18, iar lit. f) se acceptă și modificarea este efectuată prin amendamentul propus - sporirea gradului de protecție social a veteranilor de război și membrilor familiilor acestora deja se regăsește în proiectul de lege	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
51.	<p>Articolul 19* Soții și părinții veteranilor de război decedați urmare a participării la acțiuni de luptă sînt echivalați în drepturi cu veteranii de război, respectiv au dreptul la toate măsurile de protecție socială stipulate în prezenta lege și cele prevăzute de alte acte normative.</p>	Nu se acceptă deoarece această reglementare deja se regăsește în proiectul de lege	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului

52.	<p>Articolul 19² Introducerea unui mijloc de transport de către veteranii de război.</p> <p>(1) Cetățenii Republicii Moldova care au statut de veteran de război, pot introduce în țară o singură dată un mijloc de transport auto cu scutire de accize, de taxa pentru valoarea adăugată, de taxele vamale și de alte taxe.</p> <p>(2) Scutirea totală de la plata drepturilor de import pentru introducerea unui mijloc de transport auto se acordă cu respectarea cumulativă a următoarelor condiții:</p> <p>a) mijlocul de transport auto se află în proprietatea persoanei fizice, cetățean al Republicii Moldova cu statut de veteran de război;</p> <p>b) mijlocul de transport auto s-a aflat la evidență permanentă în alt stat.</p> <p>(3) Beneficiarii facilităților fiscale și vamale din rîndul veteranilor de război nu pot vinde, dona, pune în gaj, transmite în arendă, locațiune, comodat, leasing, uzufruct sau altă formă de dare în posesie sau folosință a mijlocului de transport respectiv pe o perioadă de doi ani de la introducerea acestuia pe teritoriul Republicii Moldova.</p> <p>(4) În cazul în care mijlocul de transport se înstrăinează în interiorul termenului de 2 ani de la introducerea acestuia în țară, sumele TVA, accizele, taxa vamală și taxa pentru efectuarea procedurilor vamale se vor calcula și se vor achita de către beneficiar, din valoarea în vamă a mijlocului de transport, conform prevederilor art.127⁵ din Codul Vamal</p> <p>(5) Prezentă scutire poate fi solicitată și se acordă o singură dată.</p>	Nu se acceptă deoarece contravine legii, iar toate facilitățile pentru veteranii de război sunt stipulate în proiectul de lege	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
53.	<p>Articolul 19³ Fondul de rezervă destinat veteranilor de război și membrilor familiilor acestora.</p> <p>(1) În scopul acordării suportului veteranilor de război aflați în situații de criză, pentru finanțarea cheltuielilor urgente ale acestora se instituie fondul de rezervă destinat veteranilor de război și membrilor familiilor acestora.</p> <p>(2) Fondul de rezervă este destinat pentru finanțarea cheltuielilor veteranilor de război și membrilor familiilor acestora aflați în dificultate și care întrunesc concomitent următoarele criterii de eligibilitate:</p> <p>a) Comportă caracter de urgență;</p> <p>b) Survin pe parcursul anului și nu pot fi acoperite din sursele proprii ale veteranilor de război și/sau membrilor familiilor acestora;</p> <p>c) Nu există rezerve în bugetele aprobate pentru autoritățile publice destinate unor asemenea situații.</p> <p>(3) Fondul de rezervă atribuit veteranilor de război și membrilor familiilor acestora se administrează de către Ministerul Apărării în condițiile prevăzute de Guvern.</p>	Nu se acceptă deoarece contravine legii, iar toate facilitățile pentru veteranii de război sunt stipulate în proiectul de lege	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
54.	<p>La Articolul 20 cuvintele „fiecare distincție” se substituie cu cuvintele „cea mai înaltă distincție”.</p>	Parțial se acceptă- este propusă o nouă redacție a acestui articol	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului

55.	La Articolul 22 punctul (2) se exclude.	Parțial se acceptă- este propusă o nouă redacție a acestui articol	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
56.	<p>Având în vedere că politica statului în domeniul protecției sociale a veteranilor de război și a membrilor familiilor lor este prioritară, progresivă și întru asigurarea unui trai decent acestora propunem la proiectul de lege cu privire la veteranii de război de stabilit suplimentar următoarele drepturi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asigurarea cu locuință socială cu prioritate sau obținerea unei indemnizații unice pentru procurarea unui spațiu locativ în mărimea și condițiile stabilite de Guvern. - indemnizație unică în cuantum de 5 salarii medii lunare pe economie pentru reparația capitală a imobilului (imobil deținut în proprietate care este într-o stare deplorabilă, necesită îmbunătățiri considerabile) în condițiile stabilite de Guvern. - călătorie gratuită cu toate mijloacele de transport de pasageri în comun din raza unității administrativ teritoriale de nivelul II conform locului de trai al veteranului de război (cu excepția taximetrilor). - pensie pentru limită de vîrstă prin derogare de la cerințele Legii nr 156/1998 privind sistemul public de pensii, pentru veteranii de război stabilită la vîrsta de 60 de ani pentru un stagiu de cotizare de minim de 10 ani. În cazul în care veteranul de război îndeplinește condițiile pentru obținerea mai multor categorii de pensii sau este beneficiar de pensie în baza Legii nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri el poate opta la alegere pentru o singură categorie. - scutirea de impozitul pe venit calculat din salariu precum și pentru impozitul pe bunurile imobiliare care servesc drept locuința de bază, cu excepția celor parvenite din activități comerciale. - tratamente costisitoare și servicii medicale gratuite suplimentare celor prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, în condițiile stabilite de Guvern. - scutirea de plata impozitului rutier pentru veteranii cu dizabilități de pe urma războiului. - bilete de tratament sanatorial gratuit o dată la doi ani în centrele de reabilitare ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale și în alte instituții de acest tip sau, la alegere în locul biletelor de tratament, la o compensație bănească o dată la doi ani. - asigurare, la cerere, a accesului liber în centrele speciale de reabilitare. - asigurarea anulă gratuită a 4 metri cubi de lemne pentru foc sau echivalent cărbune pentru veteranii de război din mediul rural și urban care folosesc asemenea combustibil sau o compensație bănească pentru cei care folosesc altă modalitate de încălzire a locuinței. - acces prioritar la locurile de muncă vacante prin intermediul măsurilor active de ocupare a forței de muncă acordate de subdiviziunile teritoriale ale Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă. Angajatorul care angajează pentru o perioadă nedeterminată sau determinată, cu o durată de cel puțin de 24 de luni, șomeri din categoria veterani de război, direcționați de către subdiviziunea teritorială primește subvenții lunare în suma egală cu 80% din cuantumul salariului angajatului, dar nu mai mult de 50% din salariu mediu lunar pe economie pentru anul precedent pe un termen de 24 luni, pentru fiecare șomer- veteran de război angajat. - ocuparea cu prioritate a unei funcții publice vacante sau temporar vacante, la cerere fără concurs, în cazul în care se încadrează în cerințele articolului 27 al Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și 	Parțial o parte din aceste drepturi se regăsesc în proiectul de lege, iar restul formulărilor nu au fost propuse concret ce articole trebuie de modificat din proiectul de lege	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului

	<p>statutul funcționarului public, iar prin derogarea de la prevederile art.42 alin. (5) și alin (5^a) al Legii nr 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, la împlinirea vârstei de 63 de ani de către veteranul de război care activează în funcție publică, la cerere, angajatorul este obligat să-l numească în aceeași funcție publică sau în funcție echivalentă pentru o perioadă de cel puțin 5 ani, primind pensia și salariu conform legislației.</p> <p>- asistența juridică calificată gratuită indiferent de nivelul veniturilor în conformitate cu prevederile Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat și consiliere psihologică gratuită din partea specialiștilor psihologi.</p> <p>- vizitarea gratuită a muzeelor, parcurilor și a grădinilor Zoologice.</p> <p>- recalcularea pensiei veteranilor de război și persoanelor cu dizabilitați de pe urma războiului. Veteranii de război și persoanele cu dezabilitați de pe urma războiului care și-au stabilit dreptul la pensie în condițiile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544/1993 și au activat sau continuie să activeze indiferent de domeniu cel puțin 2 ani după realizarea/recalcularea dreptului la pensie, au dreptul la solicitare la recalcularea pensiei o dată la 2 ani.</p> <p>Pensia veteranilor de război și a persoanelor cu dizabilitați de pe urma războiului se recalculează din salariu mediu lunar în exercițiu pentru ultimul an de activitate de după ieșire la pensie, indiferent de domeniu în care a activat/activează (militar, funcționar public cu statut special, funcționar public sau salariat), dacă din salariu au fost achitate contribuții de asigurări sociale de stat. Pensia se recalculează procentual conform proporției stabilite la art. 14 al Legii 1544/1993 la care se adaugă 1% pentru fiecare an lucrat adăugător după stabilirea pensiei. Mărimea pensiei recalculate în condițiile prezentului articol nu poate fi mai mare de 75% din salariu mediu lunar pentru ultimul an de activitate de după ieșire la pensie. Noile drepturi la pensie se acordă începând cu luna următoare celei în care a fost depus cererea și actele necesare la organul de asigurări sociale.</p> <p>- Majorarea pensiilor veteranilor de război. Veteranii de război au dreptul la majorarea pensiei conform prevederilor articolelor 15 lit. a) și 26 alin. (1) al Legii nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, indiferent de tipul de pensie de care beneficiază.</p> <p>- Veteranii de război cărora li s-a stabilit alocații lunare de stat sau alte tipuri de alocații sociale de stat, ori dreptul la pensie, inclusiv și cei care și-au stabilit dreptul la pensie conform Legii nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, beneficiază și dacă au sau nu au domiciliul în Republica Moldova.</p>		
MACOVEI SERGIU- PREȘEDINTELE VETERANILOR DIN AFGHANISTAN, SEC. BUIUCANI, MUN. CHIȘINĂU			
57.	Recalcularea pensiilor ca și la pensionarii civili	Nu se acceptă deoarece nu reprezintă obiectul de reglementare a legii	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
58.	Majorarea salariilor funcționarilor din Armata Națională	Nu se acceptă deoarece nu reprezintă obiectul de reglementare a legii	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului

59.	Majorarea indemnizației participanților la războiul din Afghanistan	Se regăsește în proiectul de lege	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
60.	Decorarea cu distincțiile de stat a funcționarilor Armatei Naționale	Nu se acceptă deoarece nu reprezintă obiectul de reglementare a legii	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
A.O. "UNIUNEA NAȚIONALĂ A VETERANILOR RĂZBOIULUI PENTRU INDEPENDENȚA REPUBLICII MOLDOVA, R-NUL SÂNGEREI			
61.	1. În art.7 după alin. (3) se introduce alin (3 ¹) cu următorul cuprins: (3 ¹) Ministerul Finanțelor este responsabil de elaborarea și promovarea politicilor publice în domeniul bugetar-fiscal pe segmentul măsurilor de protecție socială a veteranilor de război, în special a facilităților stabilite în Codul fiscal nr. 1163/1997, Codul vamal nr. 95/2001 și a altor acte normative în acest domeniu.	Parțial se acceptă-modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
62.	2. După art. 13 se introduce art. 13 ¹ cu următorul cuprins: Articolul 13¹. Stabilirea pensiei pentru limită de vârstă Pentru veteranii de război, vârsta standard de pensionare stabilită la aer. 41 al Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, se micșorează cu 3 ani, cu condiția realizării stagiului complet de cotizare stabilit în art. 42 a legii menționate.	Nu se acceptă deoarece nu reprezintă obiectul de reglementare a legii	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
63.	3. În aer. 17 după lit. d) se introduce lit. e) cu următorul cuprins: e) beneficierea de indemnizații unice pentru reparația spațiului locativ (locuinței de bază) în cuantum de 41000 lei, cu condiția că anterior nu au beneficiat de credite preferențiale ori indemnizații unice pentru construcția sau procurarea spațiului locativ, în modul stabilit de Guvern.	Nu se acceptă deoarece în urma consultărilor publice cu asociațiile veteranilor de război, majoritatea s-au pronunțat pentru excluderea unor asemenea facilități	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
UNIUNEA VETERANILOR DE RĂZBOI A REPUBLICII MOLDOVA "UVRM", ANENII NOI			
64.	1. Veteranii de război au dreptul de a se pensiona la vârsta de 60 de ani, indiferent dacă au acumulat stagiul de cotizare complet de 34 de ani prevăzut de lege	Nu se acceptă deoarece nu reprezintă obiectul de reglementare a legii	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
65.	2. Veteranii de război care nu au acumulat stagiul de cotizare complet vor beneficia de pensia minimă pe economie, stabilită conform legislației în vigoare	Nu se acceptă deoarece nu reprezintă obiectul de reglementare a legii, iar în art.13 din PL se prevede clar ce se include în stagiul de cotizare	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
66.	3. Aceste drepturi sunt necondiționate și nu pot fi retrase sau limitate, cu excepția cazurilor de abuzuri dovedite.	Nu este clară formularea și propunerile	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului

A.O. "SFÎNTUL GHEORGHE BIRUITORUL" A VETERANILOR DE RĂZBOI PENTRU APĂRAREA INTEGRITĂȚII TERITORIALE ȘI INDEPENDENȚEI RM, R-NUL CIMIȘLIA			
67.	Art. 4 Politica statului cu privire la veteranii de război - la punctul (2) alin. (3), înaintea textului "Oferirea Veteranilor de război condiții optime pentru un trai decent", de introdus textul "susținerea materială";	Parțial se acceptă- este propusă o nouă redacție a acestui articol prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
68.	Art.7 Competențe și responsabilități în domeniul protejării drepturilor veteranilor de război - la punctul (1) după textul "Ministerul apărării" de introdus textul " de comun cu Ministerul de Interne". - la punctul (4) după cuvintele "autoritățile administrației publice locale" de introdus textul „de nivelul I și II și serviciile de stat desconcentrate în teren „iar după textul " agenții economici, care desfășoară activitatea economică în localitatea respectivă" de introdus textul "și din alte localități din țară și de peste hotare".	Parțial se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
69.	Art. 8 Coordonarea și implementarea politicilor pentru veteranii de război - la punctul (1) după cuvintele " este realizată" de introdus textul " de către instituțiile respective de stat de comun cu"; - la punctul (2) după cuvintele " și a membrilor familiilor acestora", de introdus textul " și susținerea asociațiilor obștești a veteranilor de război";	Nu se acceptă deoarece vizează strict rolul Consiliului național pentru problemele veteranilor de război, care include inclusiv cooperarea cu asociațiile obștești de veterani	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
70.	Art. 10 Statutul veteranilor de război - la punctul (3) lit. a) după cuvintele " fapte constatate" de introdus textul " Hotărâre a Ministerului apărării" sau "Ministerul de Interne"; - în punctul (6) după cuvintele " și garanțiile sociale ale acestuia sunt individuale" de exclus textul "nu sunt transmisibile și încetează odată cu decesul titularului" și de introdus textul "în cazul decesului titularului legitimației de veteran de război, de toate facilitățile se bucură soția, în cazul când la întreținere are copii minori". - Art. 10 de completat un nou punct, punctul 7 cu următorul conținut: " în cazul decesului veteranului de război, familiei sau persoanei care prezintă documentele necesare privind înmormântarea, funeraliile respective, statul îi alocă o indemnizație de 10 000 lei"	Parțial se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus, inclusiv unele propuneri se regăsesc în PL prin formularea de amendamente	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului
71.	Art. 11 Asociațiile obștești a veteranilor de război În punctul (1) după cuvintele "Ministerul Apărării" de inclus cuvintele "Ministerul de Interne", după cuvintele "și alte autorități publice", de introdus textul „de nivelul I și II și servicii desconcentrate din teren” În punctul (5) după cuvintele "autoritățile administrației publice locale", de introdus textul " și agenții economici"; Art. (11) de completat cu punctul 7) cu următorul text "organele de stat nu se vor implica în activitatea asociațiilor obștești în vederea realizării scopurilor statutare". În art. 11 să fie introdus un punct adăugător, punctul 8 cu următorul text:	Parțial se acceptă- modificarea este efectuată prin amendamentul propus	Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului

	<p>“Statul acordă organizațiilor obștești a veteranilor de război sprijin financiar și material pentru susținerea veteranilor de război și familiilor lor. Sursele financiare în acest scop sunt prevăzute în bugetul de stat și în bugetele unităților administrativ-teritoriale.”</p>		
72.	<p>Art. 12 Portul uniformeii militare</p> <ul style="list-style-type: none"> - după cuvintele “portul uniformeii “ de introdus cuvintele “și distincțiilor militare”; - în alin. (1) după cuvintele “a purta uniforma “de introdus cuvintele “și distincțiilor militare”; - după cuvintele “la funerariile veteranilor de război“ de introdus textul “și la sărbătorile bisericești (creștinești)”. 	<p>Parțial se acceptă – articolul respectiv este prevăzut într-o nouă redacție prin amendamentul propus</p>	<p>Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului</p>
73.	<p>Art. 14 Alocație lunară de stat a veteranilor de război</p> <ul style="list-style-type: none"> - de completat art. 14 cu un punct nou, punctul (5) cu următorul text: “ după decesul veteranului de război de alocația lunară prevăzută în pct. (1), va beneficia soția în cazul când are la întreținere copii minori” <p>Art. 15 Măsuri de protecție socială a veteranilor de război</p> <p>La pct. (2) veteranii de război au dreptul la :</p> <p>Textul din litera a) de exclus și de înlocuit cu următorul text: “ Statul se obligă să asigure veteranilor de război cu locuință socială” tot la pct. (2) lit. b) după cuvintele “abandonați de familie” de introdus cuvintele “Azilurile locale pentru persoane cu vârstă înaintată”.</p>	<p>Parțial se acceptă -este propusă o nouă formulă prin amendamentul propus Art.15 se va propune într-o nouă redacție</p>	<p>Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului</p>
74.	<p>Art. 16 Măsuri de protecție medicală a veteranilor de război</p> <ul style="list-style-type: none"> - La pct. (1) după cuvintele “Statul garantează veteranilor de război”, de introdus cuvintele “ și familiile lor”; - La pct. (2) lit. f) asistența medicală după cuvintele “narcomania și toxicomania” de introdus cuvintele “toate tipurile de ghipotită” 	<p>Parțial se acceptă- articolul respectiv se va expune într-o nouă redacție</p>	<p>Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului</p>
75.	<p>Art. 17 Facilități suplimentare veteranilor de război</p> <ul style="list-style-type: none"> - În alin. (1) lit. b) de înlocuit cifra “14 zile” cu cifra „20 de zile”; - La art.17 de introdus la alin. (1) lit. e) cu următorul conținut: “scutirea de taxă vamală la procurarea mijloacelor de transport a veteranilor de război cu dizabilități severe” 	<p>Nu se acceptă deoarece lit.b) este exclusă prin amendamentul propus, iar propunerea lit. e) este deja prevăzută în legislație</p>	<p>Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului</p>
76.	<p>Art. 18 Facilități acordate veteranilor de război de către APL</p> <ul style="list-style-type: none"> - La pct. (1) după cuvintele “autoritățile administrației publice locale”, cuvintele “au dreptul să stabilească” de înlocuit cu textul “sunt obligate”; - De asemenea de introdus textul „Autoritățile administrației publice locale se obligă anual la aprobarea bugetelor UAT să prevadă surse financiare pentru susținerea materială a veteranilor de război”; - La pct. (3) după cuvintele asociațiile de veterani de război de introdus textul “ se scutesc de plata pentru arenda încăperilor, plata pentru conturi în bancă, pentru folosirea obiectelor culturale etc”. 	<p>Parțial se acceptă -prin amendamentul propus, iar APL nu pot fi obligate deoarece sunt structuri autonome, descentralizate care se bucură de principiul autonomiei locale</p>	<p>Se acceptă opinia autorului și Avizului Guvernului</p>

Lilian CARP
Președintele Comisiei

